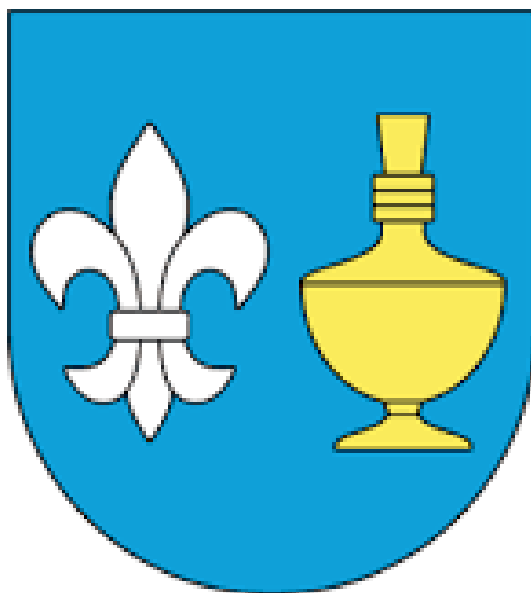

DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W GMINIE KOCZAŁA

Spis treści

I Wstęp.....	3
II Lokalizacja i demografia	3
III Diagnoza dorosłych mieszkańców	5
IV Diagnoza pracowników pomocy społecznej	25
V Diagnoza uczniów.....	32
VI Podsumowanie: wnioski i rekomendacje działań	59
VI 1. Dorośli mieszkańcy i pracownicy OPS	59
VI 2. Uczniowie	62
Spis wykresów	64

I WSTĘP

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie wyników badań ankietowych, które zostały przeprowadzone w pierwszej połowie 2022 roku, aby zdiagnozować postawy mieszkańców Gminy Koczała wobec podstawowych problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, a także uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym i cyberprzemocą.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Koczała wśród losowo dobranych przedstawicieli trzech grup reprezentujących lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy,
- 2) dzieci i młodzież szkolna,
- 3) personel OPS

Badania zostały przeprowadzone na zlecenie władz Gminy Koczała.

Mieszkańcy zostali poproszeni o wypełnienie tradycyjnych ankiet papierowych (metoda PAPI), a uczniowie i pracownicy OPS wypełnili ankiety udostępnione im w formie online (CAWI).

II LOKALIZACJA I DEMOGRAFIA

Gmina Koczała leży w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego na terenie powiatu człuchowskiego i jest gminą wiejską. Dzieli się na 7 sołectw: Bielsko, Koczała, Łękinia, Pietrzykowo, Starzno, Trzyniec i Załęże.

Powierzchnia gminy wynosi 22.339 ha. Na dzień 31 grudnia 2021 r. największy udział w strukturze gruntów miały grunty leśne oraz zadrzewiania i zakrzewienia, które wynoszą 15842 ha (co stanowi 70,92%). Użytki rolne zajmowały 5246 ha (23,48%), nieużytki 481 ha (2,15%), grunty pod wodami 411 ha (1,84%), grunty zabudowane i zurbanizowane 358 ha (1,60%) i tereny różne 1 ha (0,01%).

Gmina Koczała sąsiaduje z pięcioma gminami: Przechlewo i Rzeczenica (powiat człuchowski), Miastko i Lipnica (powiat bytowski) oraz Biały Bór (powiat szczecinecki, m.in. zachodniopomorskie). **W pobliżu gminy przebiegają ważne drogi krajowe nr 20, 21, 22 i 25.** Dojechać do Koczały można od strony Miastka lub Człuchowa.

Liczba mieszkańców Gminy Koczała zameldowanych na pobyt stały na koniec 2021 roku wynosiła **3177** i w porównaniu do końca 2020 roku zmalała o 54 osoby. W społeczności lokalnej nieznacznie przeważają liczebnie kobiety (1650) nad mężczyznami (1527).

W 2021 roku w stosunku do 2020 roku o 11 zwiększyła się liczba urodzeń mieszkańców oraz o 15 zwiększyła się liczba zgonów mieszkańców. **W 2020 i 2021 roku przyrost naturalny pozostaje coraz bardziej ujemny.**

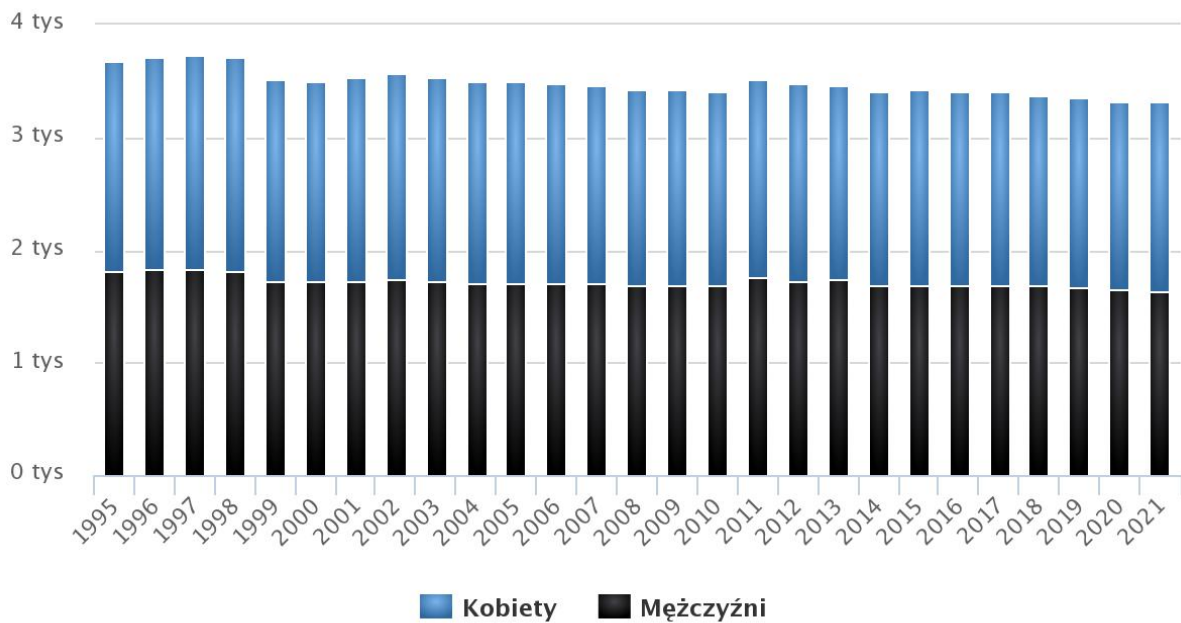
Tab. 1. Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Koczała w latach 2020-2021.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba urodzeń żywych	42	19	30
Liczba zgonów	33	47	62
Przyrost naturalny (1-2)	+9	-28	-32

Źródło: UG Koczała

Populacja – Gmina Koczała w latach 1995 – 2021

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Oprócz powolnego spadku liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat obserwujemy również postępujące starzenie się społeczeństwa. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w wieku 0-17 lat w stosunku do 2020 r. zmniejszyła się o 5 osób i wynosi w 2021 roku 624 osoby, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 1.883 do 1.824. **Wzrosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym.** W roku 2020 wynosiła ona 719 osób, a w 2021 roku już 729 osób. Strukturę wiekową mieszkańców gminy zameldowanych na pobyt stały przedstawia tabela.

Tab. 2. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w I. 2020-2021

Wiek	2020 rok			2021 rok		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
Wiek 0-17 lat	310	319	629	309	315	624
Wiek 18-64 lat mężczyźni i 18-59 lat kobiety (wiek produkcyjny)	886	997	1.883	867	957	1824
Wiek 65 lat i więcej mężczyźni i 60 lat i więcej kobiety (wiek poprodukcyjny)	473	246	719	474	255	729
Razem:	1.669	1.562	3.231	1.650	1.527	3.177

Źródło: UG Koczała

Zdecydowanie (o 55%) spadła liczba małżeństw zawieranych w Urzędzie Stanu Cywilnego w Koczale.

Tab. 3. Liczba sporządzonych aktów małżeństwa w USC Koczała

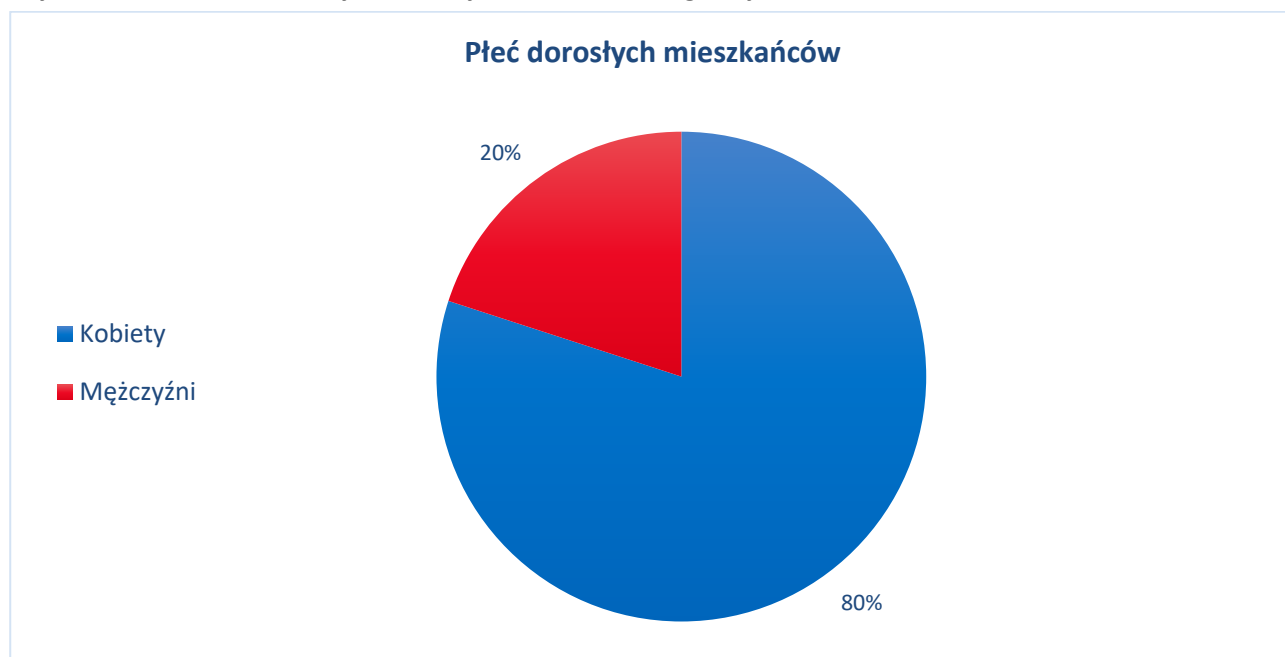
	2019	2020	2021
Liczba sporządzonych aktów małżeństwa w USC Koczała	20	11	9

Źródło: USC Koczała

III DIAGNOZA DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

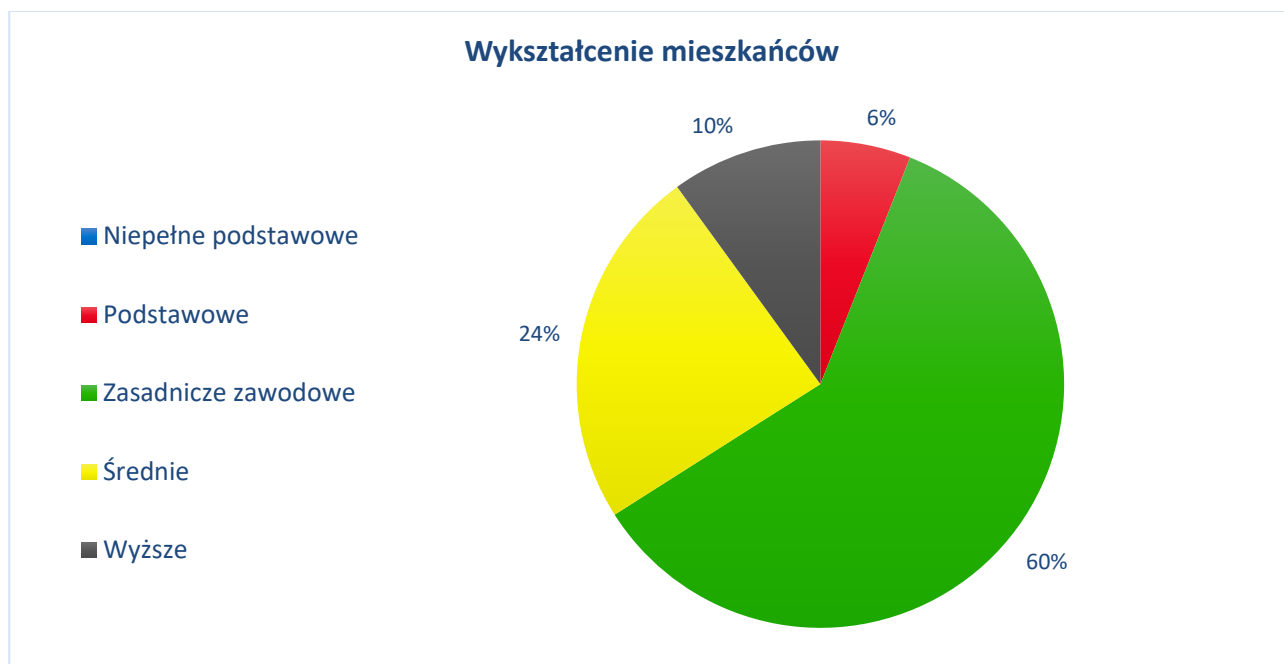
W badaniu odpowiedzi udzieliło 100 pełnoletnich mieszkańców, w tym większość stanowiły kobiety (80%). Średni wiek ankietowanych wyniósł 44 lata.

Wykres 1. Płeć ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy Koczała

Ankietowani reprezentują duży przekrój pod względem stopnia wykształcenia, z tym że przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (60%).

Wykres 2. Wykształcenie mieszkańców gminy

W pierwszym pytaniu dotyczącym problemów społecznych zapytano badanych o opinie na temat wagi i skali występowania określonych zjawisk w środowisku lokalnym. Aby bardziej wyraźnie zaprezentować rozkład uzyskanych odpowiedzi połączono odpowiedzi „zdecydowanie nieistotny” z „raczej nieistotny”, a z drugiej strony „raczej istotny” i „bardzo istotny”.

Najwięcej mieszkańców (łącznie 68%) jest zdania, że najpoważniejszym problemem w społeczności gminy są długotrwałe choroby. W tym dla 23% jest to problem raczej istotny, a dla 45% wręcz bardzo istotny. Jest to też jedyne z podanych w pytaniu zjawisk, przy którym żaden z mieszkańców nie wskazał opcji „zdecydowanie nieistotny”.

Drugi w kolejności wagi jest problem uzależnienia od alkoholu (łącznie 60%, w tym 46% jest zdania, że jest to problem raczej istotny, a 14%, że bardzo istotny.

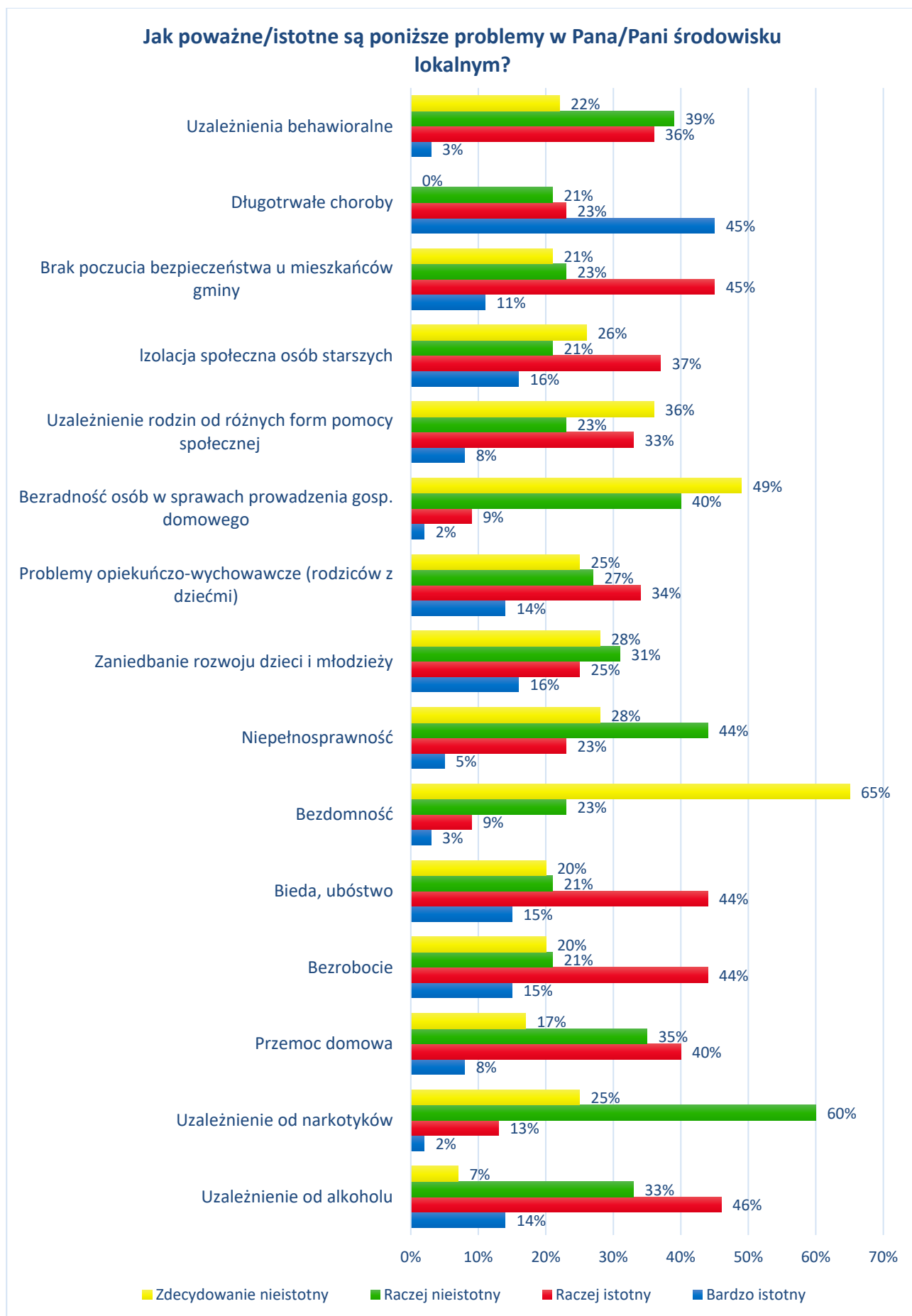
Trzecim najważniejszym problemem dla mieszkańców gminy jest po równi bezrobocie oraz ubóstwo (W obu przypadkach uzyskano łącznie po 59% wskazań, w tym dla 44% są to problemy raczej istotne i dla 15% bardzo istotne).

Jeżeli uwzględnimy tylko układ procentowy odpowiedzi wskazujących na „bardzo istotną” rangę problemu, to również na pierwszym miejscu znajdują się długotrwałe choroby (45%). Drugim będzie izolacja społeczna osób starszych (16%) oraz zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży (16%), a trzecim bieda (14%) i bezrobocie (14%).

Z kolei za najmniej poważny i spotykany w gminie problem społeczny zdecydowanie uznano bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego (łącznie 89%) i bezdomność (łącznie 88%). Na trzecim miejscu znalazło się uzależnienie od narkotyków (85%).

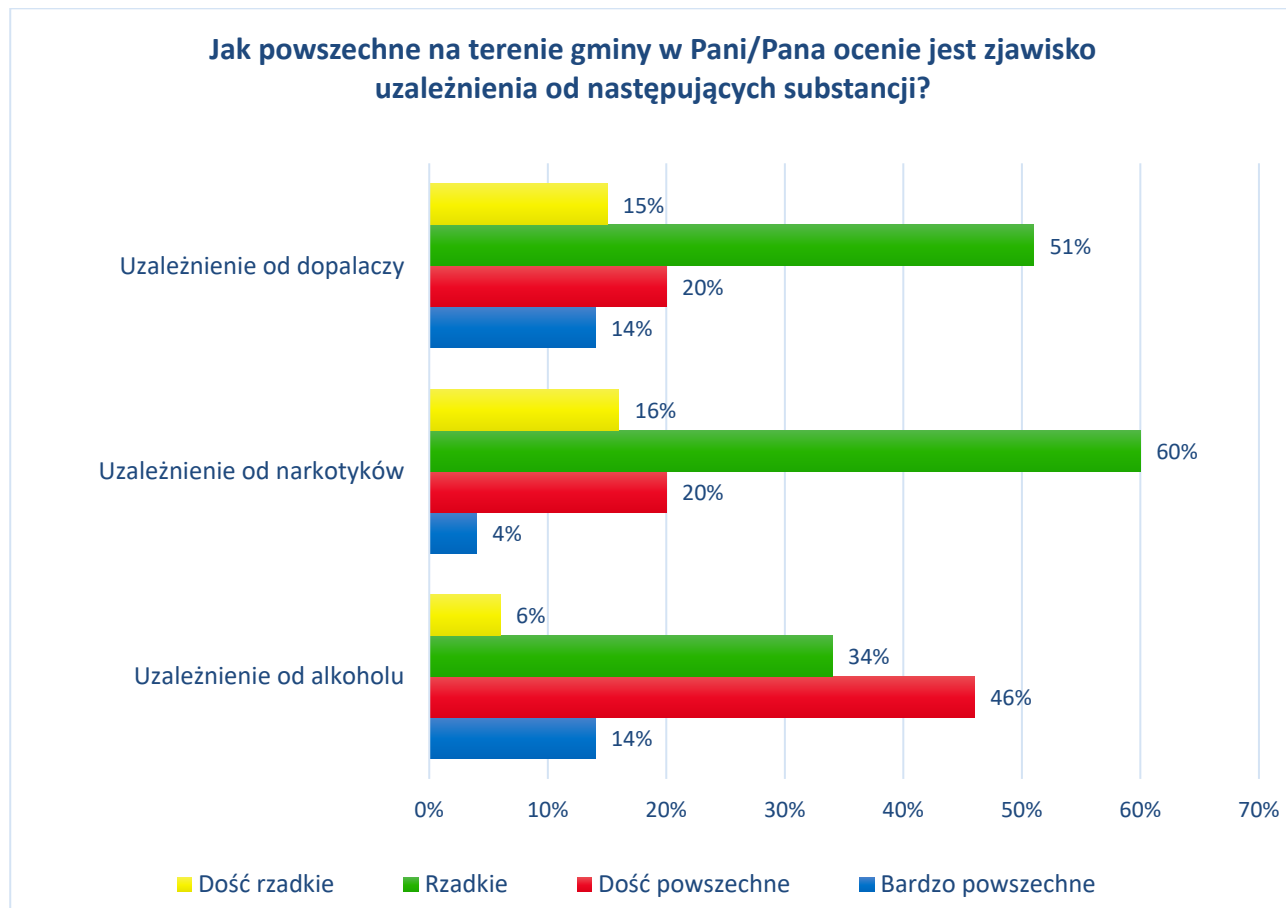
Szczegółowe wyniki zaprezentowano w poniższej tabeli.

Wykres 3. Istotne problemy w środowisku lokalnym

Zdaniem badanych mieszkańców na terenie gminy niemal nie występuje problem uzależnienia od dopalaczy, ani narkotyków. Natomiast inaczej jest oceniana sprawa uzależnienia od alkoholu, ponieważ dla blisko połowy (46%) jest to zjawisko dość powszechne, a dla 14% wręcz bardzo powszechne, co daje po zsumowaniu wynik 60% badanych mieszkańców.

Wykres 4. Powszechność uzależnienia od substancji psychotropowych

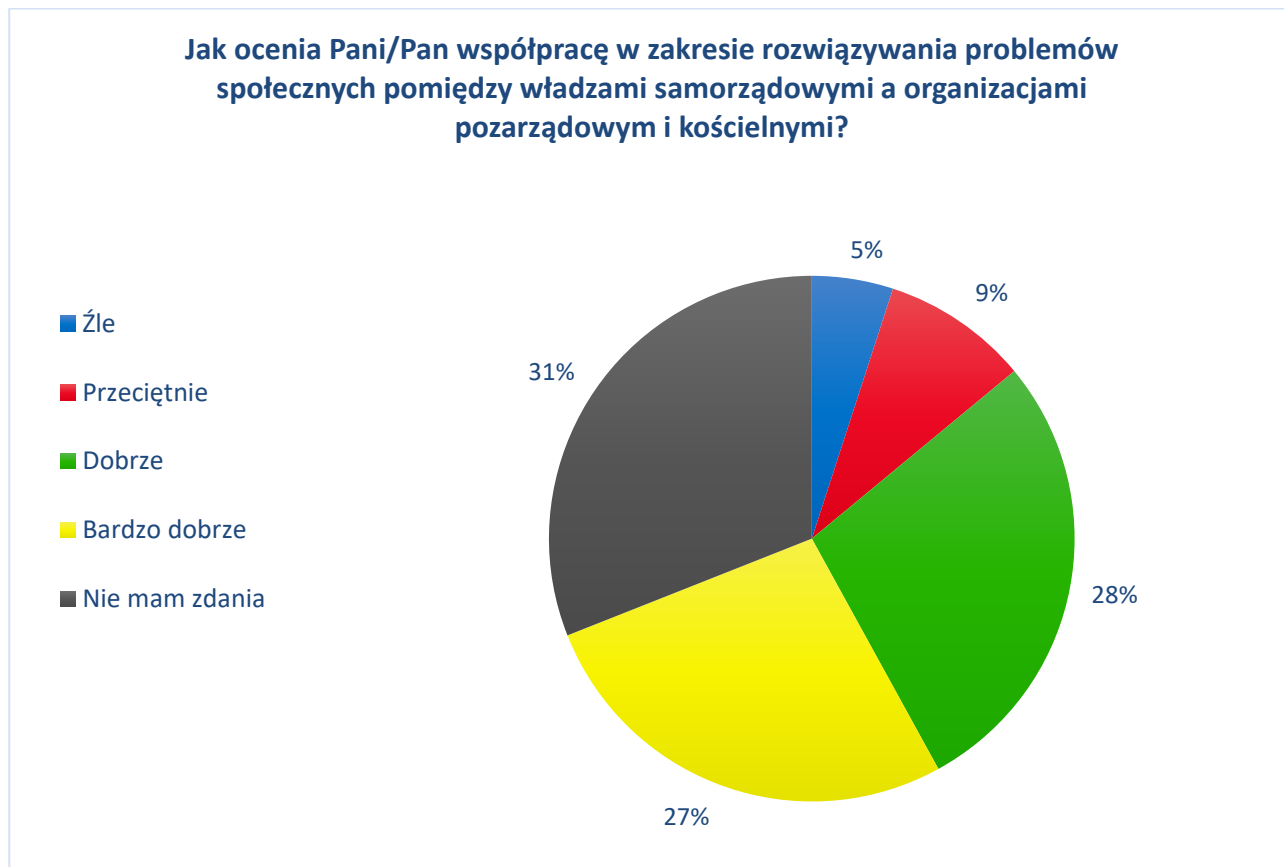

W następnym pytaniu uzyskano bardzo wyrównane odpowiedzi. **Największa liczba ankietowanych (31%) nie ma zdania na temat współpracy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami trzeciego sektora.**

Niewiele mniej jednak, bo 28% ocenia tę kooperację, jako dobrą, a 27%, jako bardzo dobrą.

Dla 9% badanych współpraca ta jawi się jako przeciętna, a tylko 5% oceniło ją negatywnie.

Wykres 5. Ocena współpracy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi

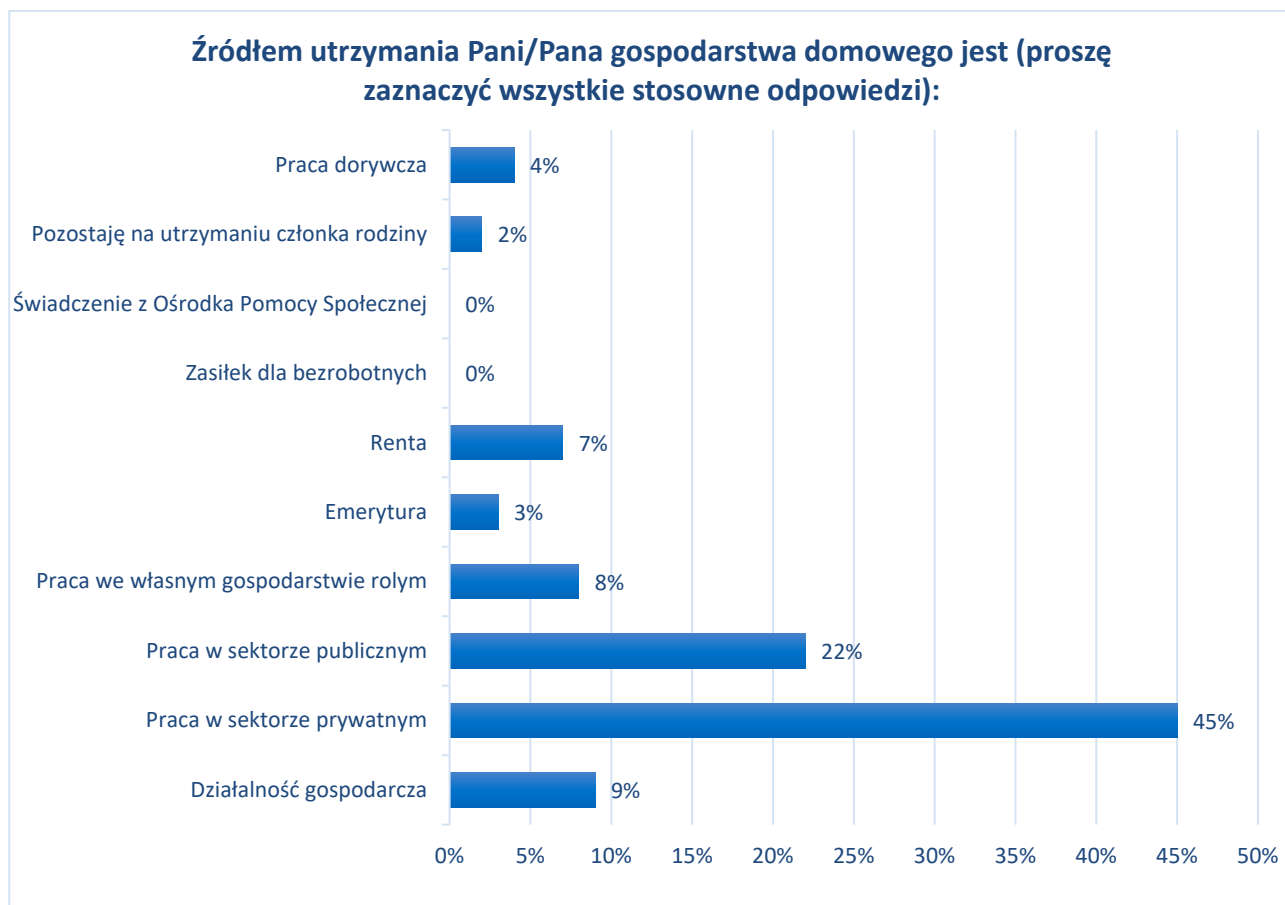
Zgodnie z odpowiedziami udzielonymi przez badanych mieszkańców, główne źródło utrzymania gospodarstw domowych w gminie stanowią przychody z tytułu pracy w sektorze prywatnym (45% badanych).

Drugim w kolejności źródłem utrzymania, chociaż wyraźnie dalej, jest praca w sektorze publicznym – tak stwierdziło 22% badanych.

Natomiast na trzecim miejscu znalazła się własna działalność gospodarcza (9%).

Warto zauważyć, że żaden z respondentów nie wskazał na świadczenia z pomocy społecznej, ani na zasiłki dla bezrobotnych, jako filar utrzymania gospodarstwa domowego.

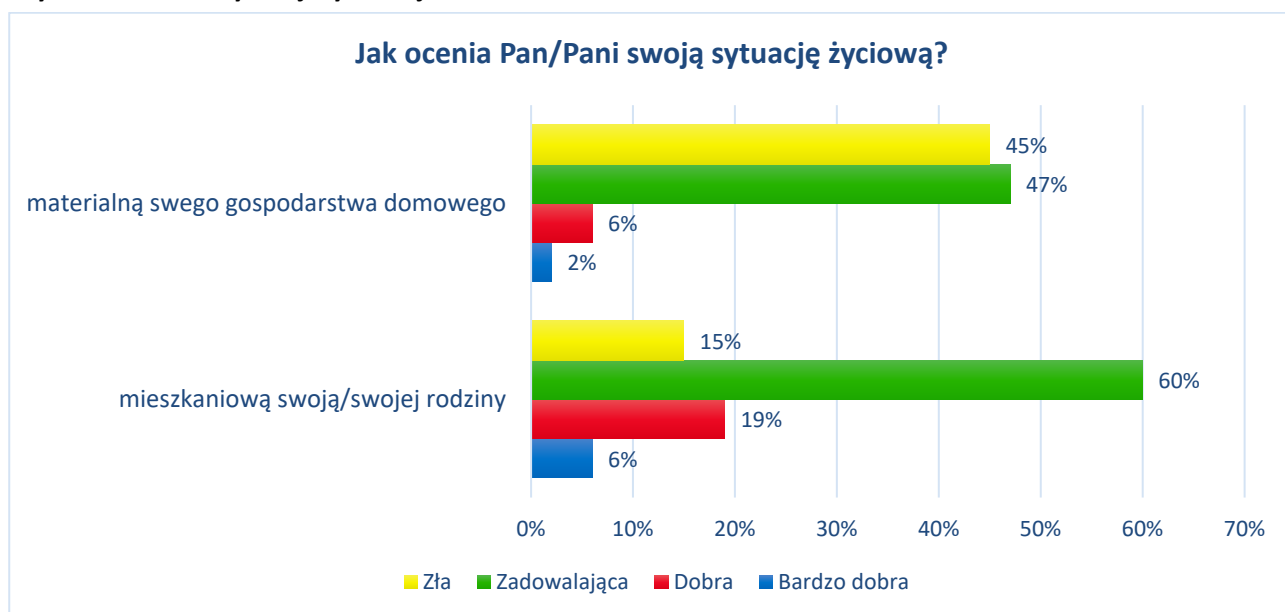
Wykres 6. Źródło utrzymania gospodarstwa domowego

Aż 45% badanych ocenia jako złą sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego. Niewiele więcej, bo 47% uważa, że jest ona zadowalająca. Łącznie tylko 8% twierdzi, że sytuacja ta jest dobra lub bardzo dobra.

Respondenci lepiej oceniają sytuację mieszkaniową swoją i swojej rodziny. Dla 60% jest ona zadowalająca, a dla łącznie 25% dobra lub bardzo dobra.

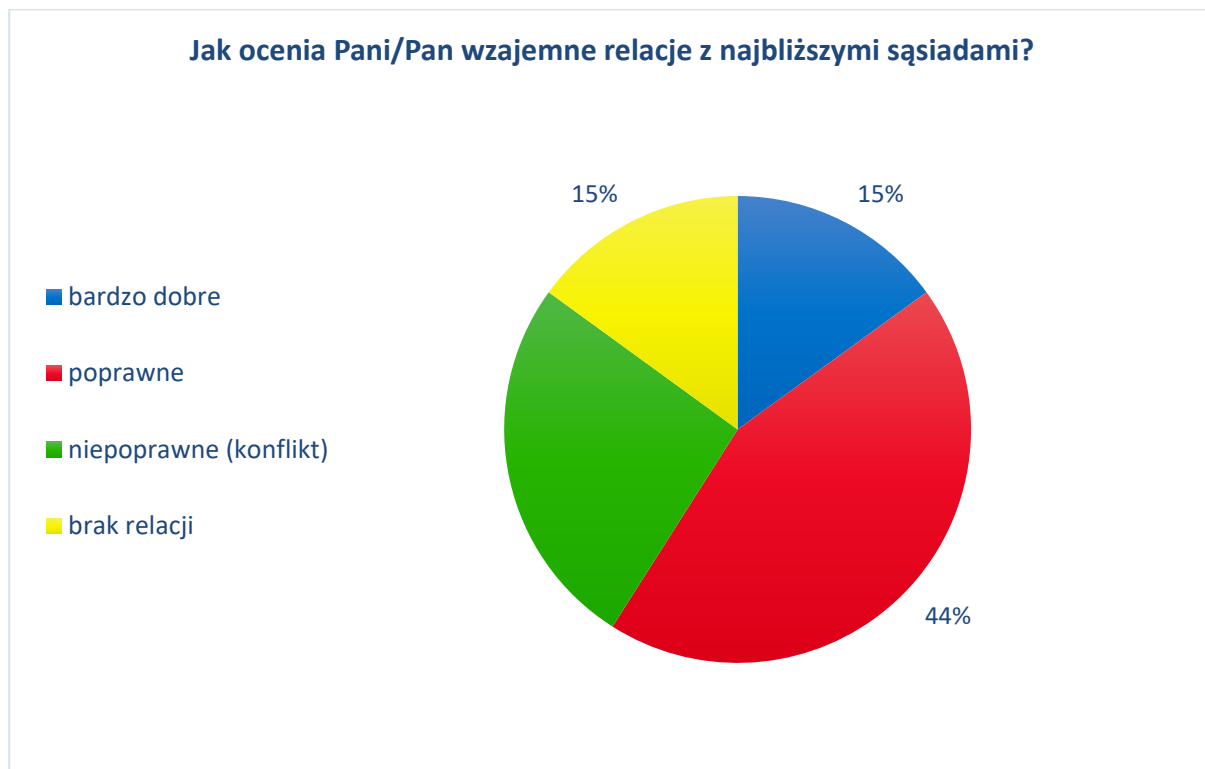
Wykres 7. Ocena sytuacji życiowej mieszkańców

Większość badanych mieszkańców ocenia pozytywnie swoje relacje z najbliższymi sąsiadami – dla 44% są one poprawne, a dla 15 wręcz bardzo dobre.

Jest też zauważalna grupa (26%), która sygnalizuje konflikty sąsiedzkie, a dla pozostałych 15% takie relacje w ogóle nie występują.

Wykres 8. Ocena relacji z sąsiadami

Badani mieszkańcy najbardziej są zadowoleni z pracy lokalnych klubów sportowych (łącznie 81% - w tym dla 41% działają one dobrze, a dla 40% bardzo dobrze).

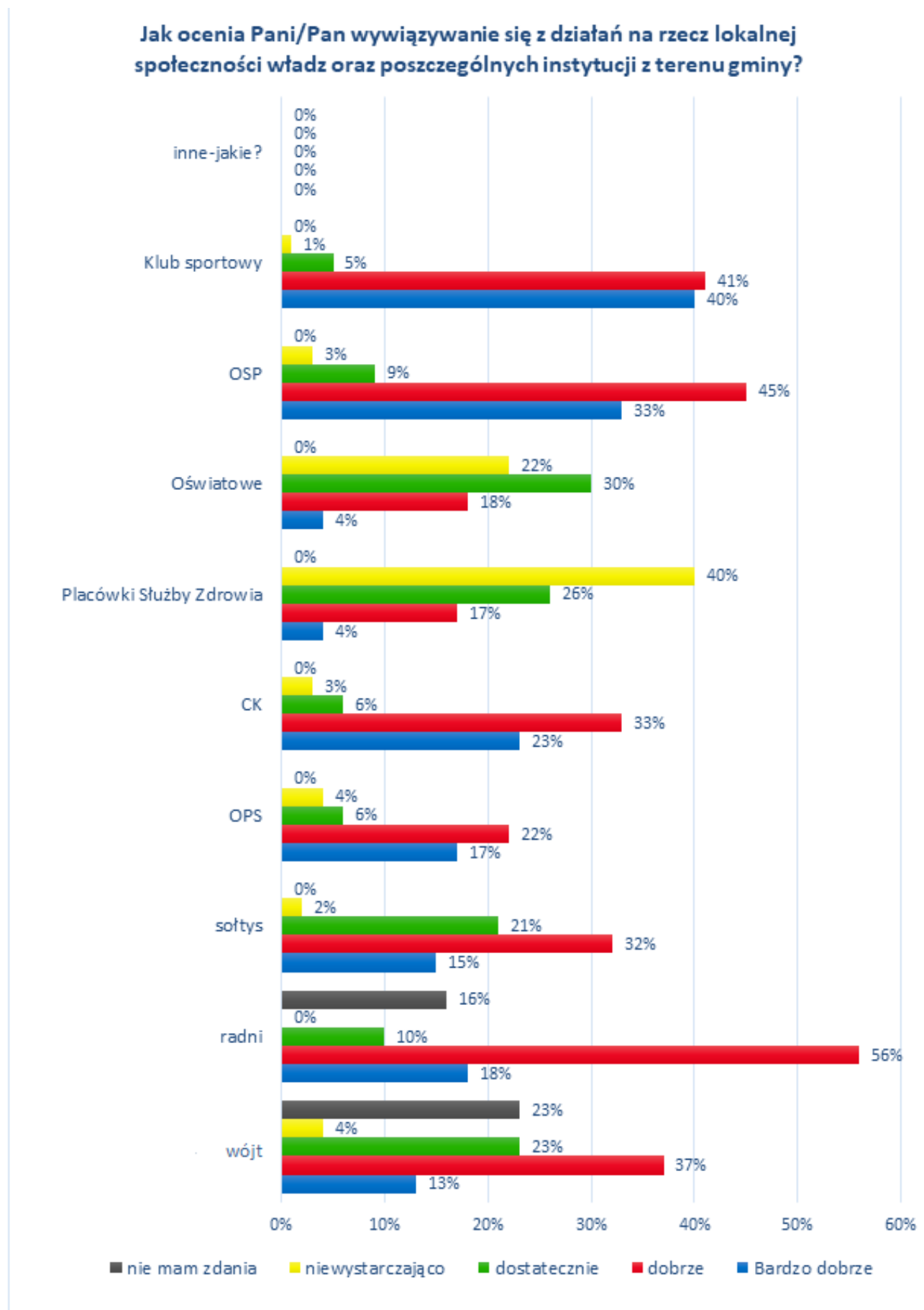
Druga w kolejności jest OSP (łącznie 78%).

Ankietowani bardzo wysoko oceniają pracę radnych gminy – łącznie 74% uważa, że radni wywiązują się ze swoich funkcji dobrze lub bardzo dobrze.

Łącznie połowa badanych (50%) ocenia pozytywnie pracę wójta, w tym dla 37% sprawuje on swój mandat dobrze, a zdaniem 13% bardzo dobrze.

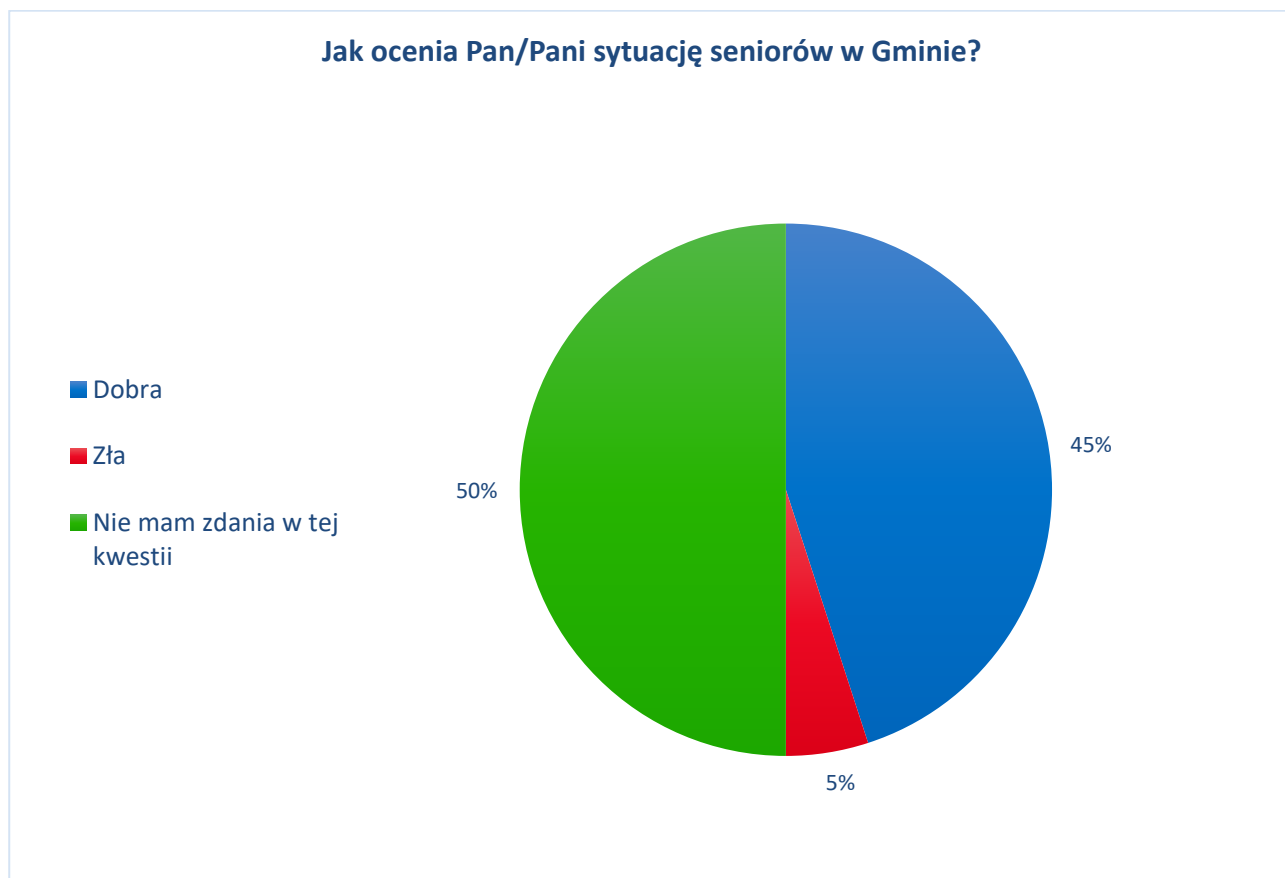
Najmniej korzystnie oceniono kondycję lokalnych placówek służby zdrowia – aż dla 40% badanych nie wykonują one swoich funkcji w sposób wystarczający, a dla 26% wykonują dostatecznie.

Wykres 9. Ocena działań na rzecz lokalnej społeczności

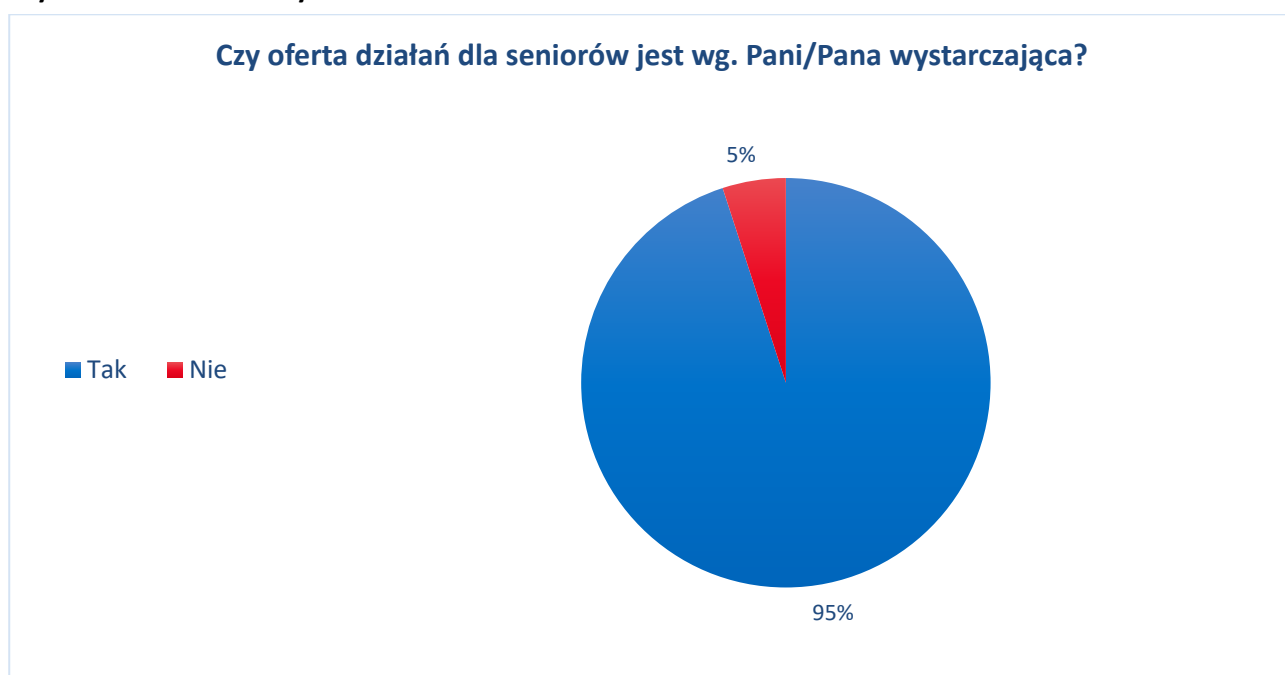
Połowa badanych nie posiada zdania o aktualnej sytuacji seniorów w gminie. Zdaniem 45% jest ona dobra, a zaledwie dla 5% jest oceniana jako zła.

Wykres 10. Ocena sytuacji seniorów w gminie

Niemniej niemal jednomyślnie (95%) badanych ocenia, że oferta działań adresowanych do seniorów w gminie jest wystarczająca.

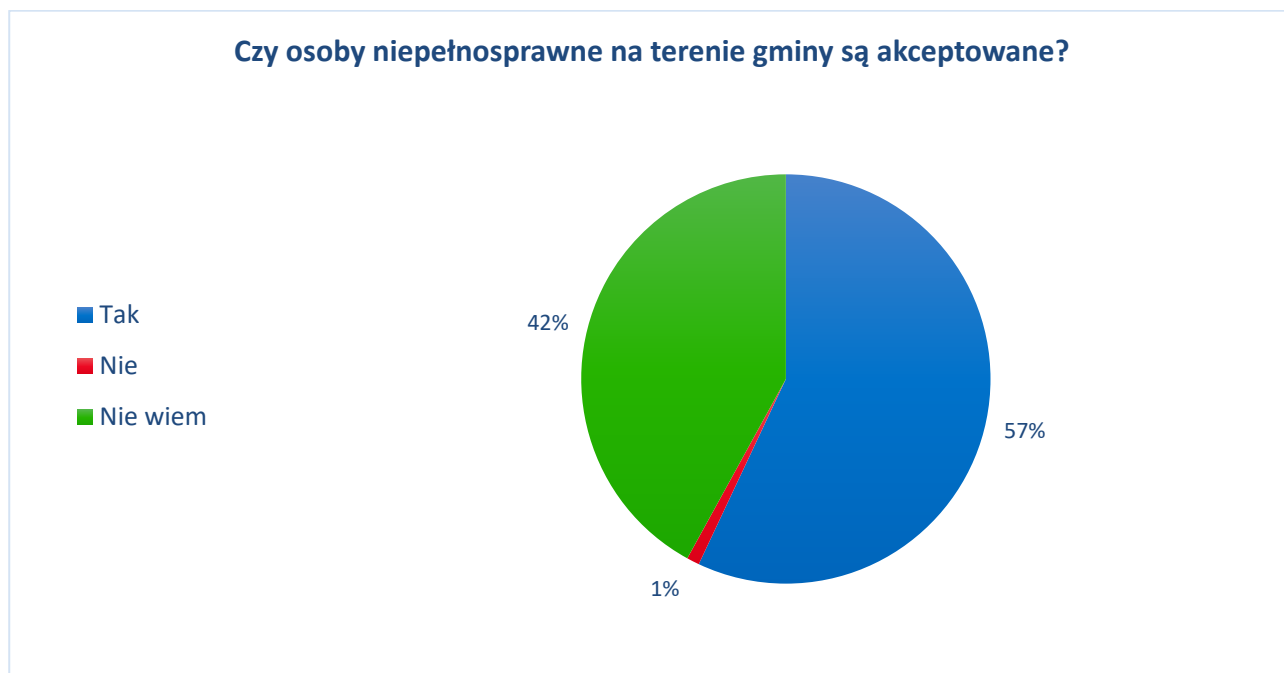
Wykres 11. Ocena oferty działań dla seniorów

Ponad połowa (57%) badanych uważa, że osoby z niepełnosprawnością spotykają się z akceptacją społeczną w środowisku gminy.

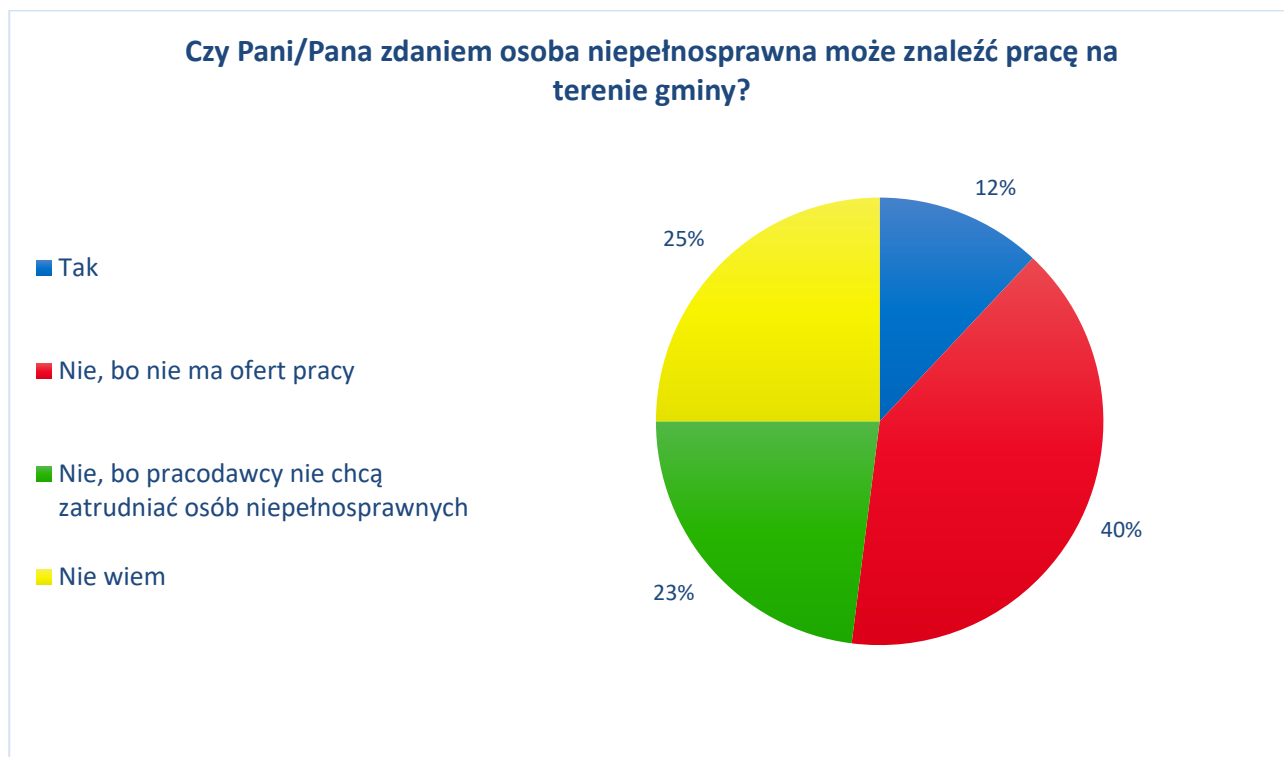
Tylko 1% uważa przeciwnie, a pozostałe 42% nie ma zdania na ten temat.

Wykres 12. Akceptacja osób z niepełnosprawnością

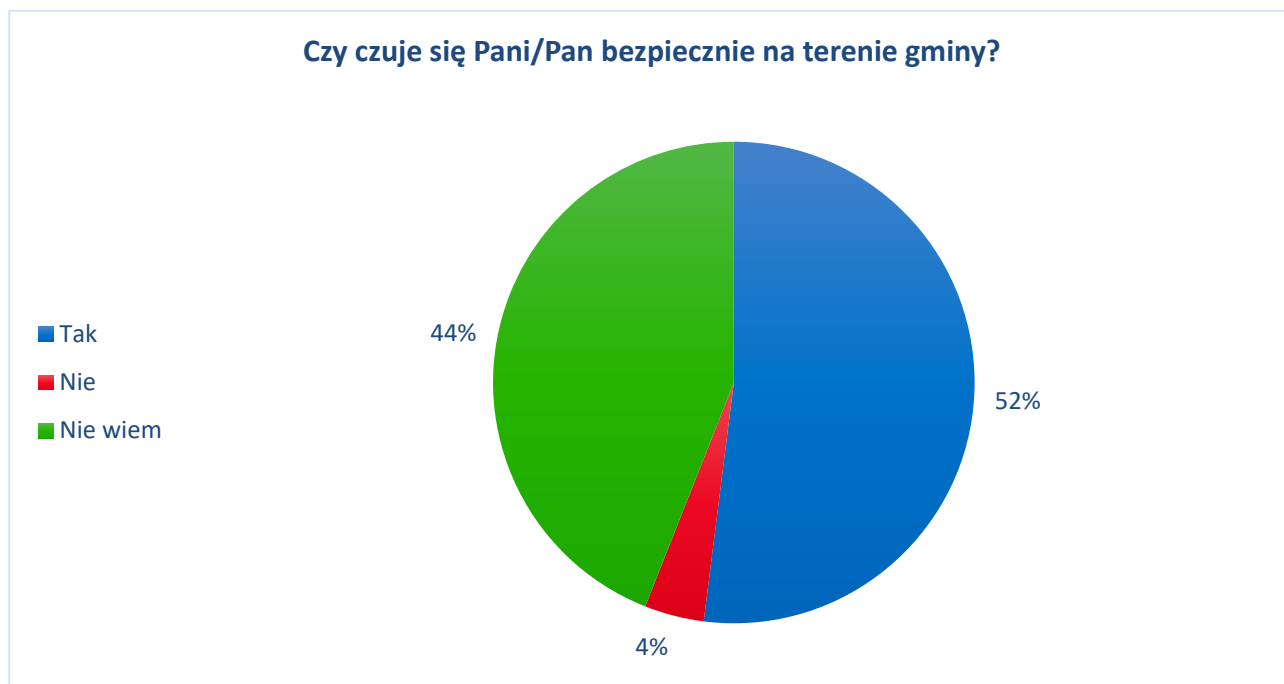
Mniej pozytywnie jest oceniana sytuacja osób z niepełnosprawnością na rynku pracy. Zdaniem 40% badanych takie osoby nie mogą znaleźć zatrudnienia, z uwagi na brak ofert pracy, a w opinii 23% ankietowanych pracodawcy nie chcą przyjmować osób z niepełnosprawnością. Jedynie 12% uważa, że osoby z niepełnosprawnością nie mają problemów z podjęciem zatrudnienia.

Wykres 13. Praca dla osób niepełnosprawnych

52% badanych mieszkańców czuje się bezpiecznie na terenie gminy, 44% nie ma zdania, a jedynie 4% podaje, że nie czuje się bezpiecznie.

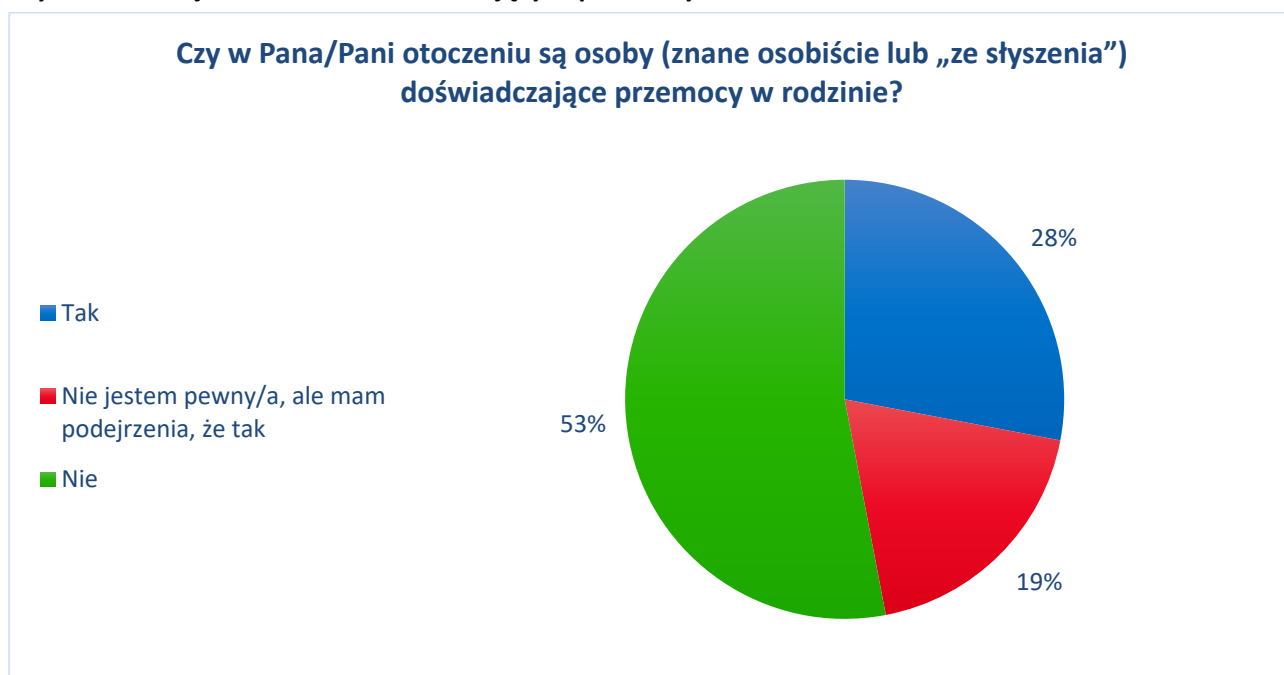
Wykres 14. Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy

Nieznaczna większość (53%) deklaruje, że nie zna w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie.

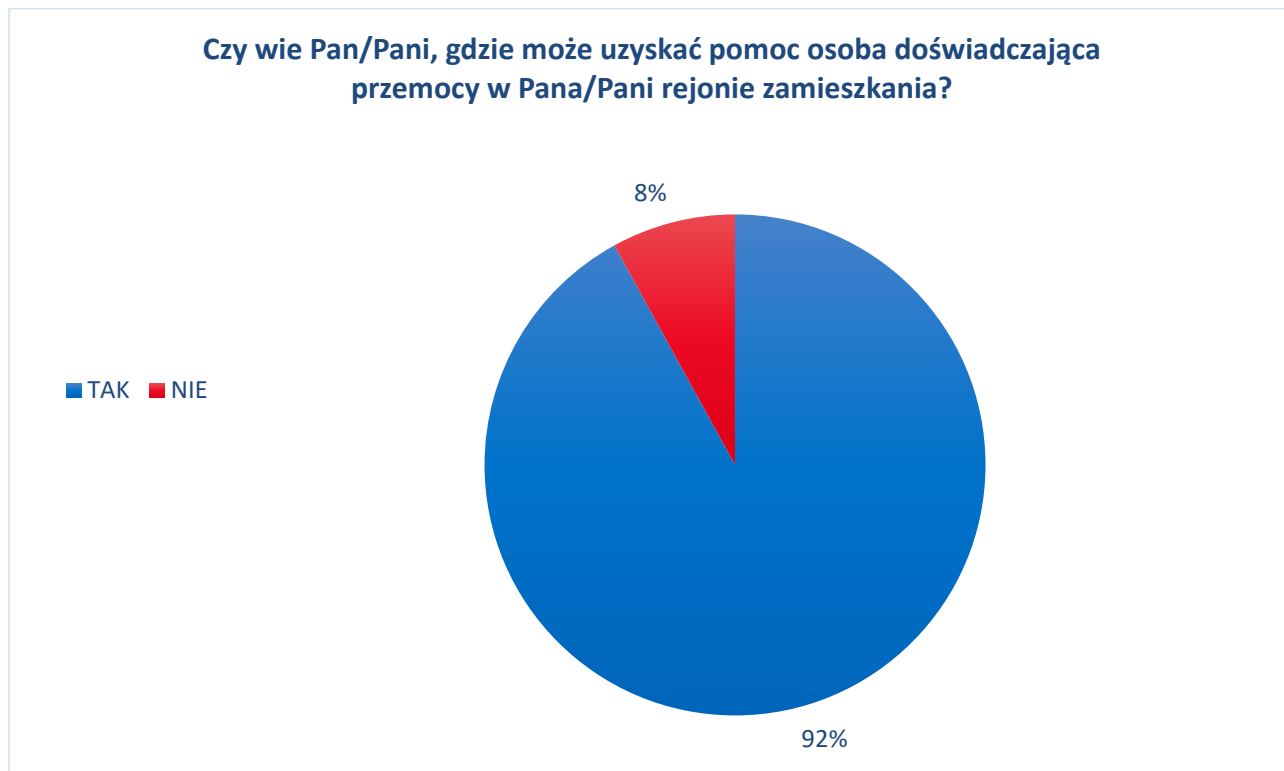
Oznacza to, że pozostałe łącznie 47% dostrzega ten problem w swoim środowisku. W tym 19% ma takie podejrzenia, a 28% uważa, że zna takie osoby.

Wykres 15. Znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie

Aż 92% respondentów deklaruje, że wie, w jakich miejscach może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy.

Wykres 16. Znajomość miejsce, gdzie pomoc może uzyskać osoba doświadczająca przemocy

W następnym pytaniu poproszono ankietowanych o ustosunkowanie się do podanych stereotypowych twierdzeń związanych z przemocą w rodzinie.

„Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – z tym poglądem nie zgadza się aż 95% badanych, w tym ponad połowa (55%) uważa to stwierdzenie za zdecydowanie nieprawdziwe.

89% badanych nie uważa, że „Przemoc jest tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele osoby doznającej przemocy”, w tym ponad połowa (59%) zdecydowanie się nie zgadza.

83% badanych nie popiera stereotypu, że „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać”.

Łącznie 69% respondentów uznaje, że „ofiara przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna”. W tym najwięcej, bo 45% uważa, że raczej jest to prawda, a 24%, twierdzi tak zdecydowanie.

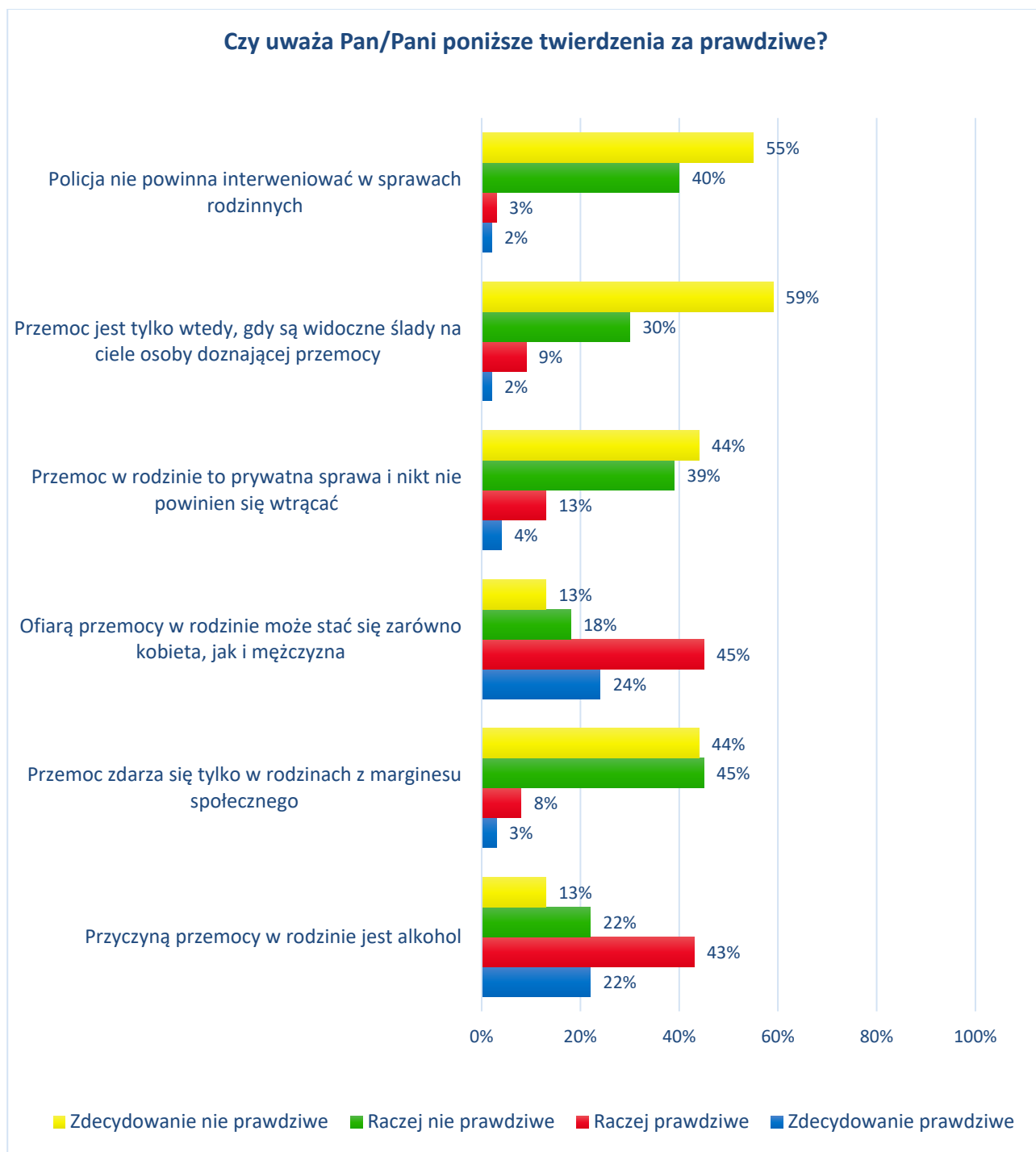
Zdaniem łącznie 89% ankietowanych „przemoc nie zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”.

Zdaniem w sumie 65% badanych „przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”, w tym 43% uważa ten pogląd za raczej prawdziwy.

Badani dorośli mieszkańcy gminy Koczała w większości nie ulegają stereotypowemu nastawieniu względem zjawiska przemocy w rodzinie.

Szczegółowy rozkład odpowiedzi obrazuje poniższy wykres.

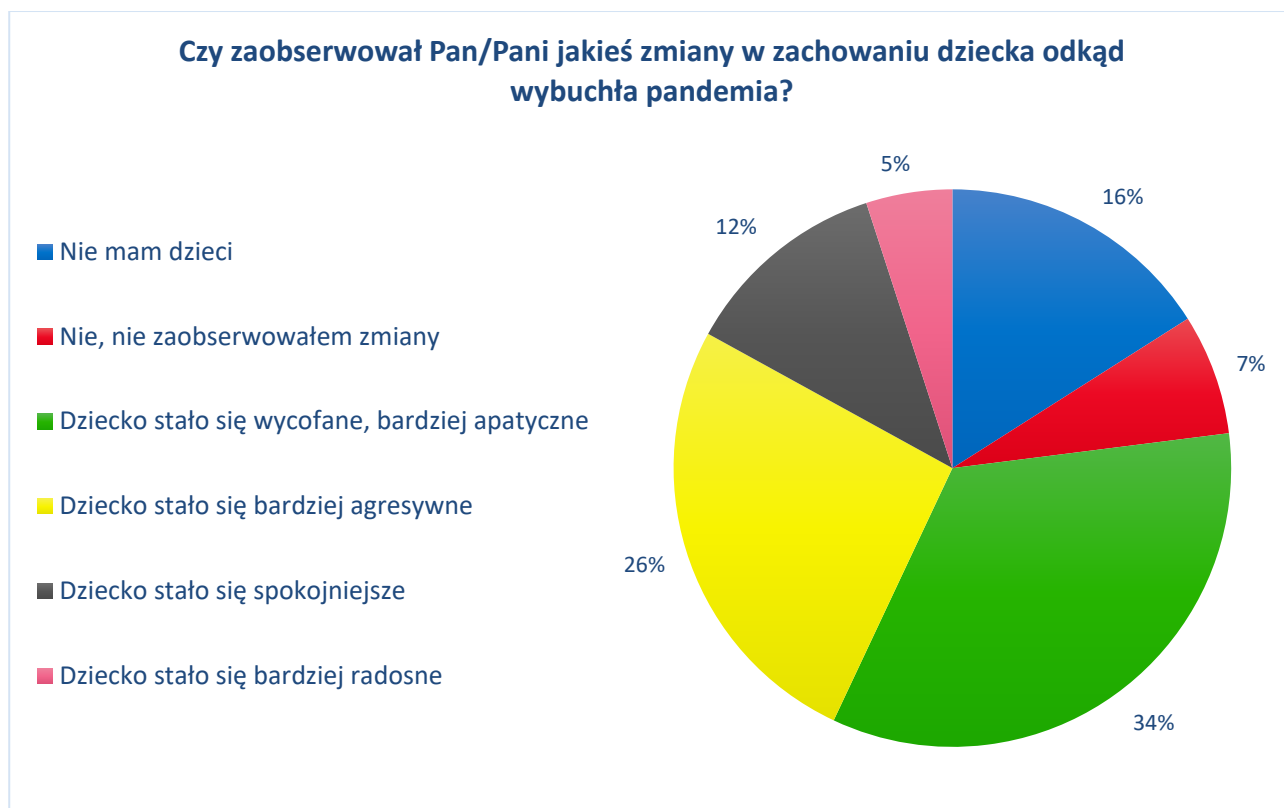
Wykres 17. Przekonania mieszkańców na temat przemocy w rodzinie

Na pytanie o zmiany w zachowaniu dziecka od czasu wybuchu pandemii koronawirusa uzyskano bardzo zróżnicowane odpowiedzi.

Jedynie 7% badanych nie zaobserwowało żadnych zmian. Za to ponad 1/3 badanych (34%) uważa, że ich dziecko stało się bardziej wycofane i apatyczne. Zgodnie z obserwacją 26% - ich podopieczni zaczęli wykazywać większą agresję, a łącznie 17% oceniło zmianę w zachowaniu dzieci na plus.

Wykres 18. Zmiany w zachowaniu dziecka od czasu wybuchu pandemii koronawirusa

W następnym pytaniu poddano diagnozie postawy pełnoletnich mieszkańców wobec różnych poglądów na temat metod wychowywania dzieci.

„Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców” zdaniem niemal wszystkich ankietowanych (łącznie 97%, w tym ponad połowa – 55% - zdecydowanie zgadza się z takim poglądem).

Zdania mieszkańców na temat dopuszczalności tzw. łagodnych kar fizycznych są bardzo podzielone, aczkolwiek liczebnie nieznacznie przeważa pogląd o tym, że „**łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie**”. Tak uważa 55% badanych, w tym 49% raczej, a 6% zdecydowanie. Oznacza to, że pozostałe 45% nie popiera żadnego rodzaju kar fizycznych w celu karcenia małoletnich.

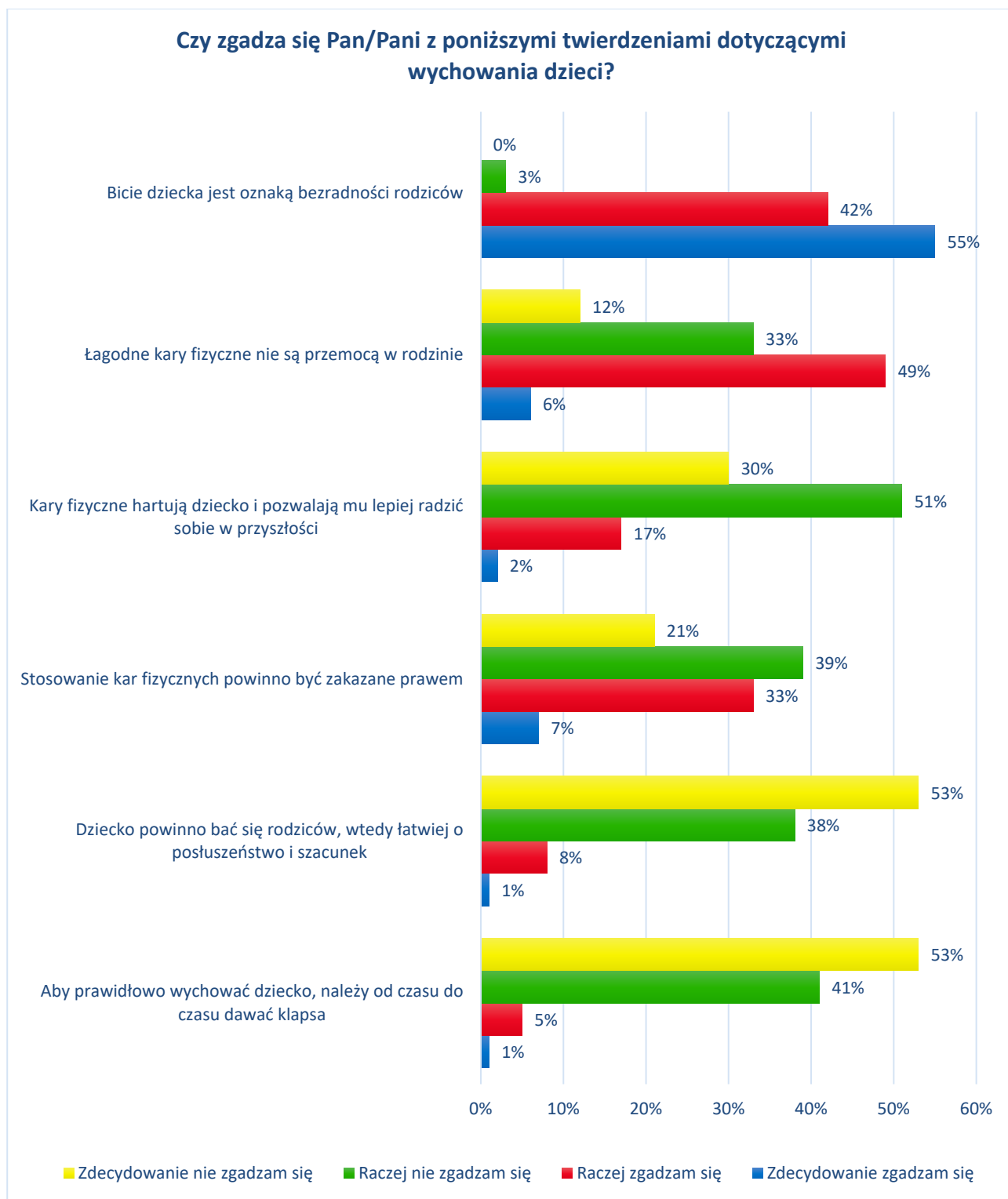
Aż 81% badanych nie zgadza się, że „**Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej sobie radzić w przyszłości**”, w tym ponad połowa (51%) raczej się nie zgadza, a 30% zdecydowanie nie.

Dla łącznie 60% respondentów „**stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem**”.

„**Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek**” – ten model wychowawczy popiera tylko 9% badanych.

Jeszcze mniej, bo łącznie 6% badanych twierdzi, że „**aby prawidłowo wychować dziecko, należy mu od czasu do czasu dać klapsa**”.

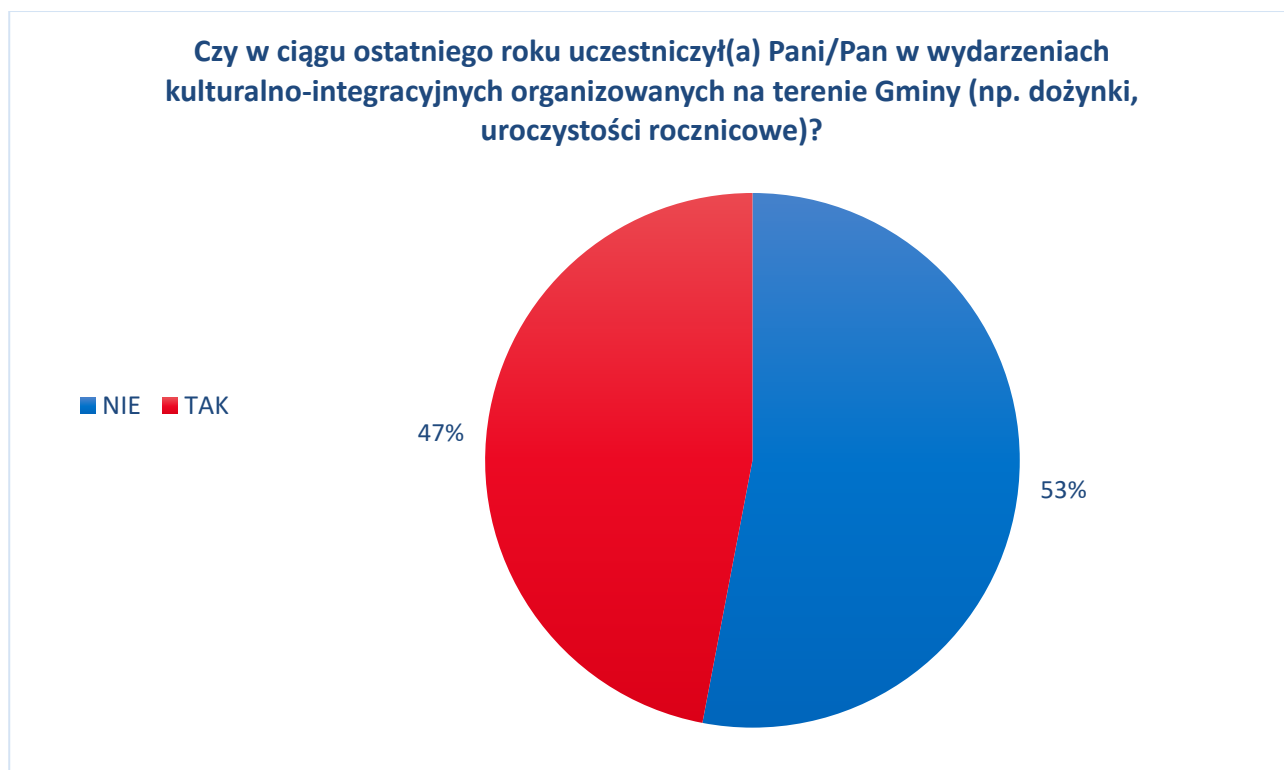
Wykres 19. Przekonania dotyczące wychowywania dzieci

Ponad połowa (53%) badanych deklaruje, że w ciągu ostatniego roku od badania nie brało udziału w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych na terenie gminy. Należy jednak mieć na uwadze, że na przestrzeni lat 2020-2022 wprowadzono liczne i zmienne w czasie ograniczenia sanitarne spowodowane przez epidemię koronawirusa, co wiązało się ze zmniejszeniem liczby, a w pewnych okresach zawieszeniem lub całkowitym odwołaniem wielu imprez i wydarzeń masowych.

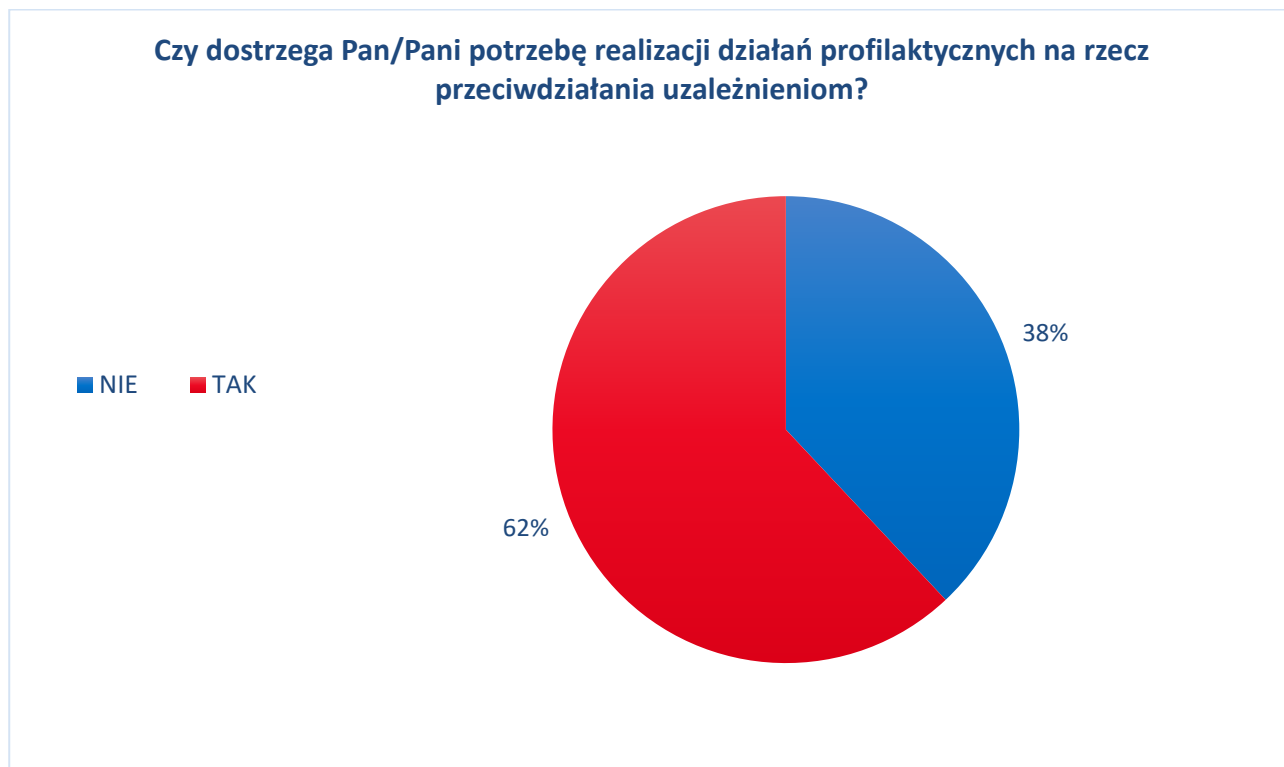
Na dzień opracowania niniejszej Diagnozy obowiązują na terenie całej RP stan zagrożenia epidemicznego.

Wykres 20. Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno--integracyjnych organizowanych na terenie Gminy

Zdecydowana większość (62%) mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania różnego rodzaju uzależnieniom.

Wykres 21. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

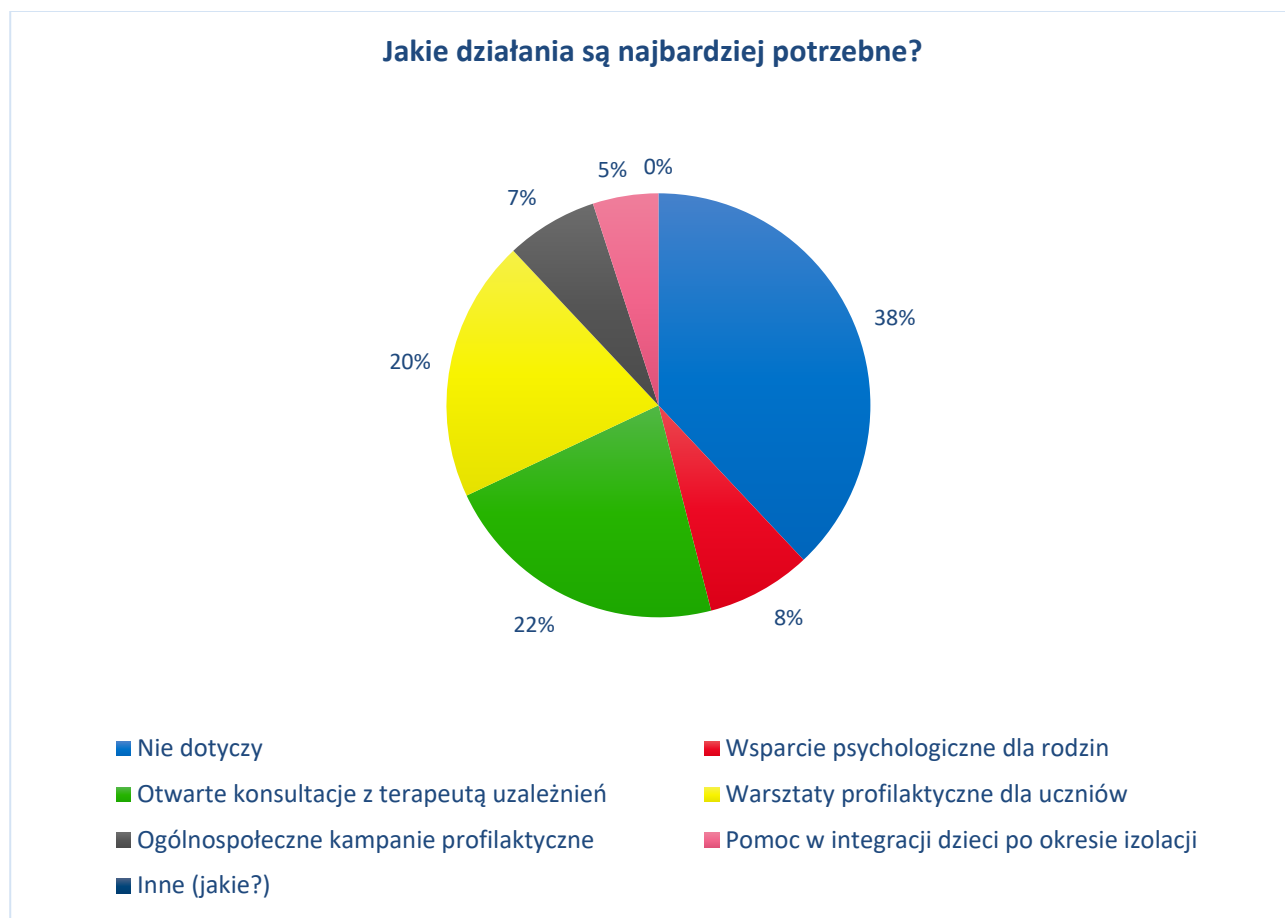
Z kolei za najbardziej potrzebne działania profilaktyczne dorośli mieszkańcy uznali zapewnienie otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (22% badanych).

Nieco mniej mieszkańców popiera pomysł prowadzenia profilaktycznych warsztatów dla uczniów (20%).

Jest też grupa respondentów, która popiera prowadzenie działań pomocowych dla dzieci w celu integracji po okresie zdalnego nauczania i izolacji społecznej z powodu epidemii koronawirusa (5%).

W opinii 8% przydatne są formy pomocy psychologicznej dla rodzin, a 7% - ogólnospołeczne kampanie o tematyce profilaktycznej.

Wykres 22. Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom

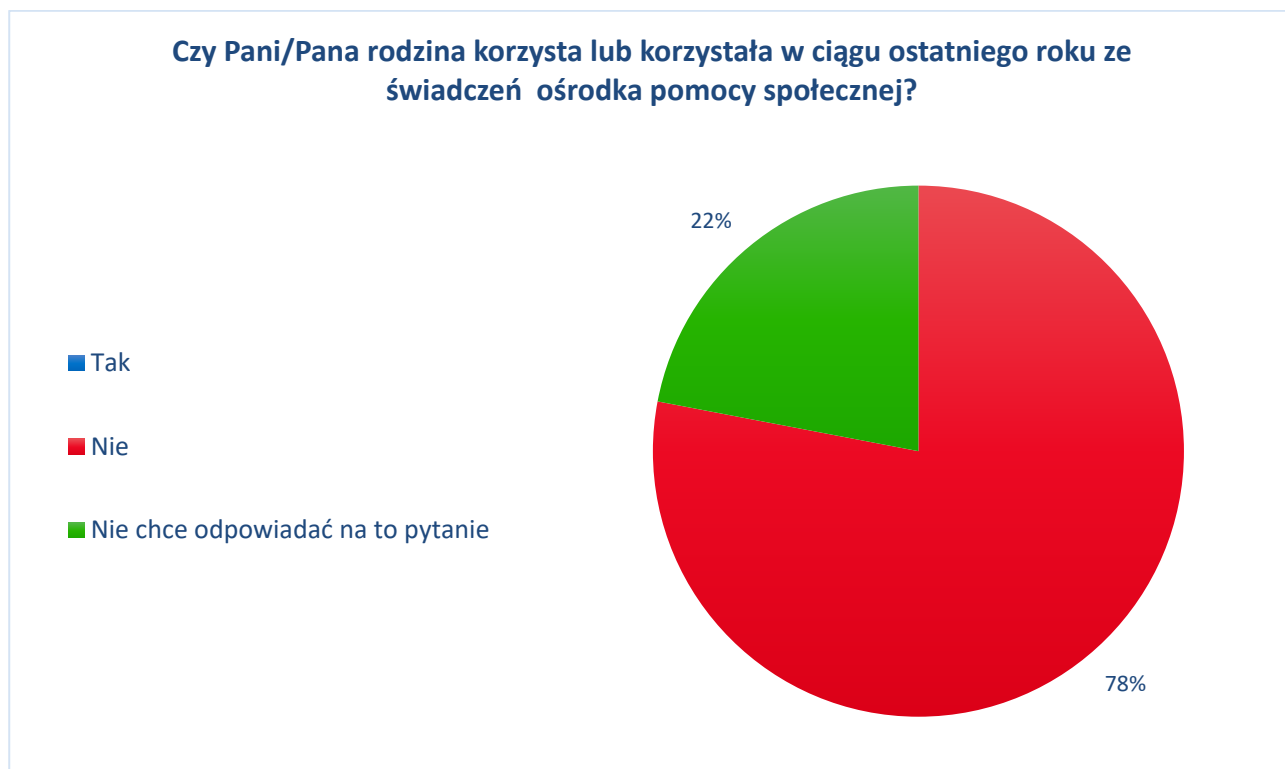

W przeważającej większości badani dorośli mieszkańcy zadeklarowali, że nie korzystali w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej w Koczale (78%).

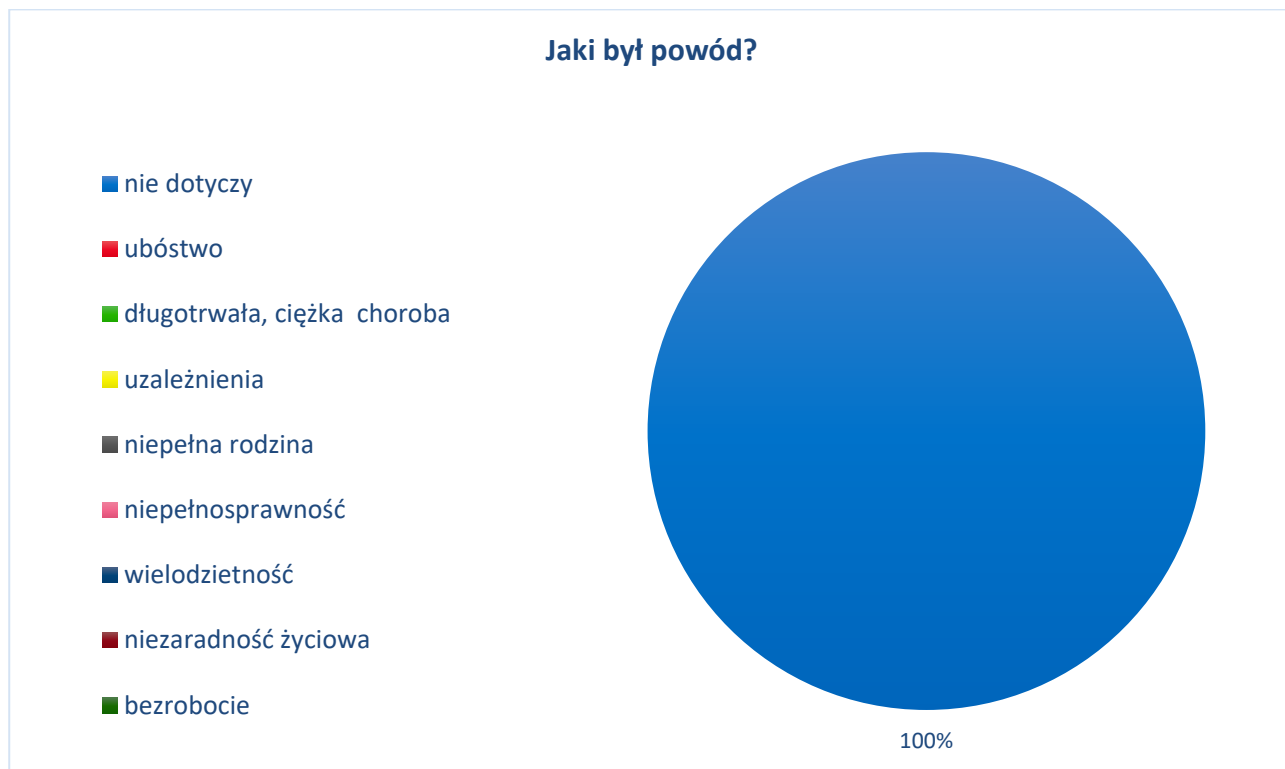
Istnieje przy tym zauważalna grupa (pozostałe 22%), które uchyliło się od odpowiedzi na to pytanie.

Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest jednoznaczne wskazanie w następnym pytaniu o powody korzystania z pomocy. Wszyscy ankietowani oznaczyli bowiem opcję „nie dotyczy” (100%).

Wykres 23. Korzystanie w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej przez mieszkańców

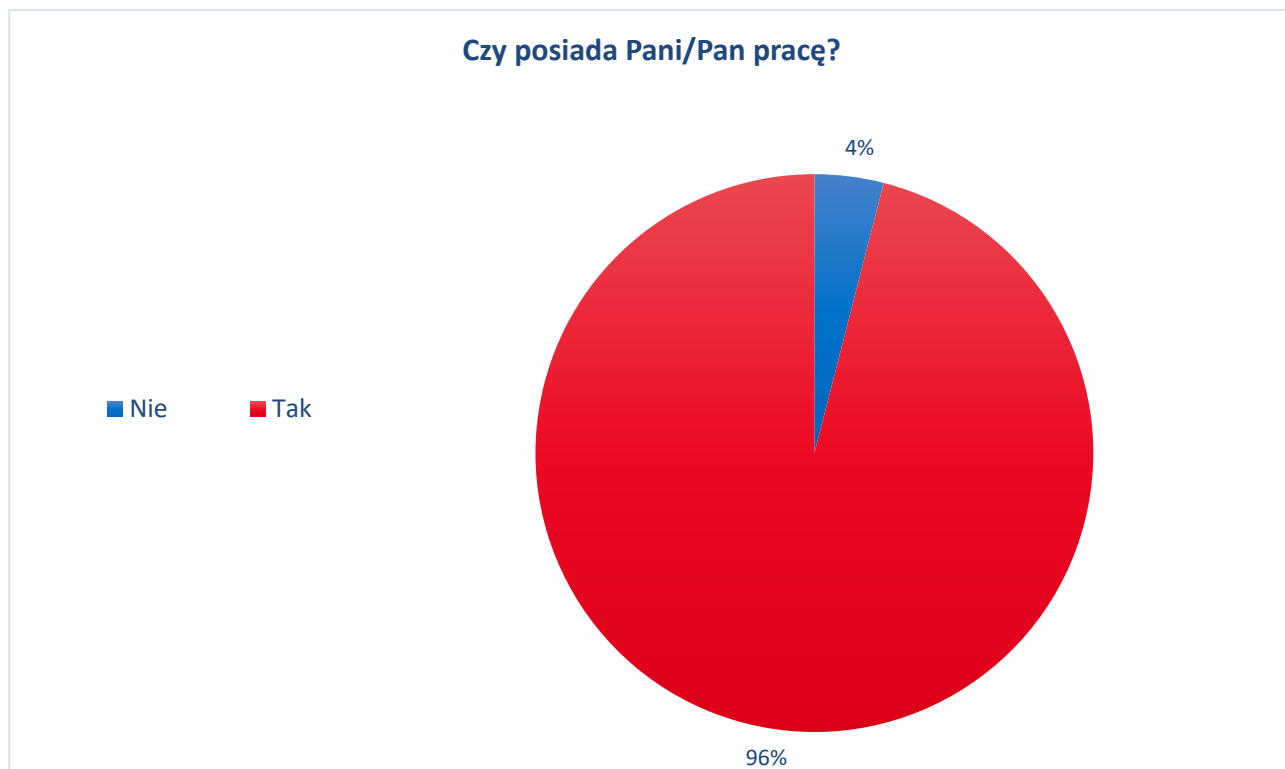

Wykres 24. Powody korzystania z pomocy społecznej

Niemal wszyscy respondenci deklarują, że posiadają aktualnie pracę (96%).

Wykres 25. Zatrudnienie wśród mieszkańców gminy

Ta bardzo wąska część badanych, która odpowiedziała, że pracy nie posiada, w większości argumentuje to tym, że jest sobie w stanie poradzić bez pracy (3%). Tylko 1% wskazał, że nie pracuje z powodu braku dojazdu.

Wykres 26. Powody bezrobocia wśród mieszkańców

Mieszkańcy w zdecydowanej większości nie uważają, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie jest zaspokajana (78%).

Wykres 27. Zaspokajanie potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie

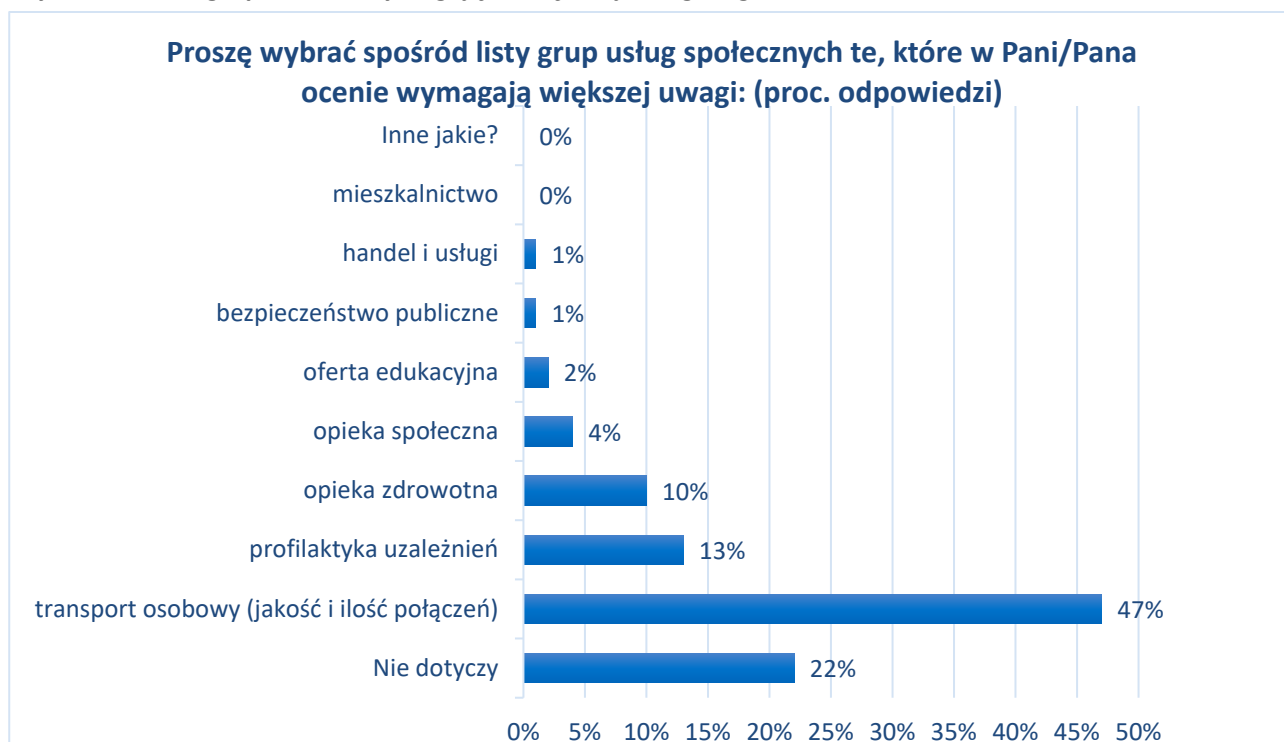

Spośród zaproponowanych rodzajów usług społecznych, zdecydowanie najczęściej wskazywano na potrzebę poprawy sytuacji transportu osobowego (45% odpowiedzi).

Na drugim miejscu, aczkolwiek z dużo mniejszą liczbą wskazań, uplasowała się profilaktyka uzależnień (13% odpowiedzi), a na trzecim stan służby zdrowia (10%).

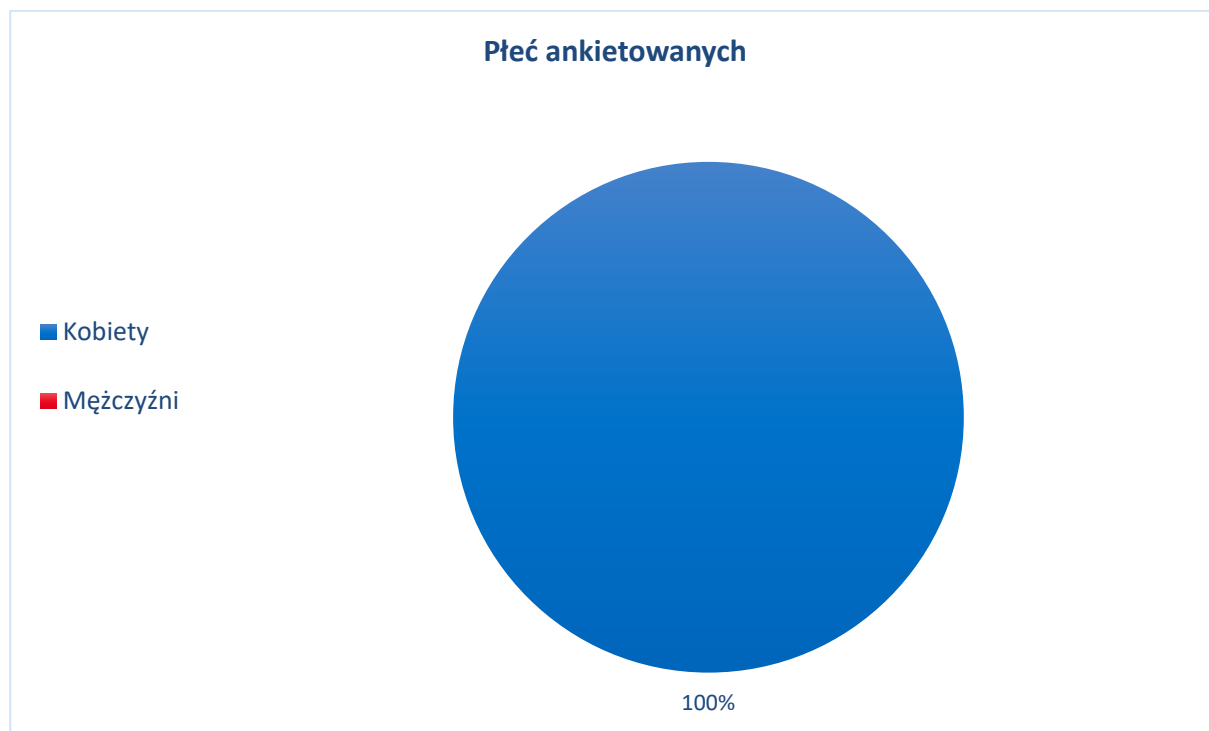
Warto zwrócić uwagę, że żaden z badanych mieszkańców nie zwrócił uwagi na stan mieszkalnictwa.

Wykres 28. Usługi społeczne wymagające większej uwagi w gminie

Na pytania udzieliły odpowiedzi 3 kobiety zatrudnione w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Koczale.

Wykres 29. Płeć ankietowanych pracowników

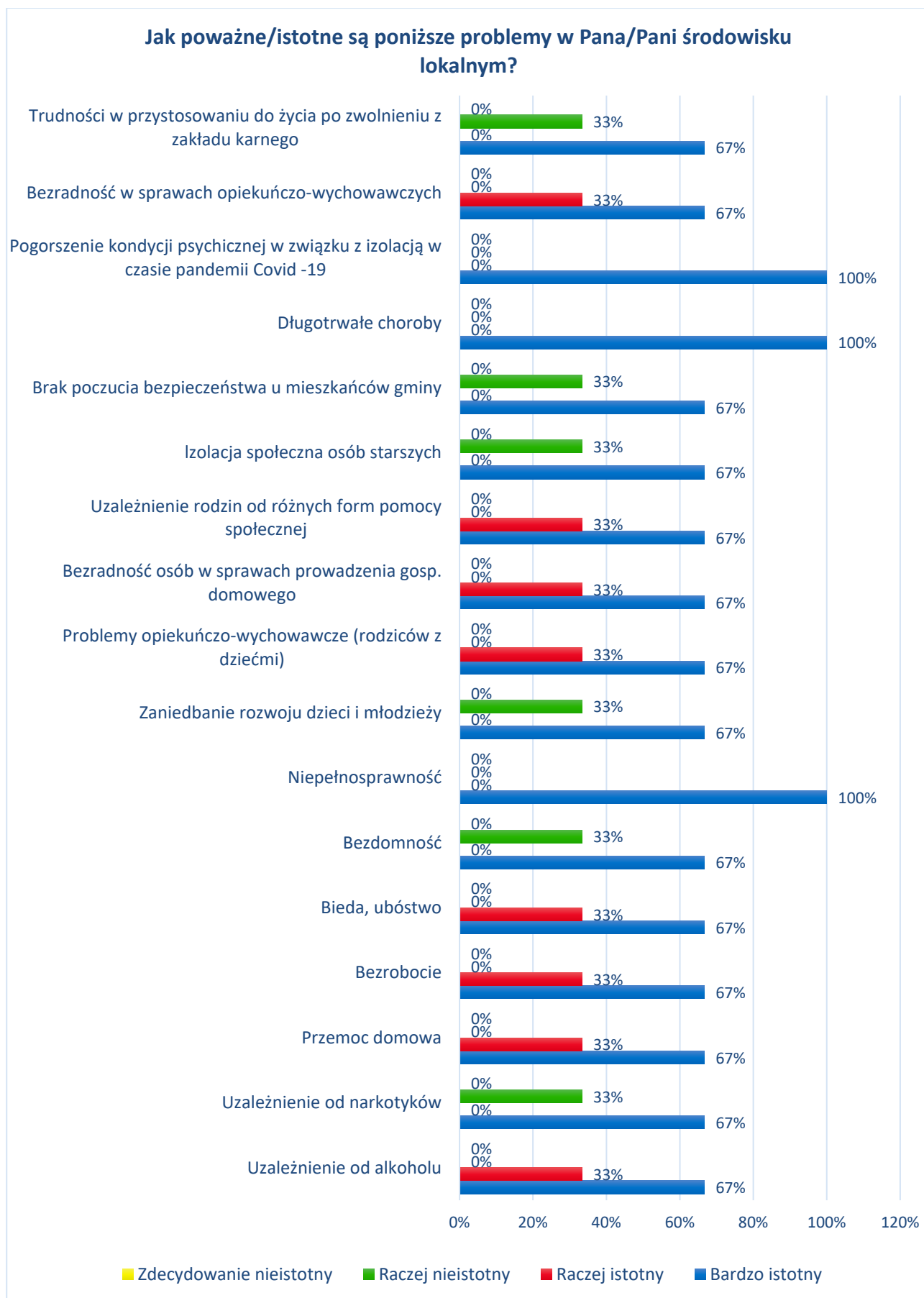

Wszyscy badani pracownicy są zgodni (100%), że najistotniejszymi problemami społecznym w gminie są:

- pogorszenie kondycji psychicznej mieszkańców w związku z epidemią Covid-19;
- długotrwałe choroby,
- niepełnosprawność.

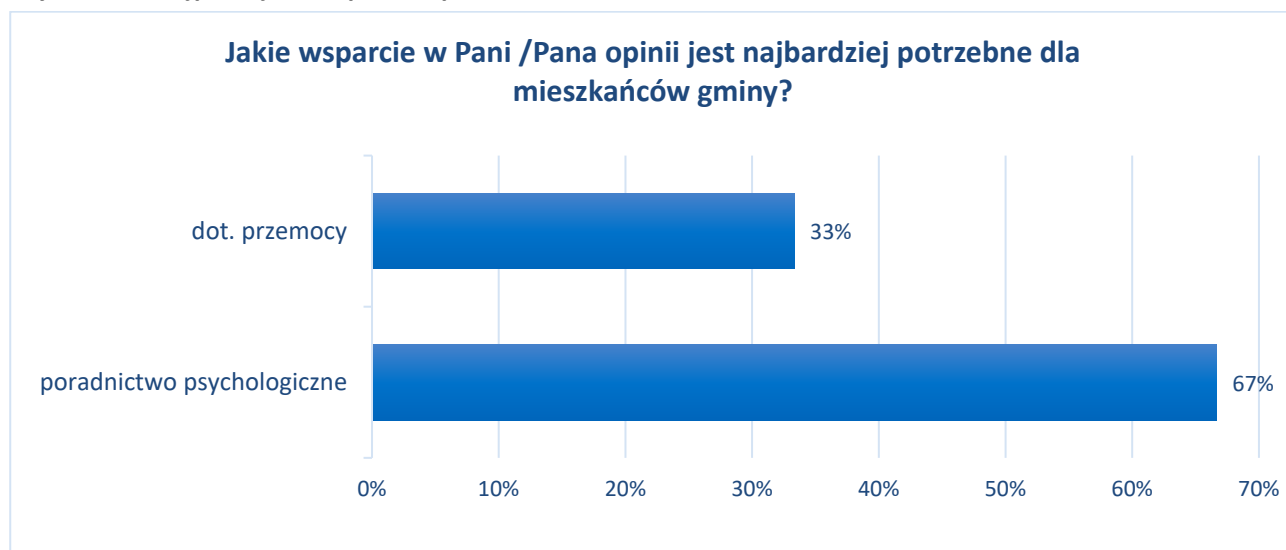
Szczegółowy rozkład odpowiedzi, który jest bardzo wyrównany, zobrazowano na poniższym wykresie.

Wykres 30. Istotne problemy w środowisku lokalnym

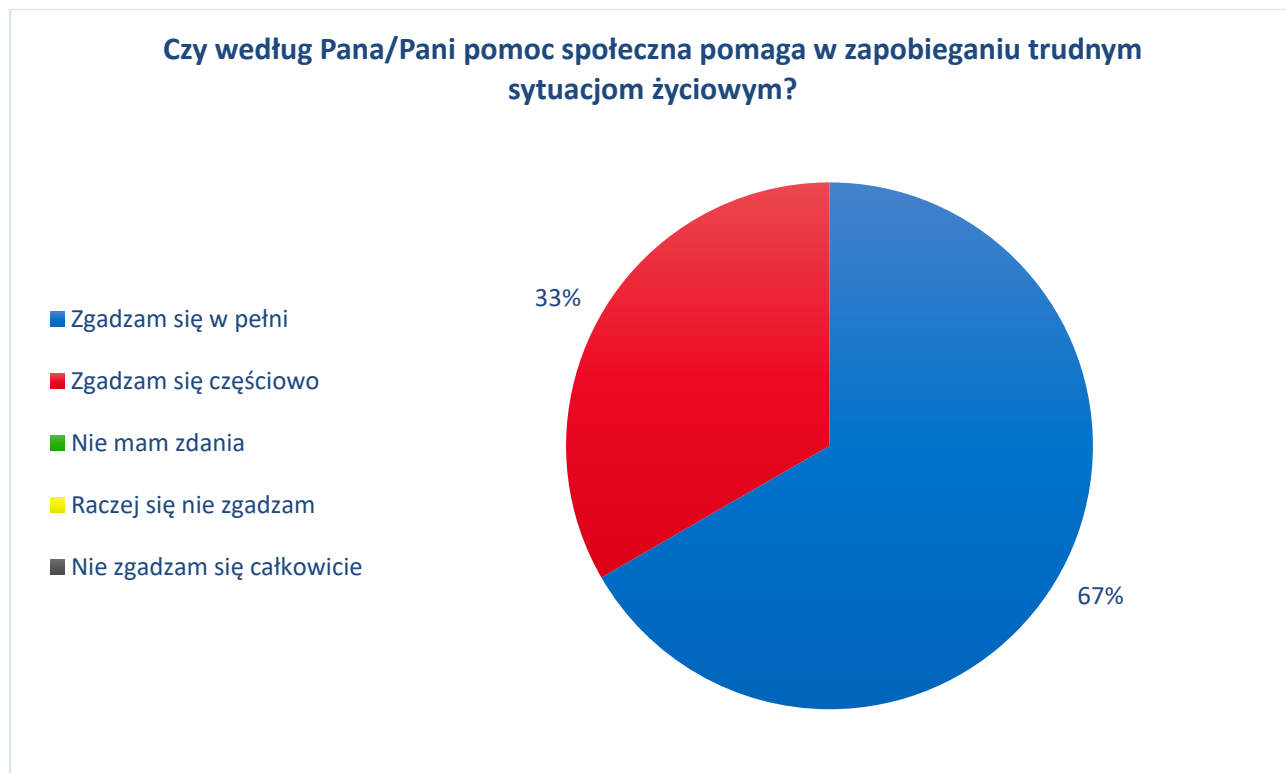
Zdaniem 67% badanych członków personelu pomocy społecznej mieszkańcy gminy najpilniej wymagają poradnictwa psychologicznego. Zdaniem pozostałych 33% jest to poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wykres 31. Najpilniejsze wsparcie społeczne dla mieszkańców

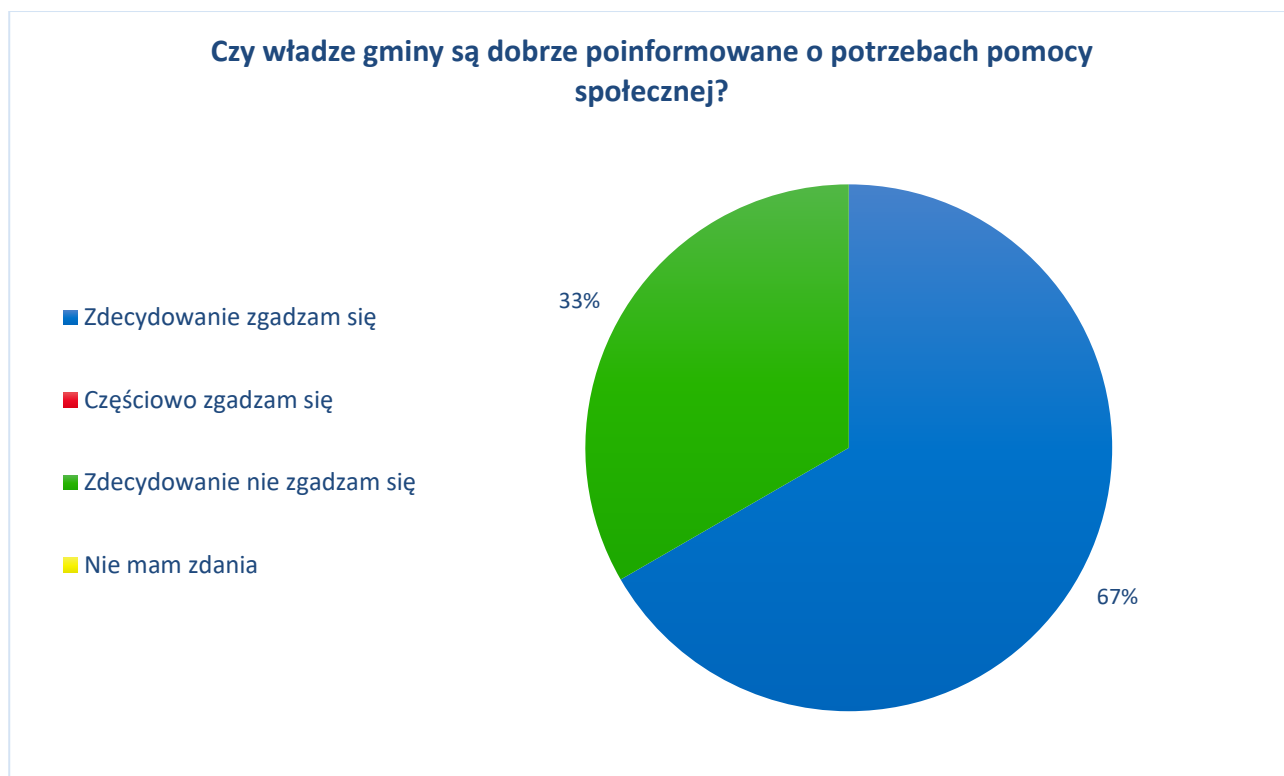
Większość badanych zgadza się w pełni, że instytucje pomocy społecznej pomagają zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym (67%).

Wykres 32. Pomoc społeczna a zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym

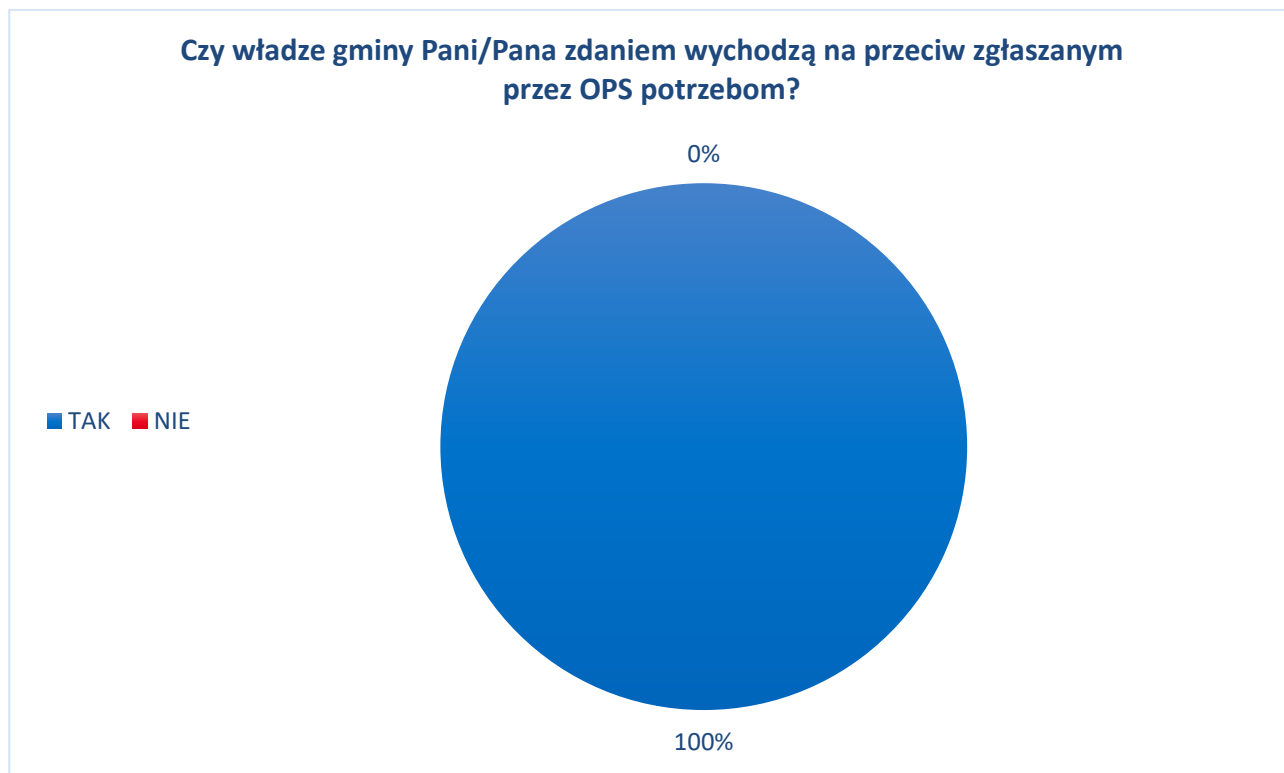

Większość badanych uważa, że władze gminy Koczała są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej (67%). Natomiast wszyscy badani (100%) zgodnie twierdzą, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom.

Wykres 33. Wiedza władz gminy o potrzebach pomocy społecznej

Wykres 34. Współpraca władz gminy z OPS-em

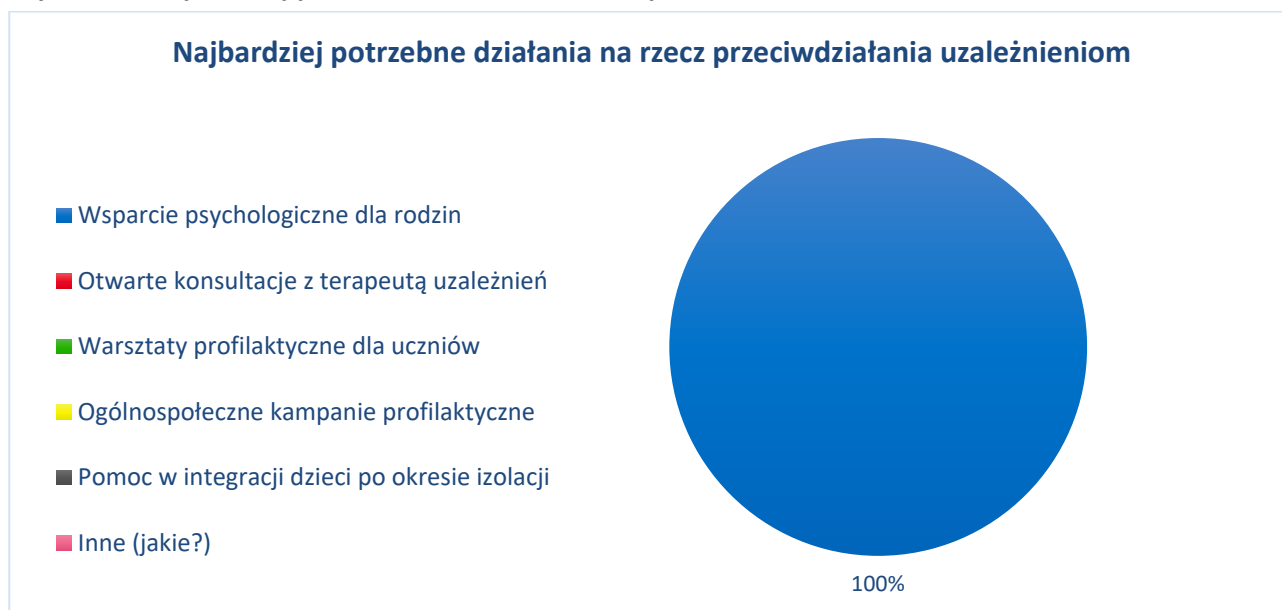
Ankietowani pracownicy uważają jednogłośnie, że istnieje dalsza potrzeba prowadzenia działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (100%).

Wykres 35. Potrzeba realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

Spośród najbardziej pilnych form pracy na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom ankietowani jednomyślnie wskazali tylko jedną opcję - prowadzenie wsparcia psychologicznego dla rodzin (100%)

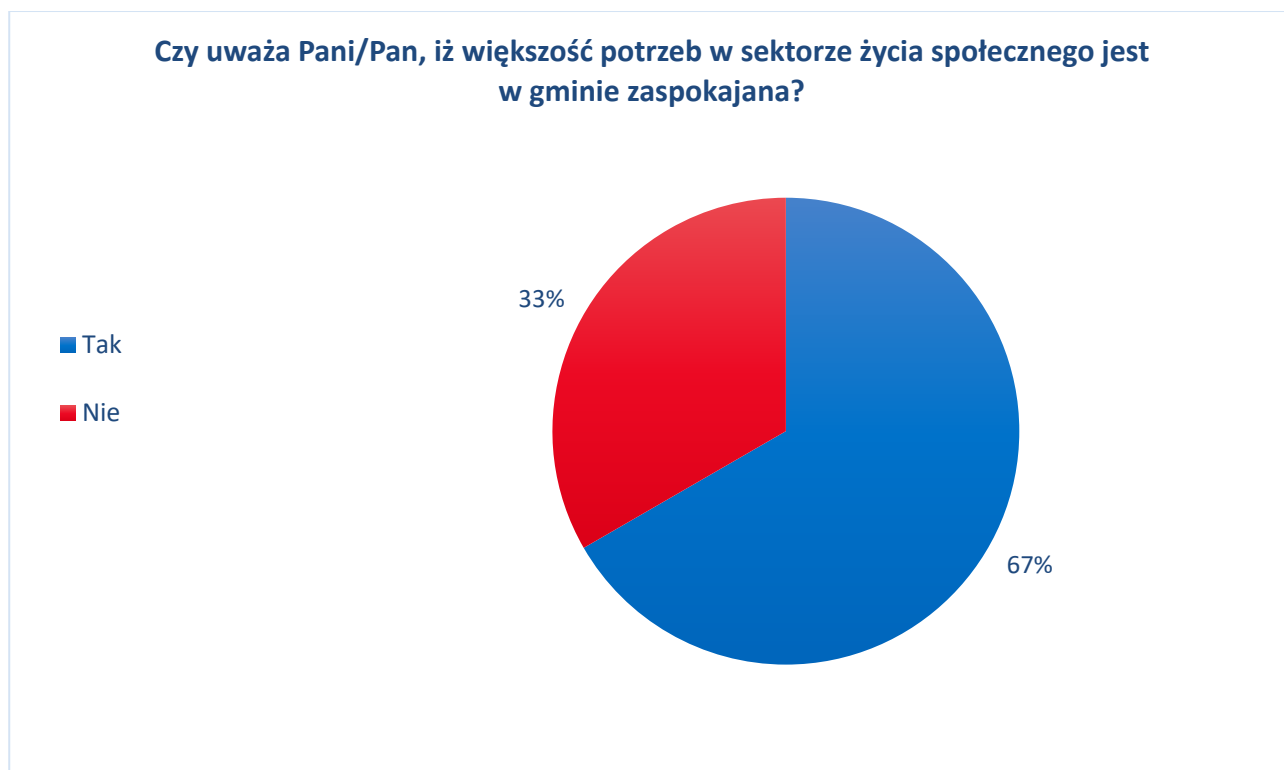
Wykres 36. Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

Zdaniem 67% badanych członków kadry pomocy społecznej, w gminie Koczała jest zaspokajana większość potrzeb w sektorze życia społecznego.

Przypomnijmy dla porównania, że badani dorośli mieszkańcy w zdecydowanej większości wyrazili przeciwną opinię (78% uważa, że potrzeby nie są zaspokajane).

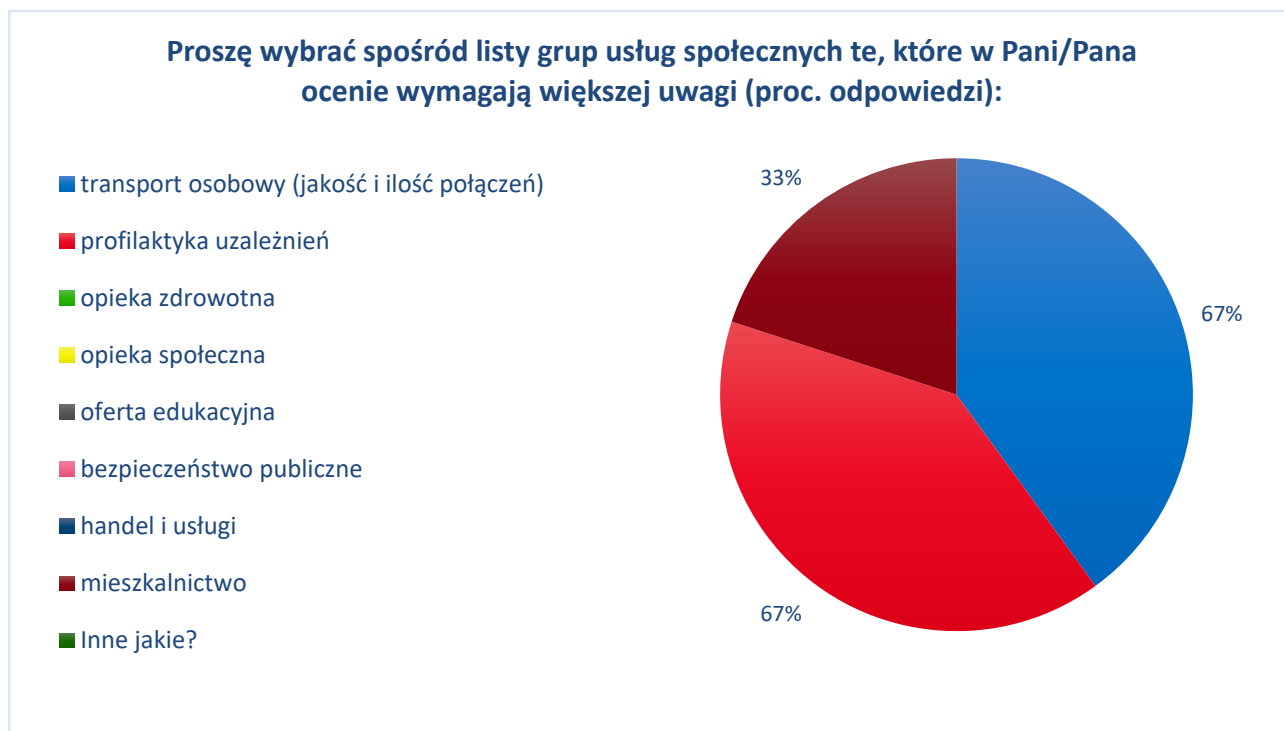
Wykres 37. Zaspokajanie potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie Koczała

Opinie pracowników OPS zgadzają się za to we wskazaniu najbardziej pilnych obszarów interwencji przez władze gminy. Również w przypadku tej grupy badanej, większość (67%) uznaje transport osobowy za najważniejszą aktualnie usługę społeczną, która wymaga poprawy.

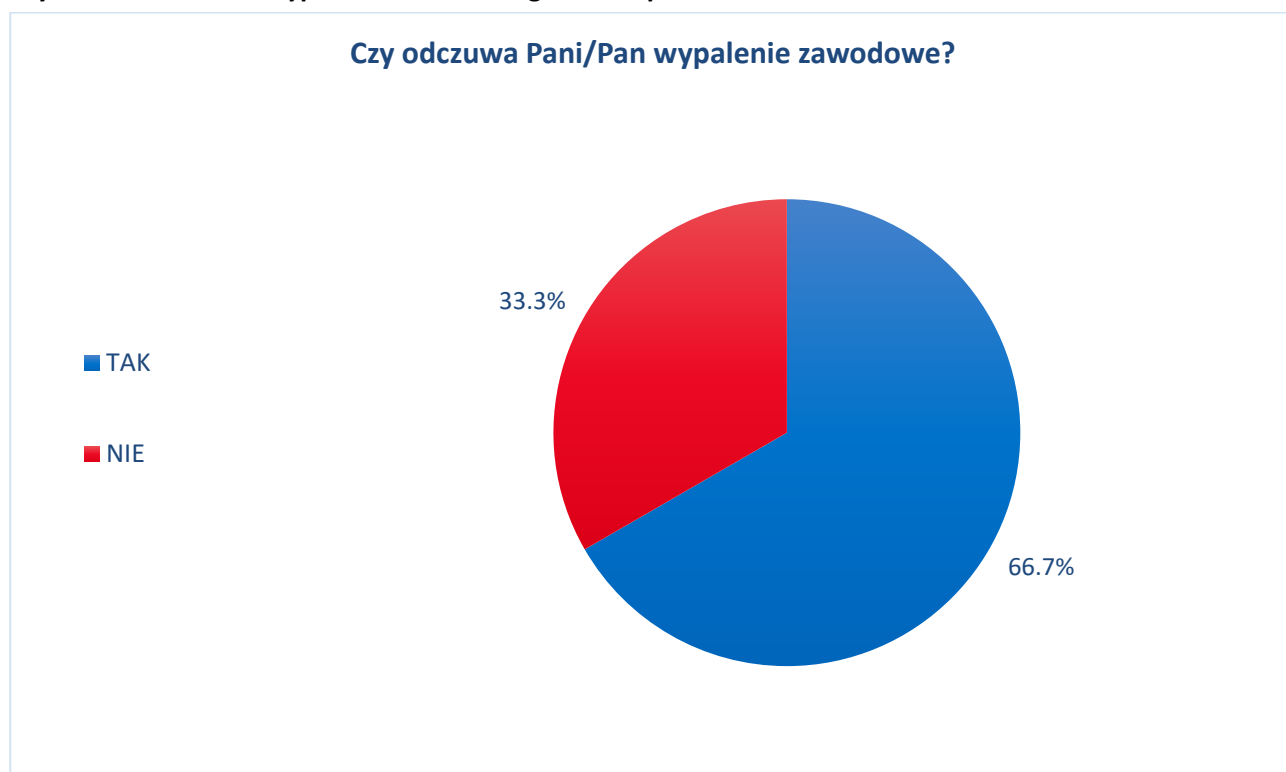
Tyle samo pracowników jest zdania, że należy prowadzić działania z zakresu profilaktyki uzależnień (67%).

Wykres 38. Pilniejsze usługi społeczne w gminie

Odpowiedzi uzyskane na następne pytanie dostarczają niepokojących wniosków – większość z badanych pracowników pomocy społecznej w gminie deklaruje wypalenie zawodowe (66,7%).

Wykres 39. Poczucie wypalenia zawodowego wśród pracowników

V DIAGNOZA UCZNIÓW

W badaniu wzięli udział uczniowie szkół podstawowych działających na terenie gminy Koczała, w tym:

- uczniowie klas 4-6 SP – 32,
- uczniowie klas 7-8 SP – 52.

W deskrypcji układów odpowiedzi uzyskanych na poszczególne pytania wskazano każdorazowo na najważniejsze tendencje i ewentualne zmiany zachodzące wraz z wiekiem uczniów. Szczegółowe odpowiedzi zobrazowana na wykresach.

W pierwszym pytaniu zapytano uczniów o ocenę ich relacji z najbliższym otoczeniem.

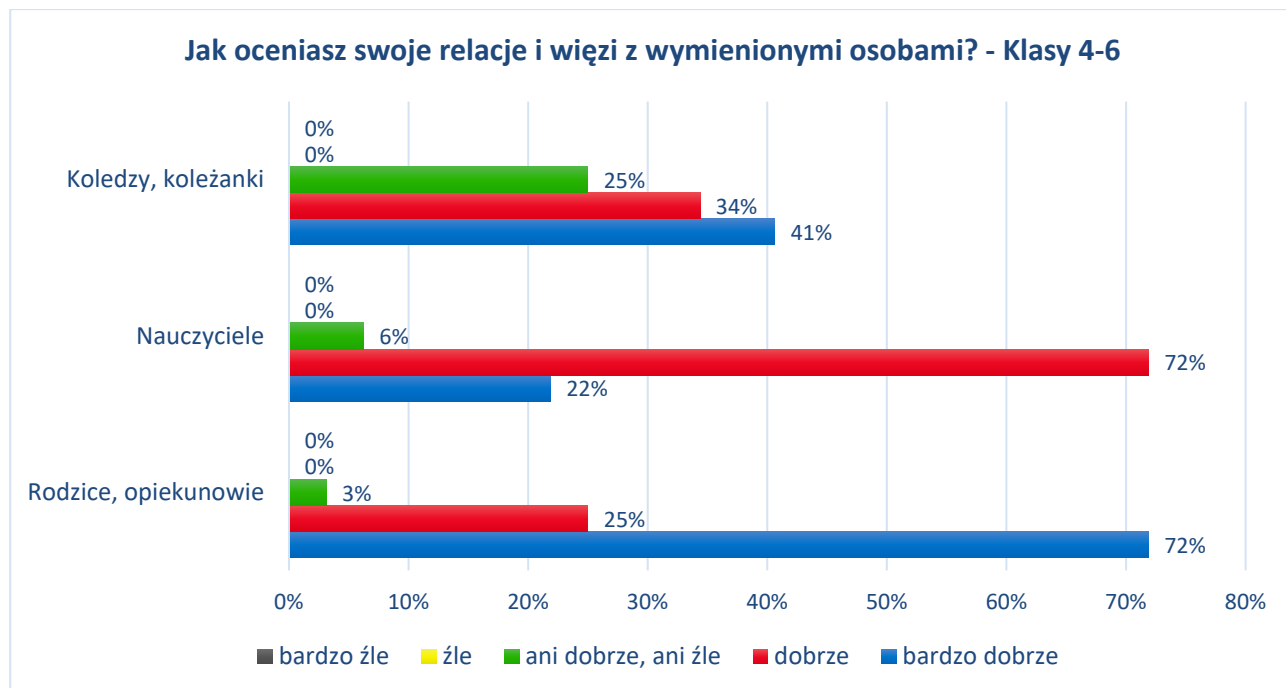
Uczniowie młodsi (z klas 4-6 SP) najwyżej cenią sobie kontakt z rodzicami – aż 72% deklaruje, że jest bardzo dobry. Również 72% uczniów uważa swój kontakt z kadrą nauczycielską za dobry.

Uczniowie dużo niżej oceniają swoje relacje z rówieśnikami (41% - bardzo dobrze, 34% - dobrze).

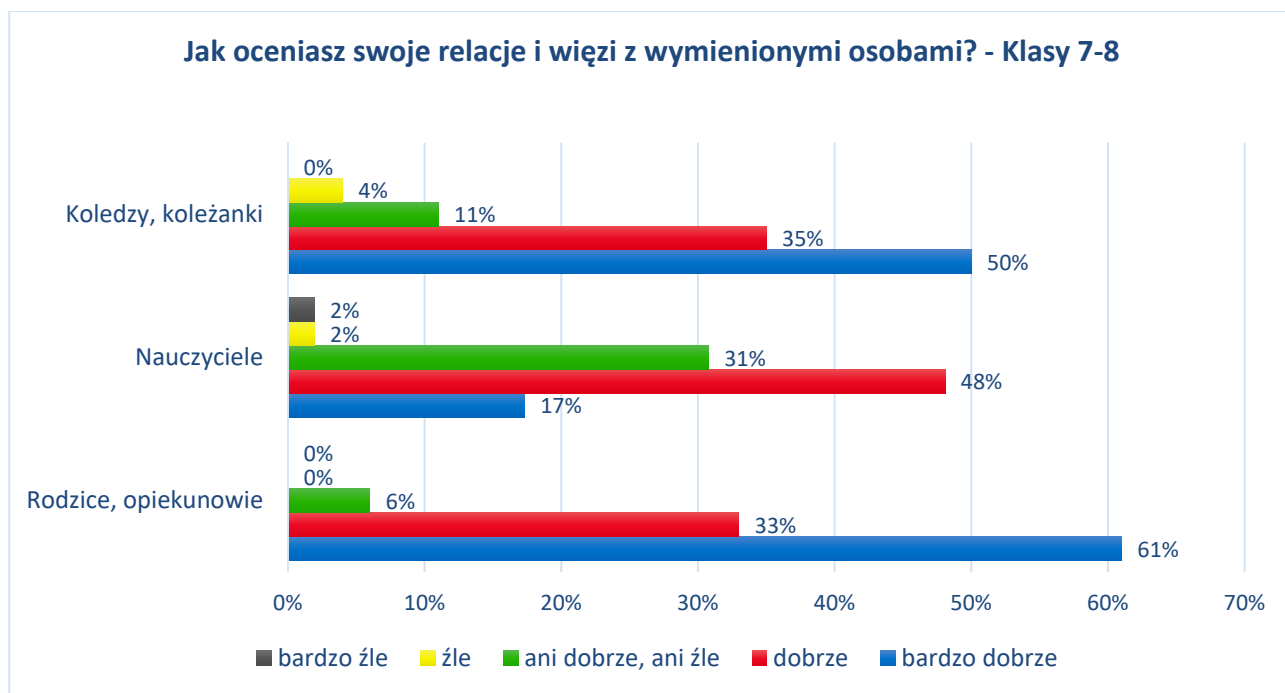
Ta tendencja ulega zmianom wraz z wiekiem i wchodzeniem w głębsze interakcje społeczne w środowisku pozarodzinnym, aczkolwiek uczniowie z klas 7-8 nadal najlepiej oceniają swoje relacje z rodziną (61% jako bardzo dobre).

Największą zmianę widać w przypadku relacji z nauczycielami. Niestety na minus, ponieważ w starszych klasach już mniej niż połowa badanych uczniów (48%) ocenia je jako dobre, a 17% jako bardzo dobre.

Wykres 40. Ocena relacji uczniów z ich bliskim otoczeniem – kl. 4-6

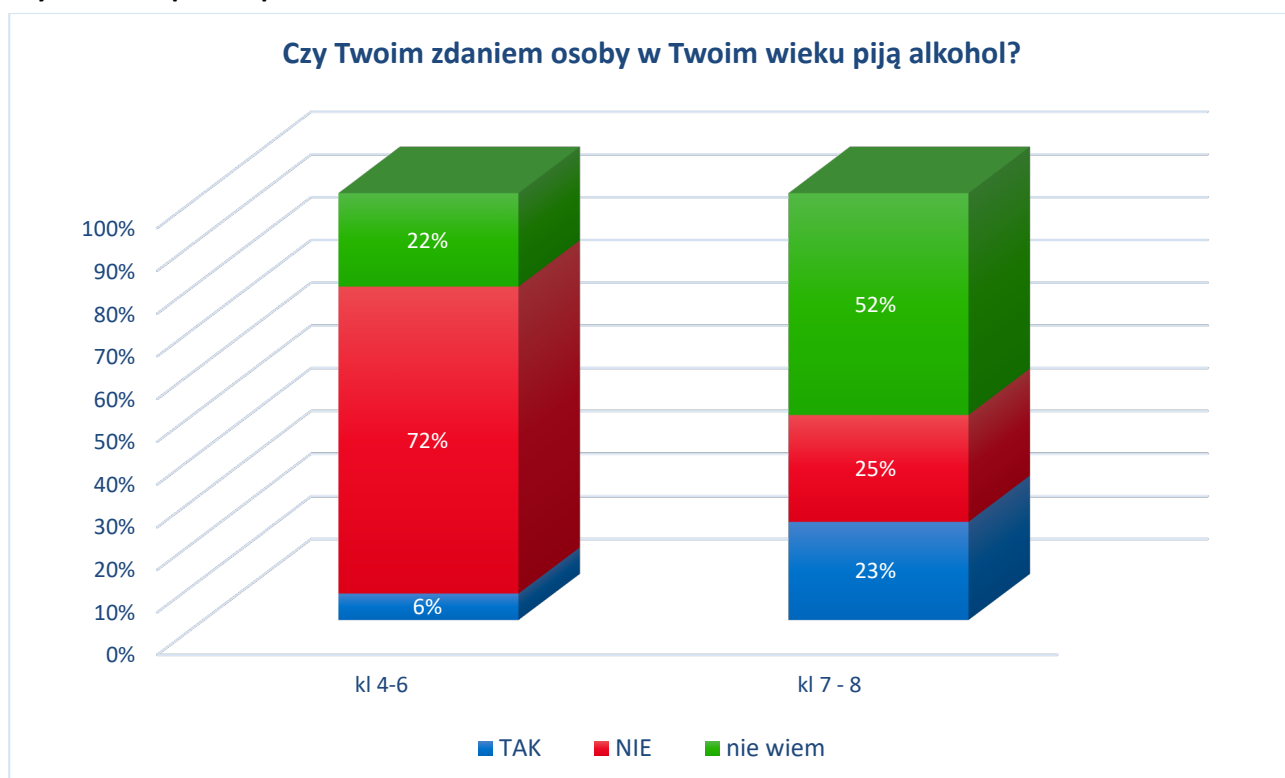

Wykres 41. Ocena relacji uczniów z ich bliskim otoczeniem – kl. 7-8

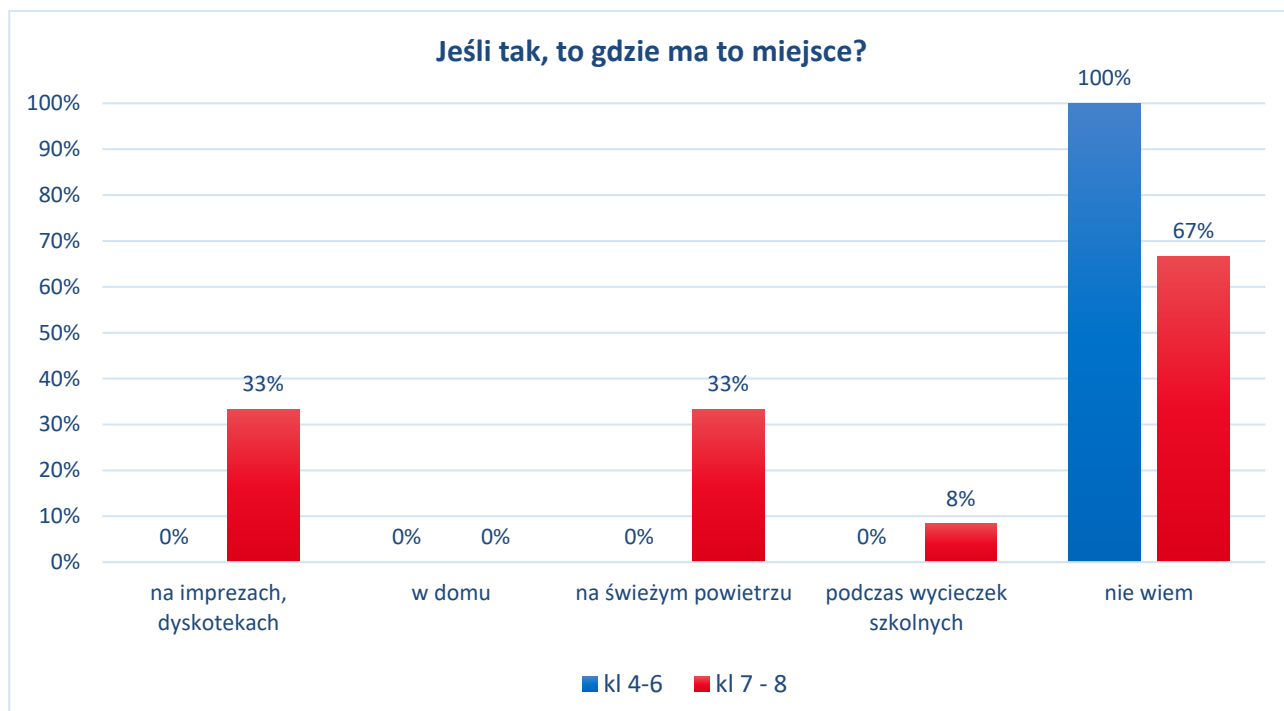
Uczniowie wraz z wiekiem deklarują, że więcej ich rówieśników spożywa alkohol. Zmiana jest bardzo widoczna i wręcz skokowa – z 6% wśród uczniów młodszych do aż 23% wśród uczniów z klas 7-8 SP. Jeszcze bardziej widać to po skali oznaczonych odpowiedzi „nie wiem” – zmiana z 22% do 52%.

Wykres 42. Opinia o piciu alkoholu wśród uczniów

Następne pytanie było wielokrotnego wyboru. Żaden z młodszych uczniów nie wskazał miejsca, w którym jego rówieśnicy mogą pic alkohol, natomiast takiej wiedzy nie ma większość (67%) uczniów z klas 7-8. Pozostała część uczniów starszych wskazała najczęściej na imprezy, dyskoteki oraz spożywanie alkoholu w plenerze.

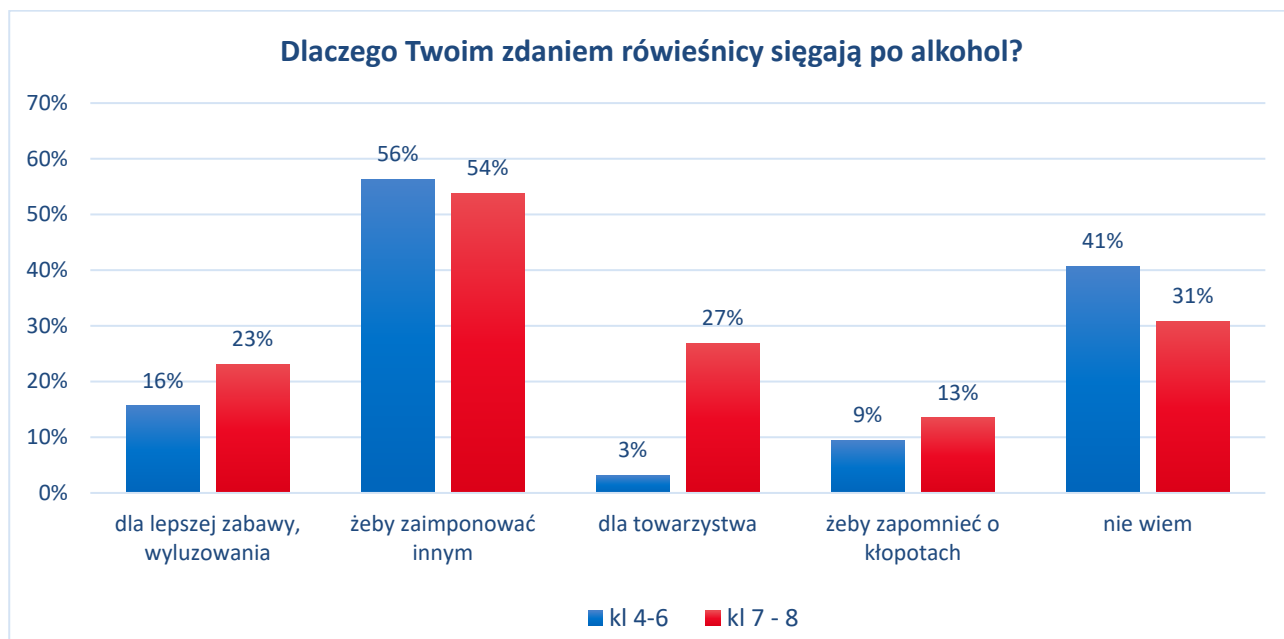
Wykres 43. Częstość miejsc picia alkoholu przez uczniów

W następnym pytaniu zapytano uczniów o przyczyny sięgania po alkohol przez ich rówieśników. Pytanie dopuszczało wielokrotny wybór. **Ponad połowa odpowiedzi w obu grupach wiekowych wskazała na chęć zaimponowania innym (56% uczniów z klas 4-6, 54% uczniów z klas 7-8).**

Druga w kolejności zaznaczania jest opcja „nie wiem”, z tym że należy koniecznie zwrócić uwagę, że również wszystkie pozostałe opcje odpowiedzi nie umknęły uwadze badanych uczniów.

Wykres 44. Powody picia alkoholu przez uczniów

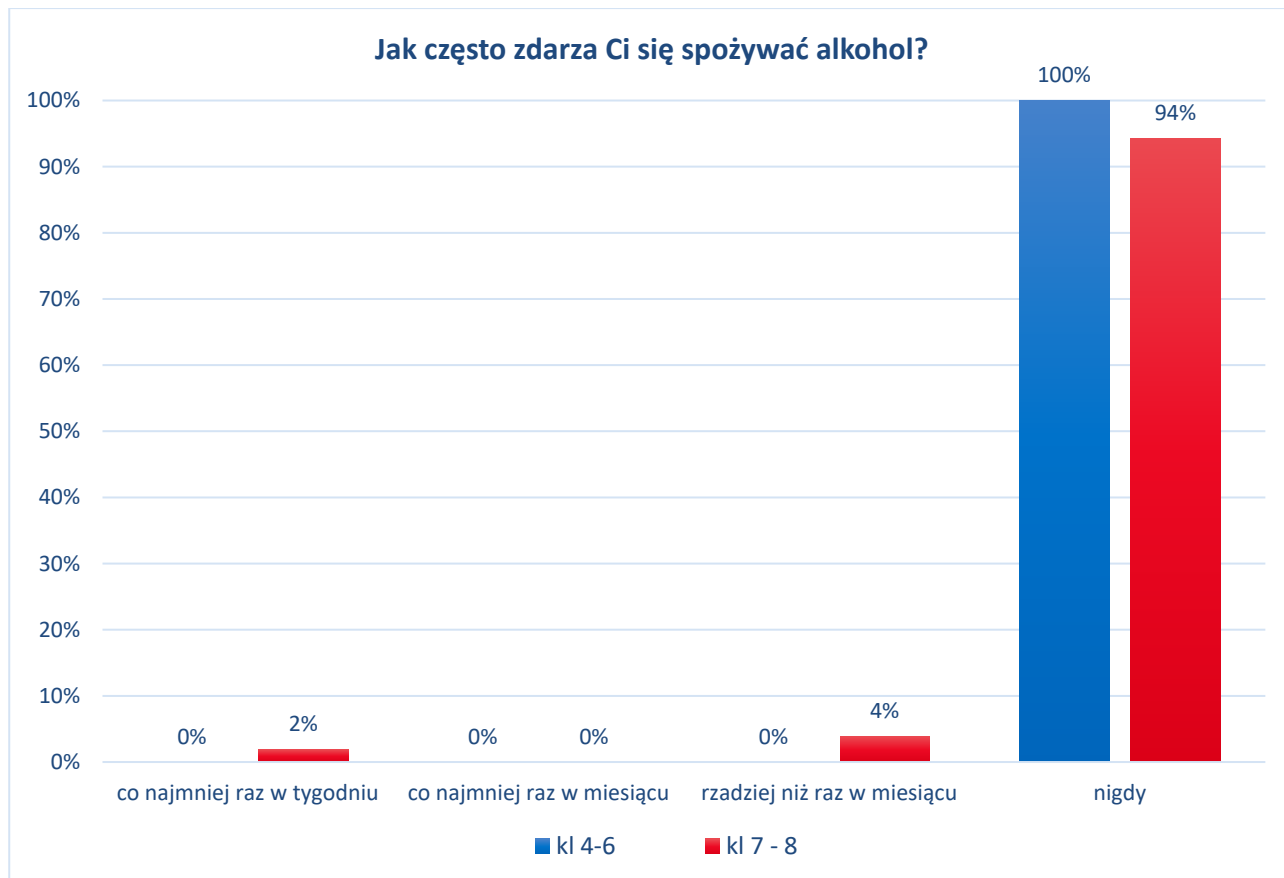

Na pytanie o częstotliwość sięgania po alkohol, żaden z uczniów z klas 4-6 nie zadeklarował, że spożywa alkohol.

Za to w przypadku uczniów z klas 7-8 łącznie 4% twierdzi, że spożywa napoje alkoholowe rzadziej niż raz na miesiąc, a 2%, że co najmniej raz w tygodniu.

Oznaczałoby to, że w sumie 6% uczniów z klas 7-8 spożywa napoje alkoholowe.

Wykres 45. Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów

Następnie zadano uczniom pytanie o wiek ich inicjacji alkoholowej.

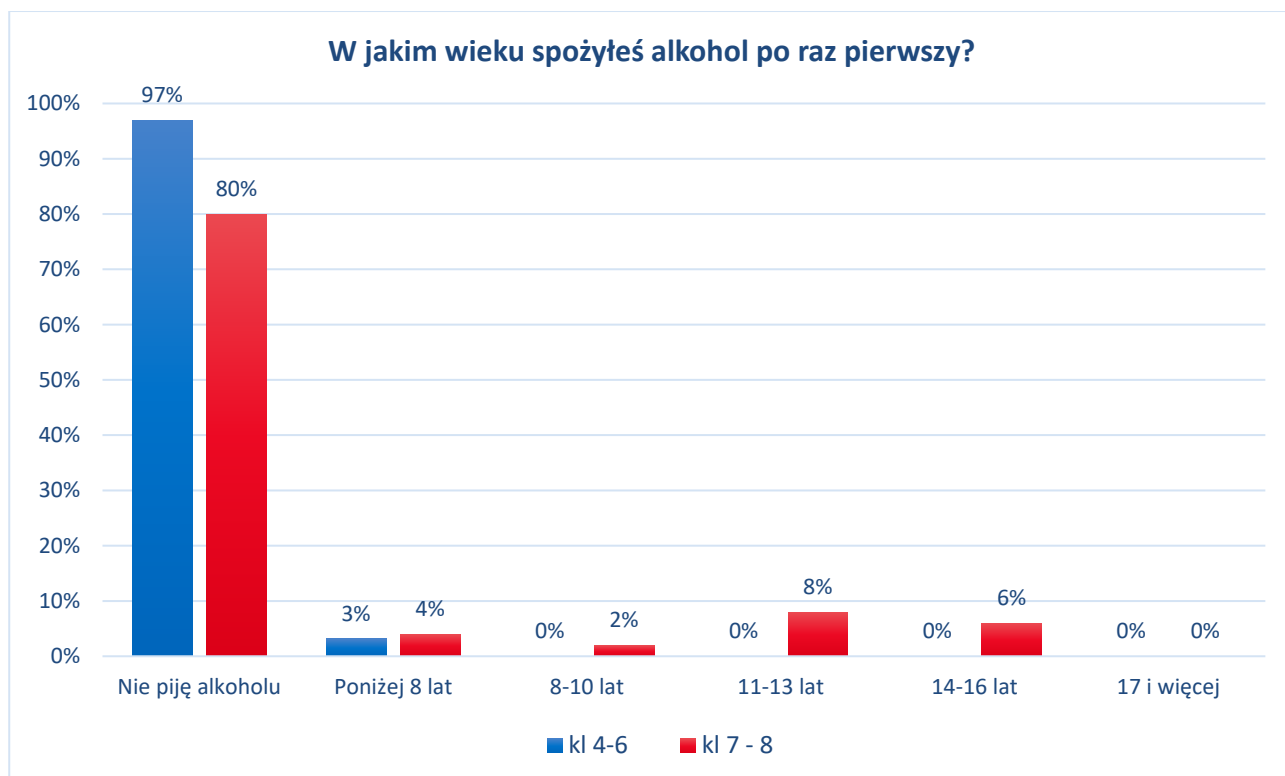
Uczniowie deklarują, że najczęściej mieli do czynienia po raz pierwszy z napojami alkoholowymi w wieku 11-13 lat.

Tak wskazało aż 8% uczniów z klas 7-8.

Szczególnie niepokoi fakt, że część badanych uczniów przeszła inicjację alkoholową w wieku poniżej 8 roku życia.

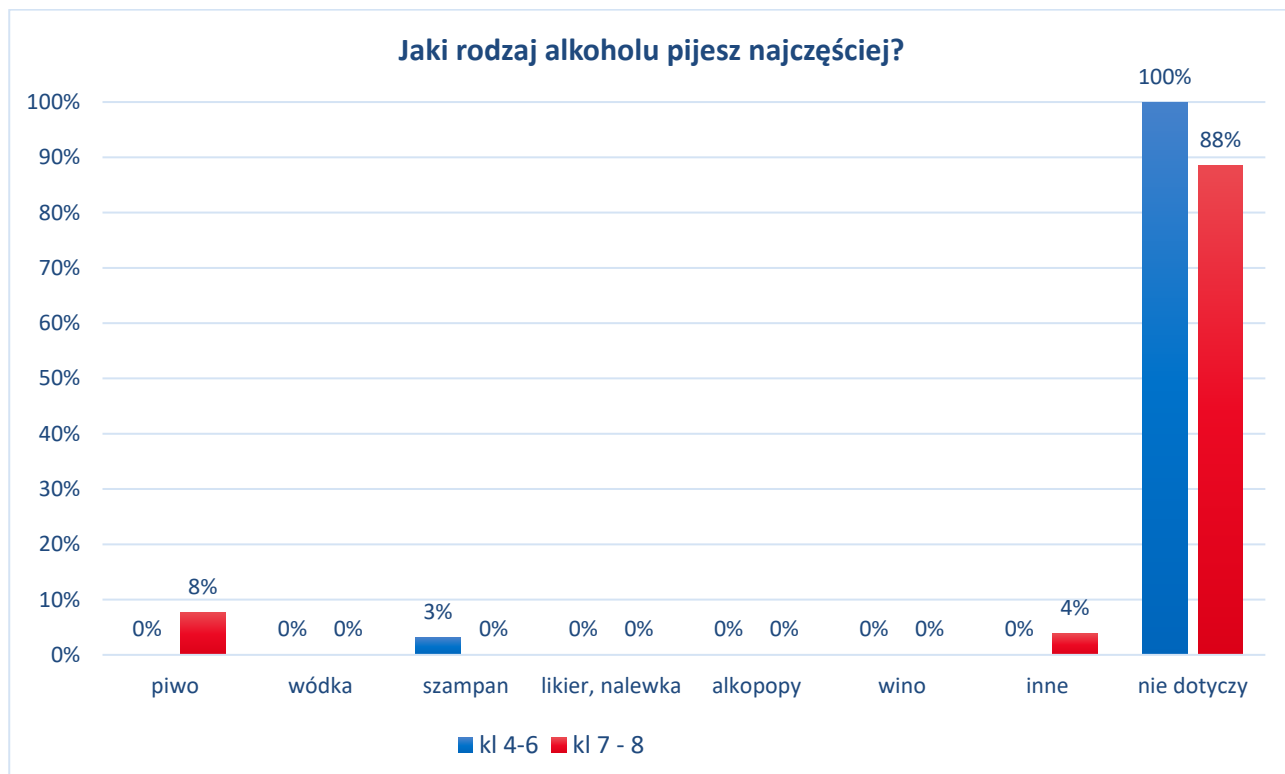
Dotyczy to 3% uczniów z klas 4-6 oraz 4% uczniów z klas 7-8.

Wykres 46. Wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów

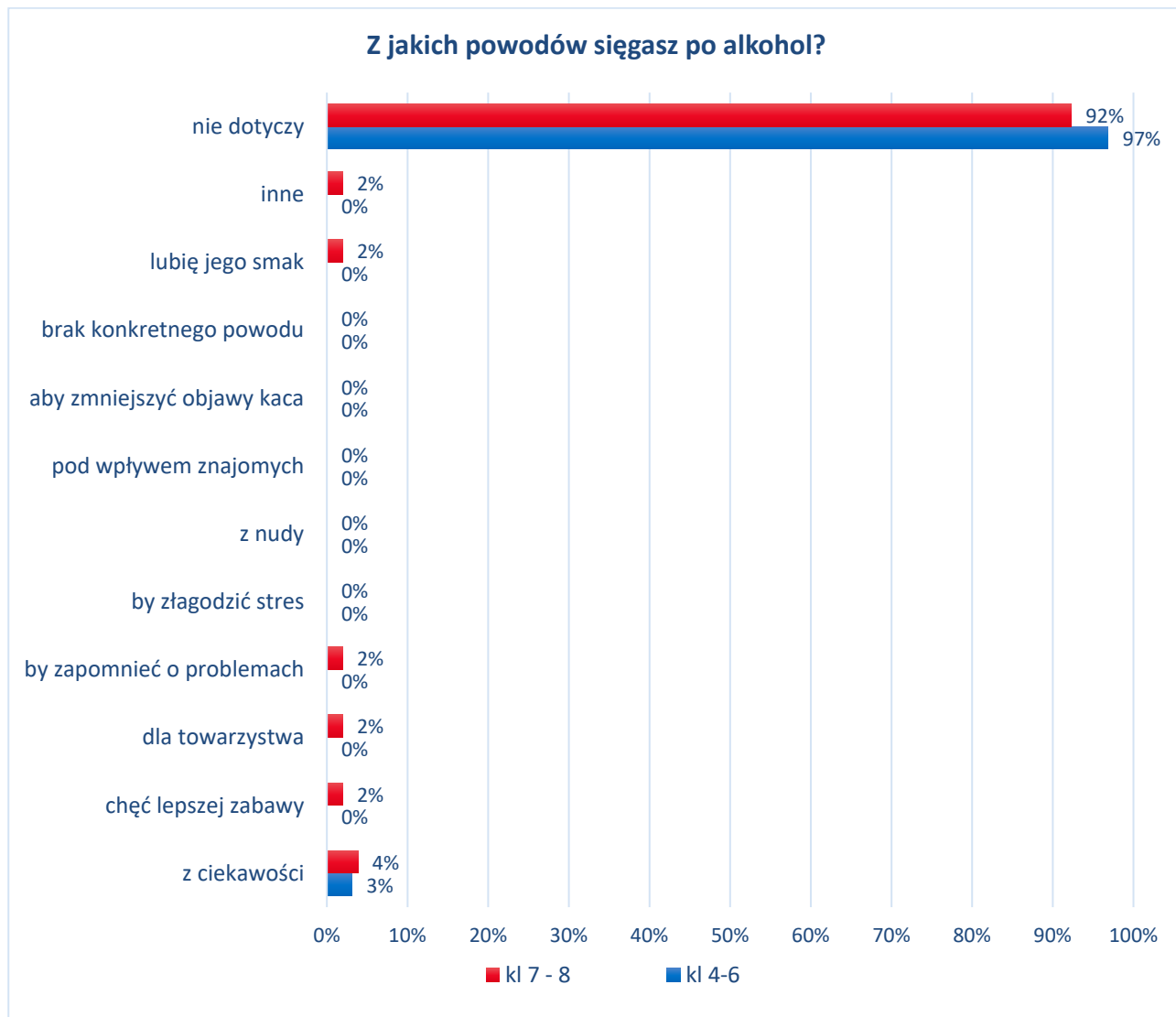
Spośród uczniów, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu, największą popularność w klasach starszych ma piwo (8% uczniów z klas 7-8), a w klasach młodszych szampan (3% uczniów z klas 4-6).

Wykres 47. Rodzaj spożywanego alkoholu

Następne pytanie zakładało możliwość wielokrotnego wyboru. Ci nieliczni uczniowie, którzy zadeklarowali, że sięgają po alkohol, deklarują najczęściej, że robią to, kierowani ciekawością (3% uczniów z klas 4-6, 4% uczniów z klas 7-8).

Wykres 48. Powody picia alkoholu przez uczniów

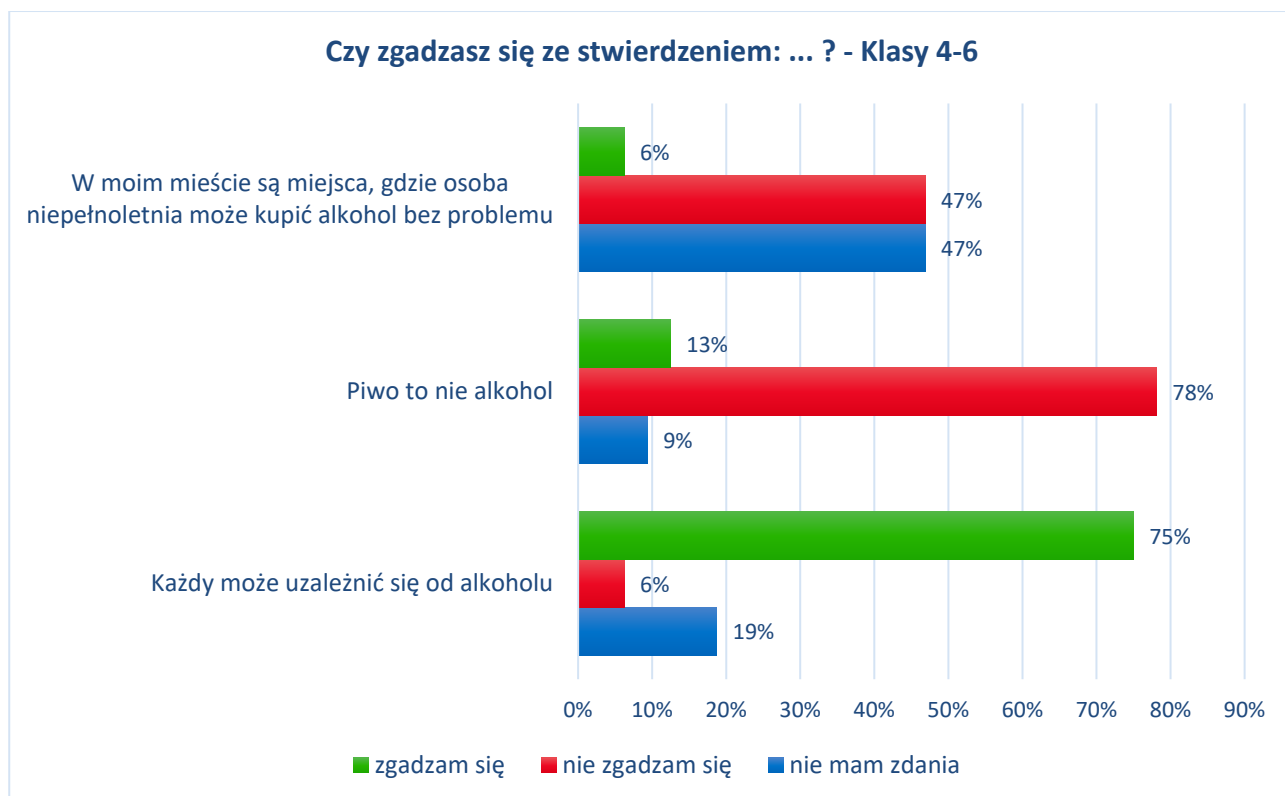
Zdaniem 6% uczniów z klas 4-6 i więcej, bo 10% z klas starszych, w miejscowościach gminy są punkty, w których osoba niepełnoletnia może nabyć alkohol bez problemu. Może to wskazywać pośrednio na odsetek uczniów, którzy podejmują próby zakupu napojów alkoholowych.

Aż 78% uczniów młodszych nie podziela popularnego mitu o tym, że „piwo to nie alkohol”. Niestety to przekonanie maleje wraz z wiekiem – już 56% uczniów z klas 7-8 uważa w ten sposób.

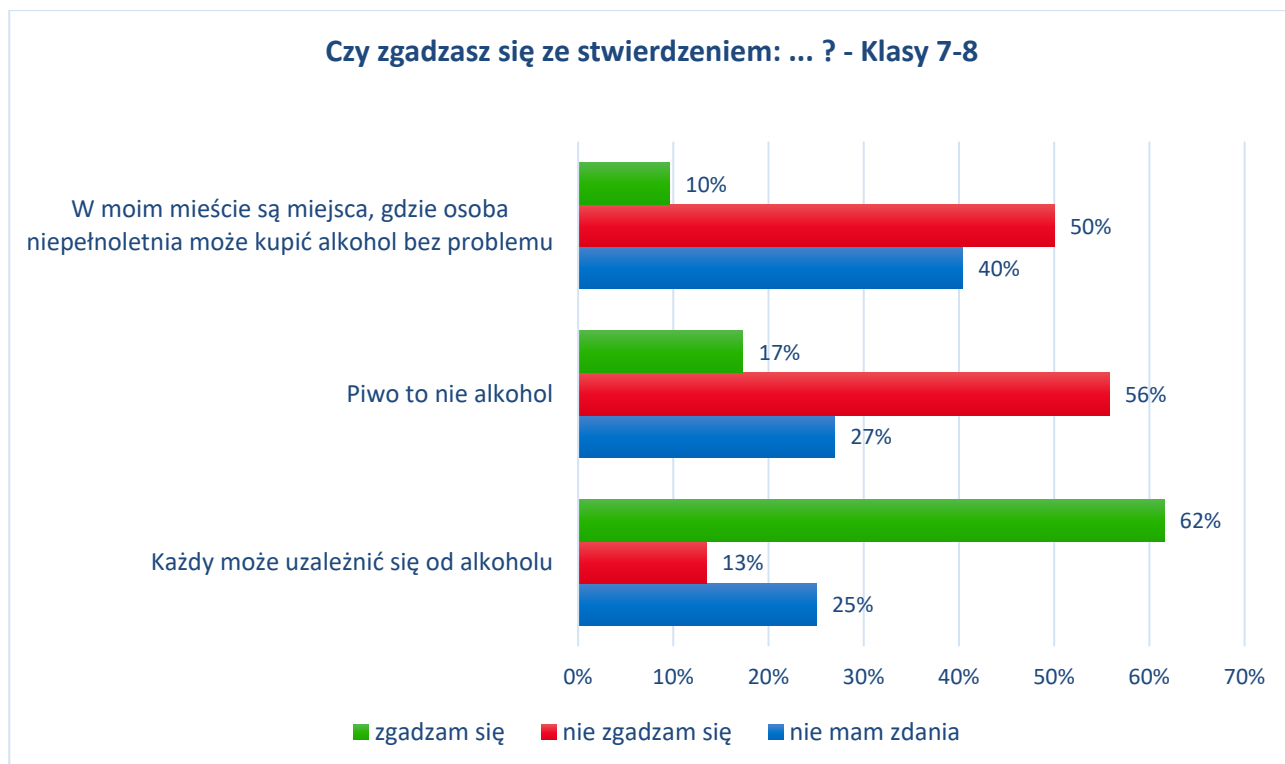
Zdaniem 75% uczniów z klas 4-6 i mniej, bo 62% z klas starszych, każda osoba może uzależnić się od alkoholu.

Jak widać, nastawienie do szkodliwości alkoholu staje się bardziej liberalne wraz z wiekiem badanych uczniów, co zobrazowane zostało na dwóch poniższych wykresach.

Wykres 49. Krótka opinia nt. alkoholu – kl. 4-6

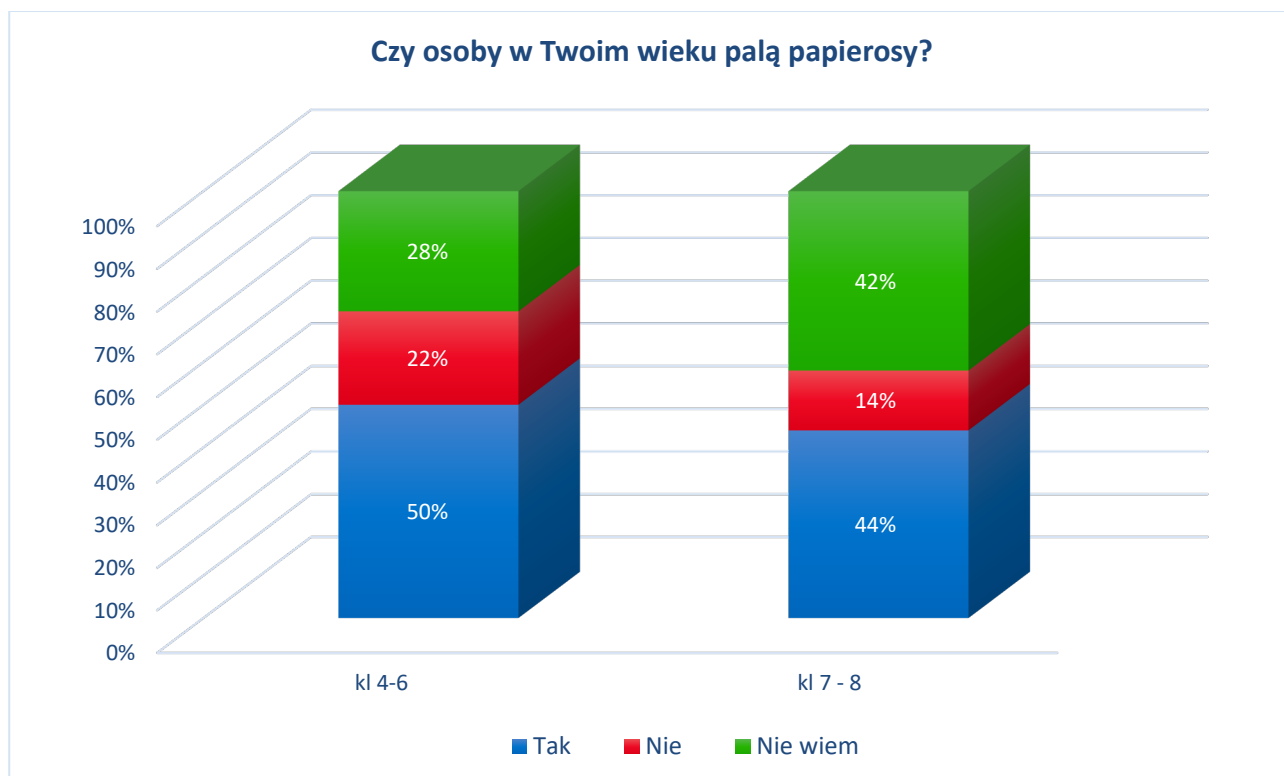

Wykres 50. Krótka opinia nt. alkoholu – kl. 7-8

Zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami popularność palenia papierosów maleje wraz z wiekiem. Zdaniem połowy uczniów z klas 4-6 ich rówieśnicy palą papierosy, podczas gdy tak uważa już mniej, bo 44% uczniów z klas 7-8. Taką obserwacją potwierdzają następujące pytania.

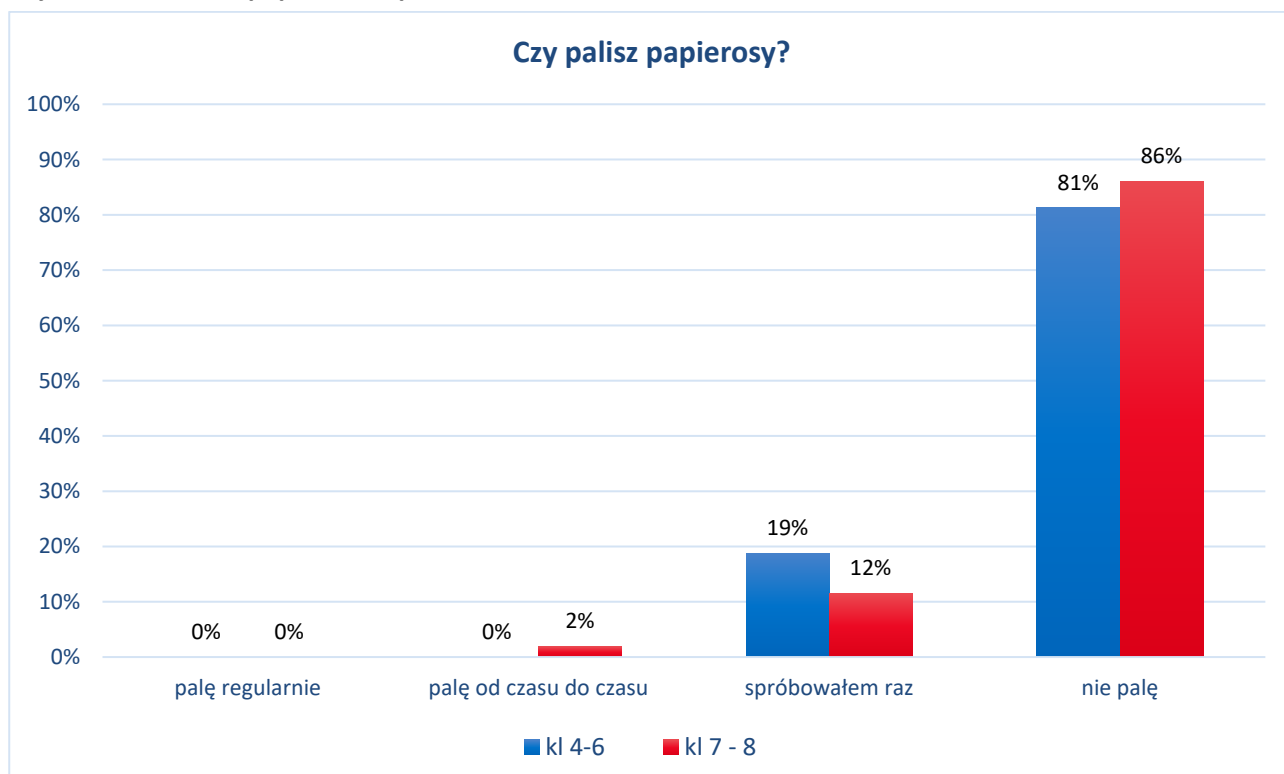
Wykres 51. Opinia o paleniu papierosów przez uczniów

Na pytanie nakierowane bezpośrednio na zachowanie ankietowanych, w zdecydowanej większości deklarują oni abstynencję nikotynową (81% uczniów z klas 4-6, 86% uczniów z klas 7-8).

Największa grupa twierdzi, że spróbowała palenia tylko raz (19% uczniów z klas 4-6, 12% uczniów z klas 7-8).

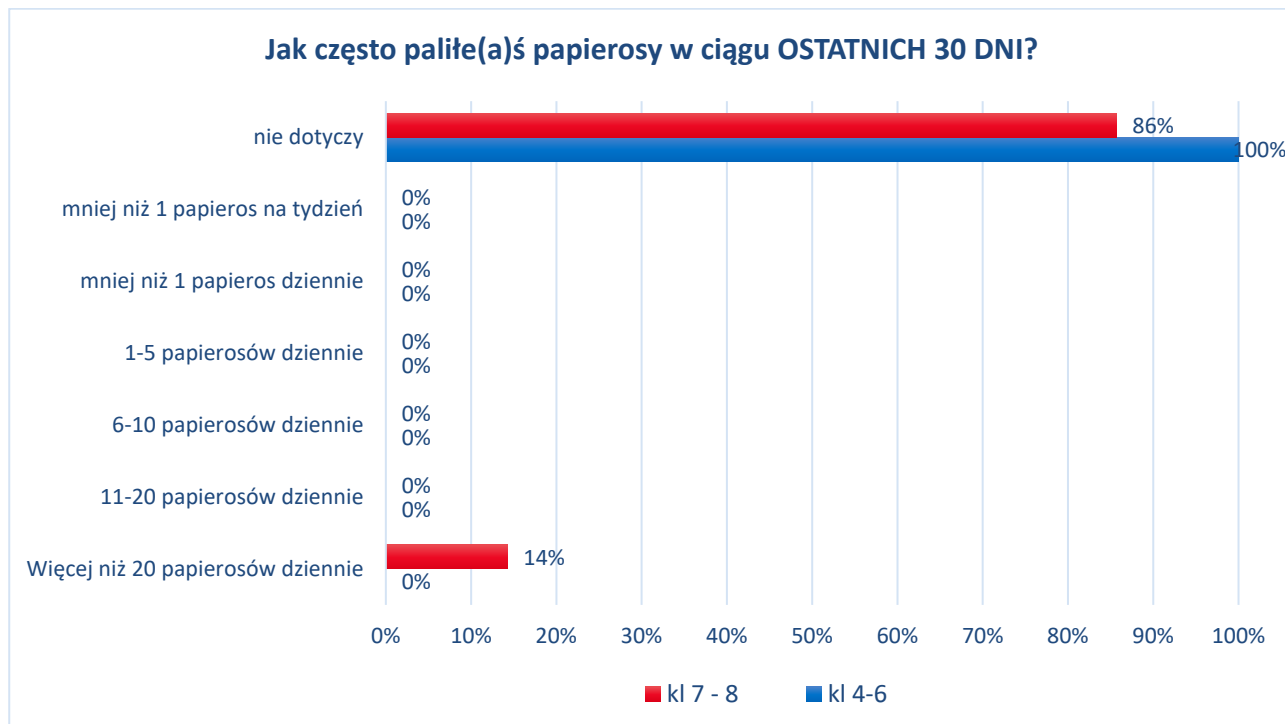
Wykres 52. Palenie papierosów przez uczniów

Ci uczniowie, którzy deklarują, że palili papierosy podają, że w ubiegłym miesiącu (licząc od daty badania) palą więcej, niż 20 papierosów dziennie

Takiej odpowiedzi udzieliło 14% uczniów z klas 7-8.

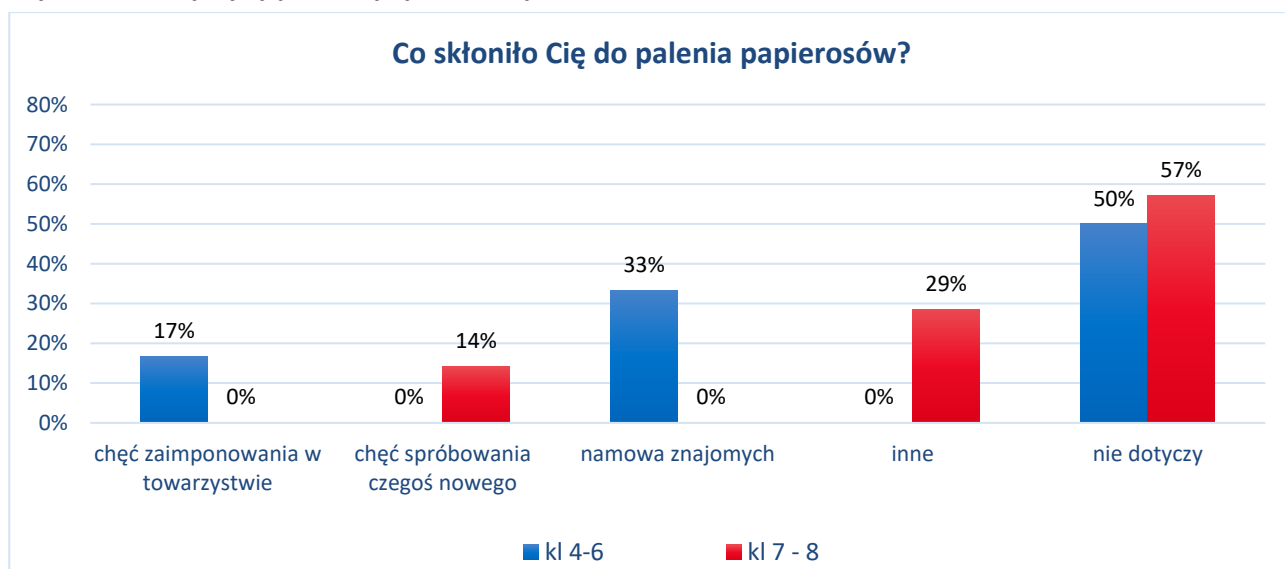
Wykres 53. Częstotliwość palenia papierosów przez uczniów w minionym miesiącu

Za najpopularniejszy powód palenia papierosów przez uczniów wskazują oni:

- w przypadku uczniów **starszych** – „inne” powody, lecz bez sprecyzowania, o jakie chodzi (29%). Drugą w kolejności jest „chęć spróbowania czegoś nowego” (14%),
- w przypadku uczniów **młodszych** – „namowę znajomych” (33%).

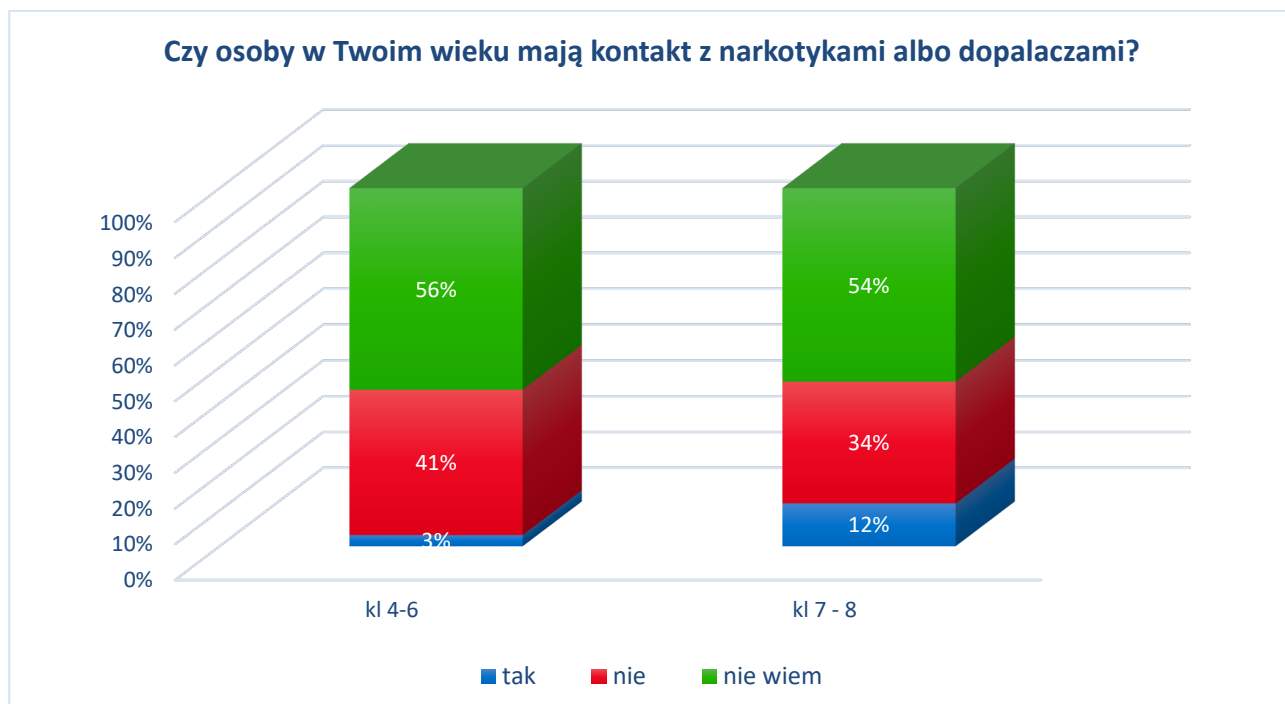
Wykres 54. Przyczyny palenia papierosów przez uczniów

Bardzo niepokojące wnioski płyną z odpowiedzi na pytanie o kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami.

Zdaniem 3% uczniów z klas 4-6 ich rówieśnicy zażywają tego rodzaju substancje psychoaktywne, podczas gdy tego zdania jest już czterokrotnie więcej (12%) uczniów z klas 7-8 SP.

Wykres 55. Opinia o kontakcie uczniów z narkotykami/dopalaczami

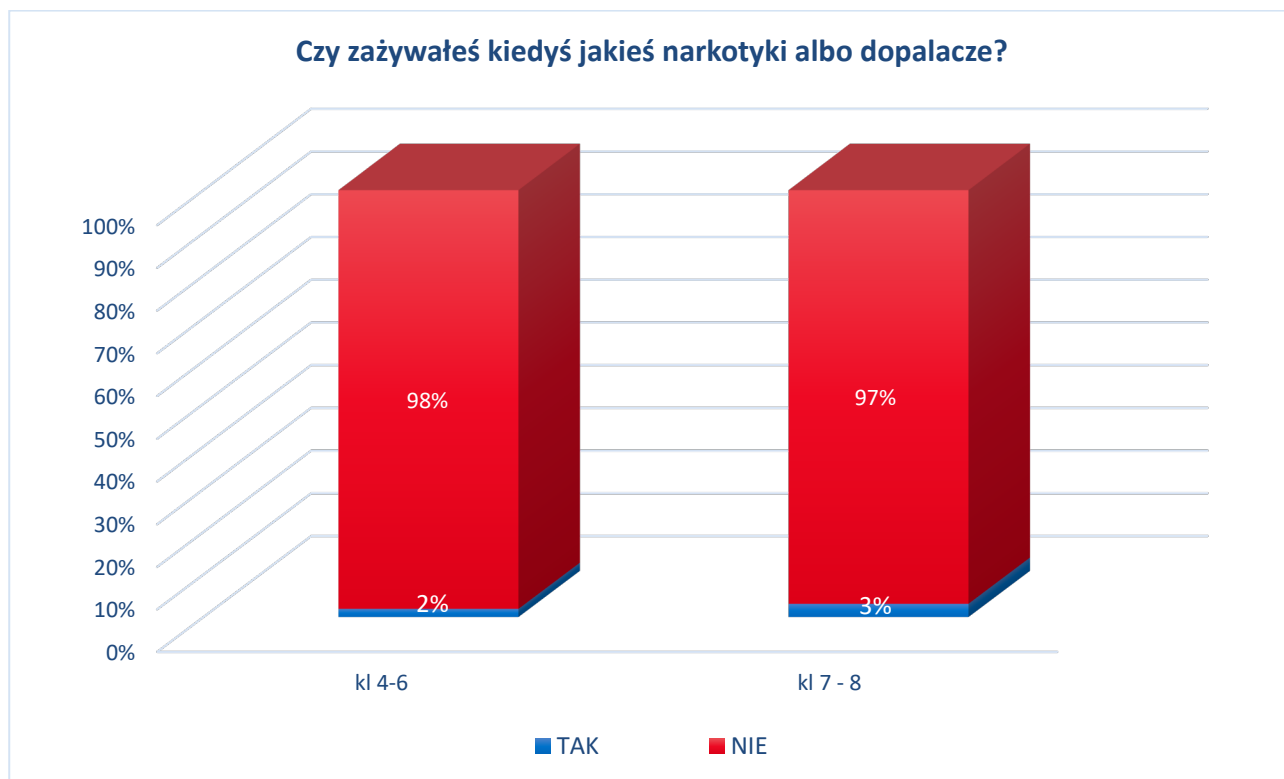
Śladowy - ale jednak - odsetek badanych uczniów deklaruje, że chciałaby kiedyś spróbować narkotyków (2% uczniów z klas 4-6, 3% uczniów z klas 7-8).

Wykres 56. Chęć spróbowania narkotyku wśród uczniów

Dokładnie tak sam odsetek odpowiedzi uzyskano na pytanie o to, czy ankietowany uczeń sam przyjmował kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze (2% uczniów z klas 4-6, 3% uczniów z klas 7-8).

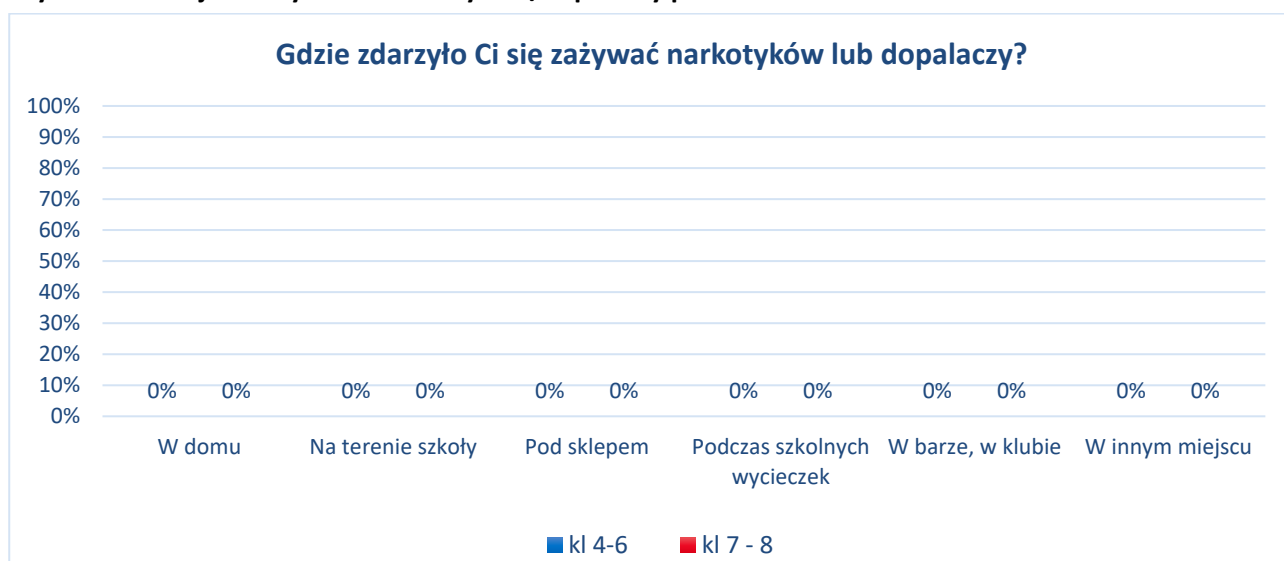
Wykres 57. Zazywanie narkotyków/dopalaczy przez uczniów

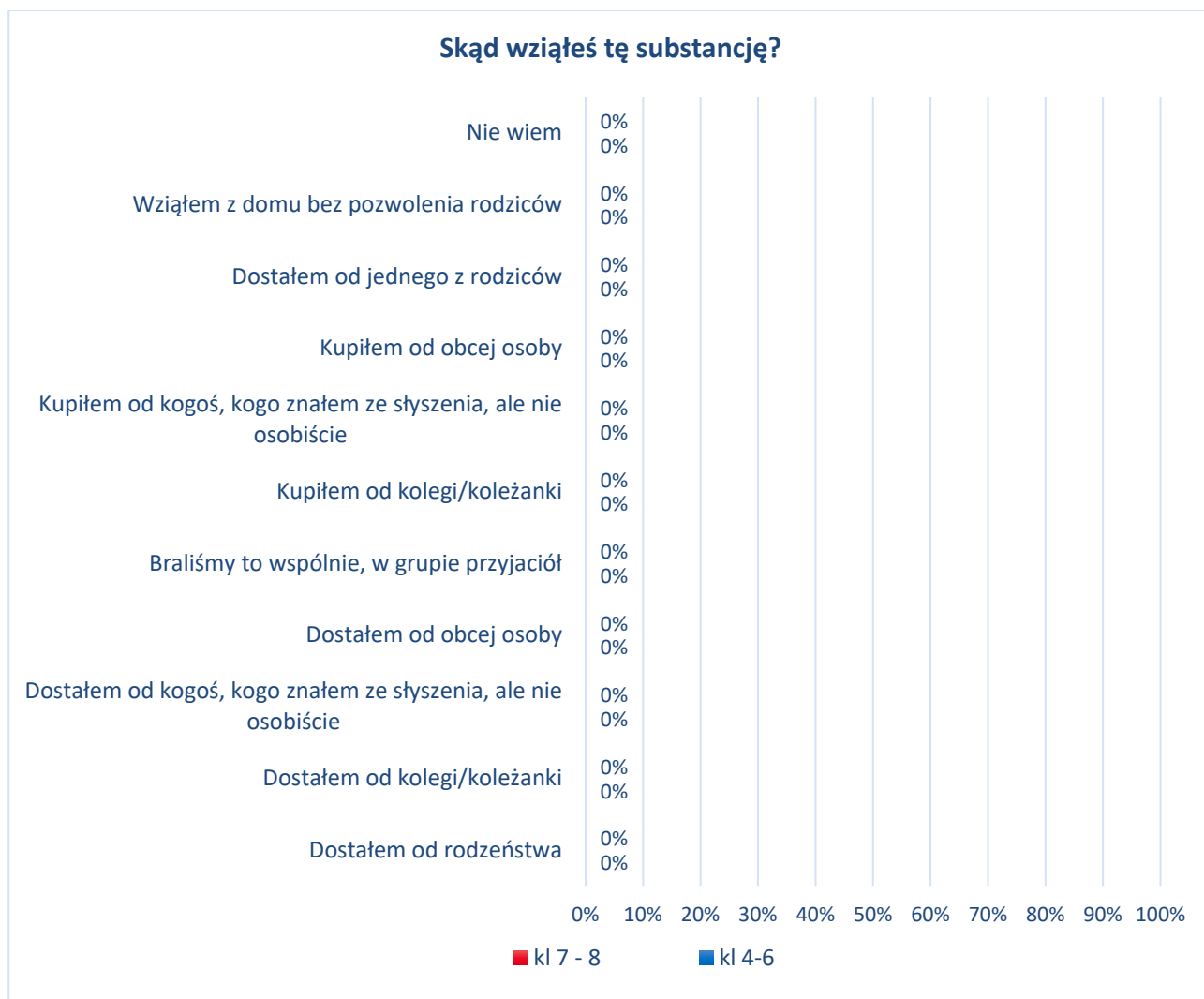
W świetle uzyskanych powyżej odpowiedzi należy stwierdzić, że narkotyki i dopalacze są obecne – choć w minimalnym stopniu – w środowisku uczniów gminy Koczała.

Mimo to, żaden z ankietowanych uczniów nie wskazał miejsca, w którym zdarzyło mu się zżywać narkotyki lub dopalacze, ani też nie sprecyzował, skąd pochodziły te substancje.

Wykres 58. Miejsca zazywania narkotyków/dopalaczy przez uczniów

Wykres 59. Pochodzenie spożytej substancji psychoaktywnej

Zadano uczniom pytanie o znajomość potencjalnego miejsca, w którym można dokonać zakupu narkotyków/dopalaczy w lokalnej miejscowości.

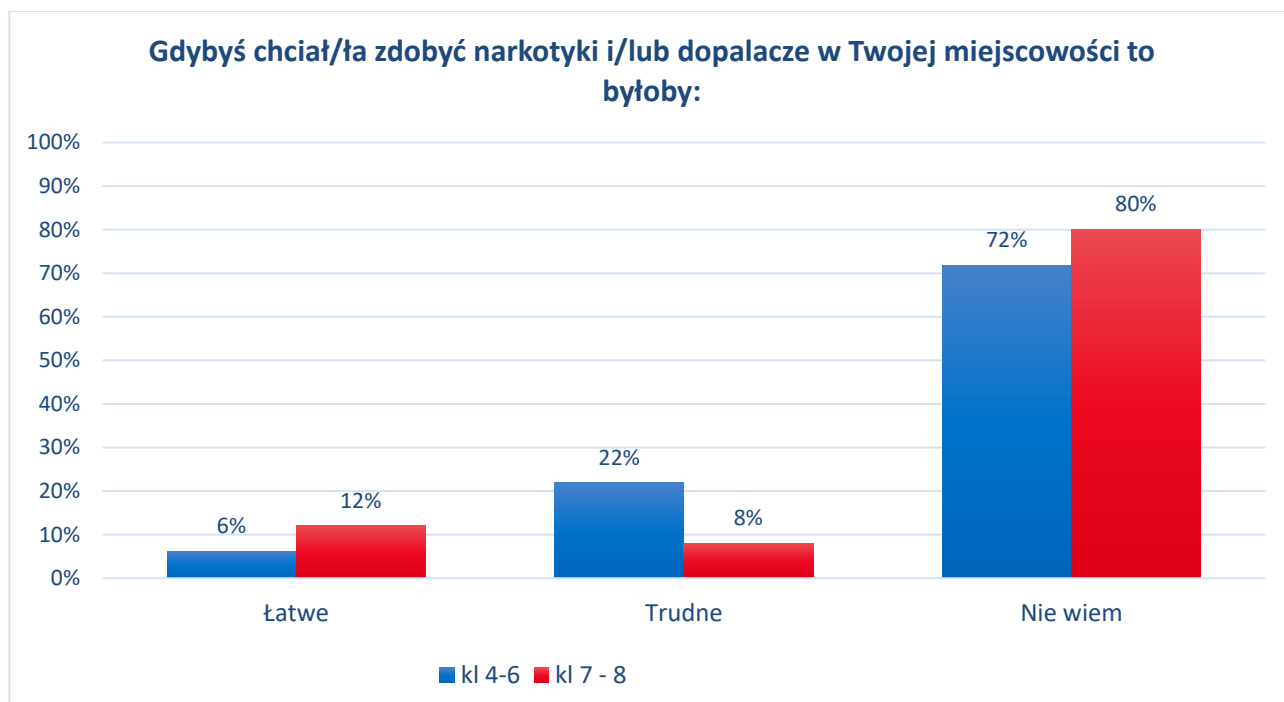
W zdecydowanej większości badani uczniowie deklarują, że nie znają takich miejsc (72% uczniów z klas 4-6, 80% uczniów z klas 7-8). Co szczególnie ciekawe twierdzi tak więcej uczniów starszych, niż młodszych.

Zdaniem 6% uczniów z klas młodszych oraz dwukrotnie więcej (12%) z klas starszych zakup narkotyków lub dopalaczy jest prostym zadaniem w lokalnej miejscowości.

Natomiast w opinii odpowiednio 22% i 8% byłoby to trudne.

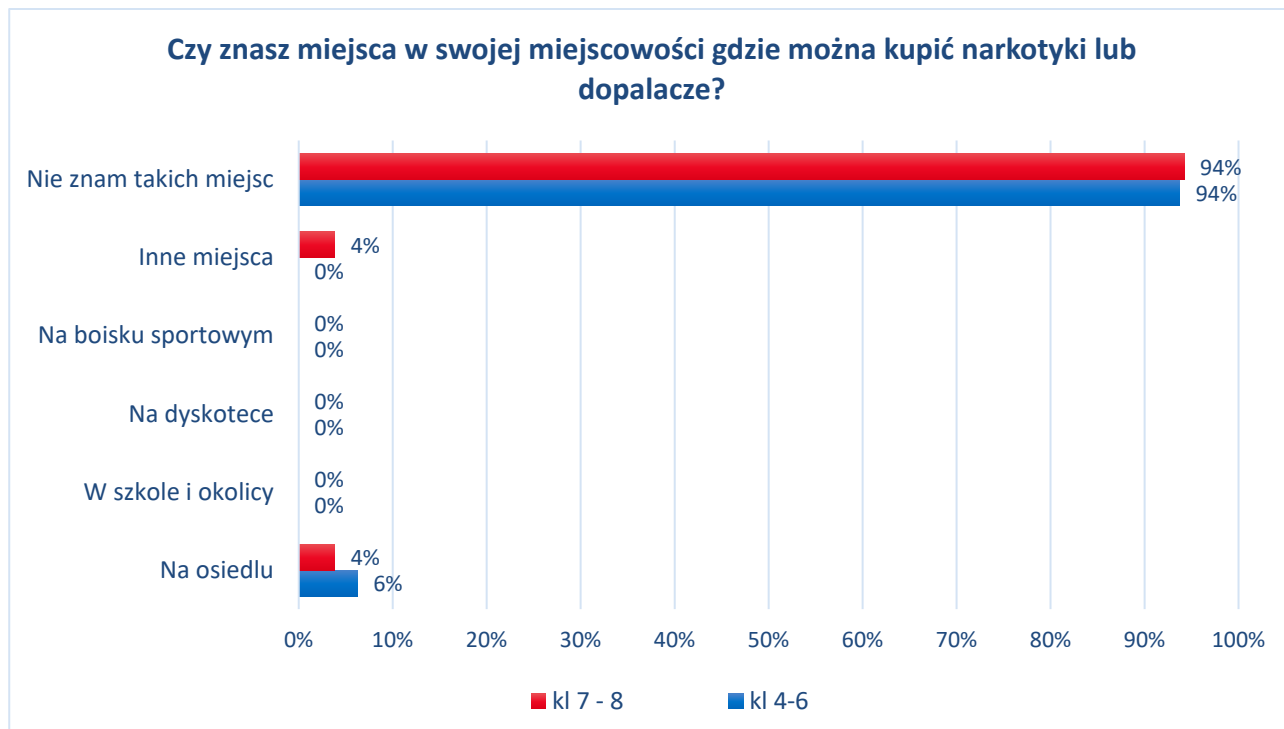
Może to pośrednio wskazywać na odsetek uczniów, którzy podejmują faktyczne próby nabycia takich substancji (łącznie 28% uczniów z klas 4-6, 20% uczniów z klas 7-8).

Wykres 60. Potencjalne miejsce zakupu narkotyków/dopalaczy w miejscowości lokalnej

Następne pytanie zakładało wielokrotność wyboru. Na pytanie o możliwe miejsce zakupu narkotyków/dopalaczy w miejscowości lokalnej uczniowie w obu grupach wiekowych wskazali na osiedle (6% uczniów z klas 4-6, 4% uczniów z klas 7-8), a dodatkowo 4% odpowiedzi starszych uczniów podało „inne” miejsca, bez ich doprecyzowania.

Wykres 61. Możliwe miejsce zakupu narkotyków/dopalaczy w miejscowości lokalnej

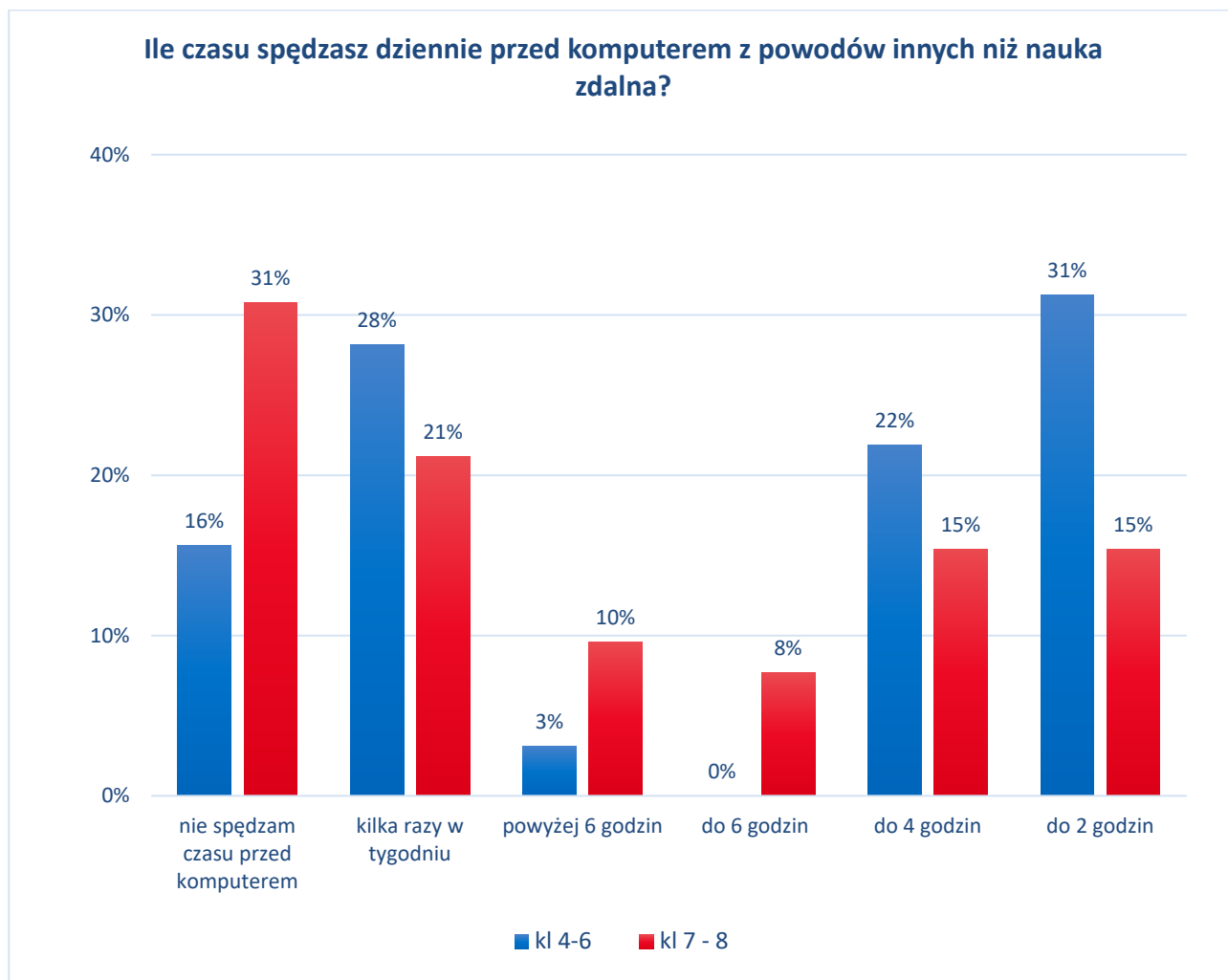

Seria następnych pytań dotyczyła zagrożenia uczniów uzależnieniami behawioralnymi, w szczególności od używania komputera i Internetu.

Uczniowie starsi najczęściej deklarują, że spędzają dziennie do 2 godzin, korzystając z komputera w innych celach, niż nauka (31%). Natomiast tyle samo uczniów młodszych twierdzi, że w ogóle nie spędza czasu w ten sposób.

Istnieje jednak grupa uczniów, która używa komputera w celach pozaszkolnych do 6 godzin dziennie (8% z klas 7-8), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (3% uczniów z klas 4-6, 10% uczniów z klas 7-8),

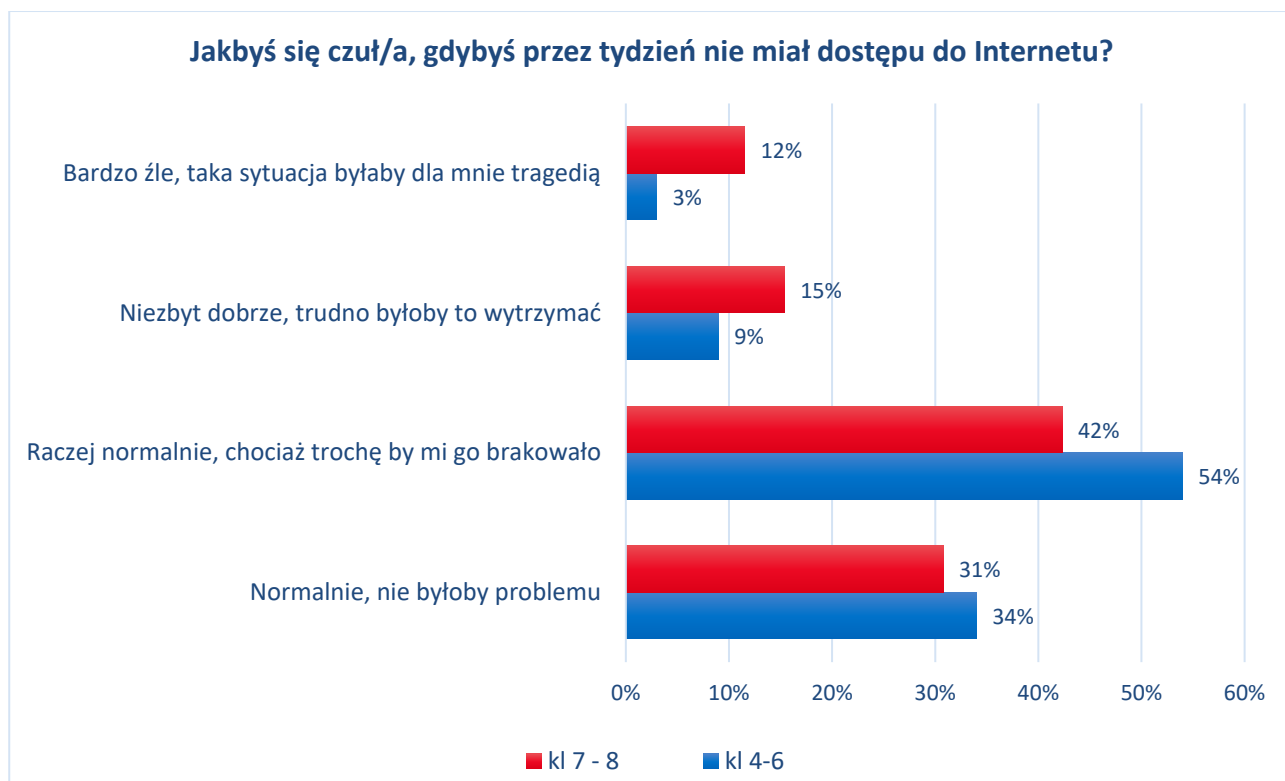
Wykres 62. Czas spędzany przed komputerem z innych powodów niż nauka

Badani uczniowie w większości deklarują, że nie odczuliby znacząco tygodniowego braku dostępu do Internetu. Ponad połowa młodszych uczniów (54%) uważa, że w takiej sytuacji czuliby się raczej normalnie, choć nieco by im brakowało Internetu. Tego zdania jest 42% uczniów z klas 7-8.

Niemniej istnieje zauważalna grupa, dla której odcięcie od Internetu byłoby wręcz „tragedią” (3% uczniów z klas 4-6, 12% uczniów z klas 7-8).

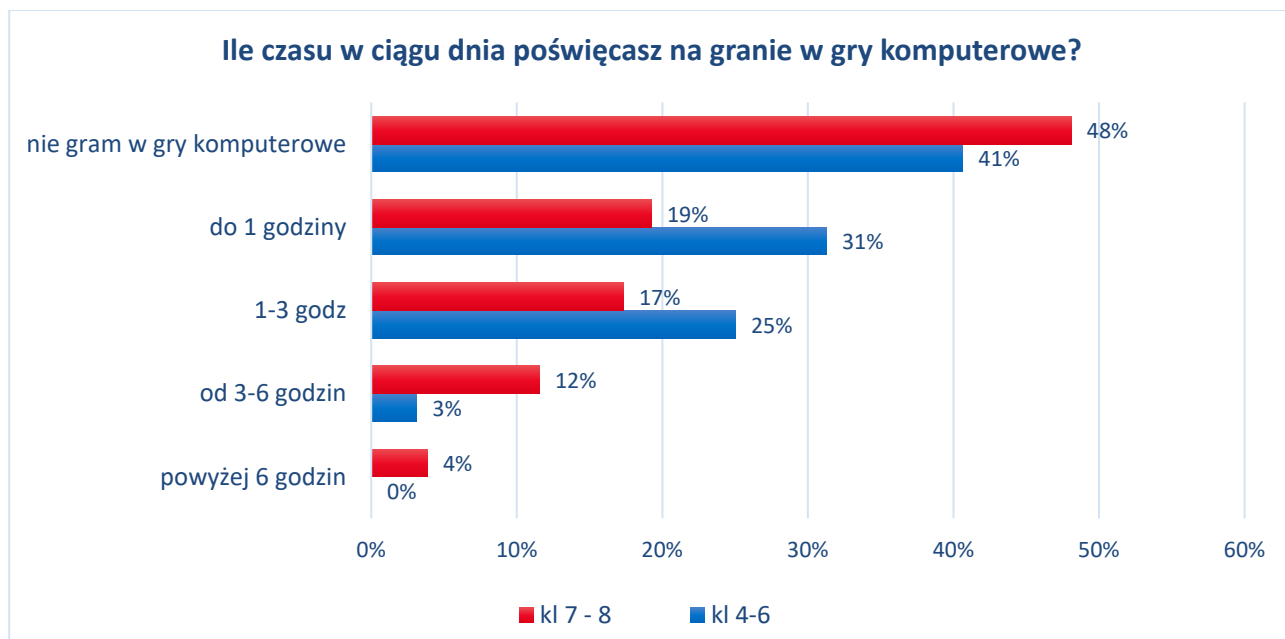
Wykres 63. Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu

Największa część ankietowanych uczniów podaje, że przeznacza na gry komputerowe do 1 godziny dziennie (19% uczniów z klas 4-6, 31% uczniów z klas 7-8).

Niemniej, łącznie 28% uczniów młodszych i 29% starszych gra w gry na komputerze powyżej godziny dziennie.

Wykres 64. Częstotliwość grania w gry komputerowe

Następne pytanie umożliwiało wielokrotność wyboru.

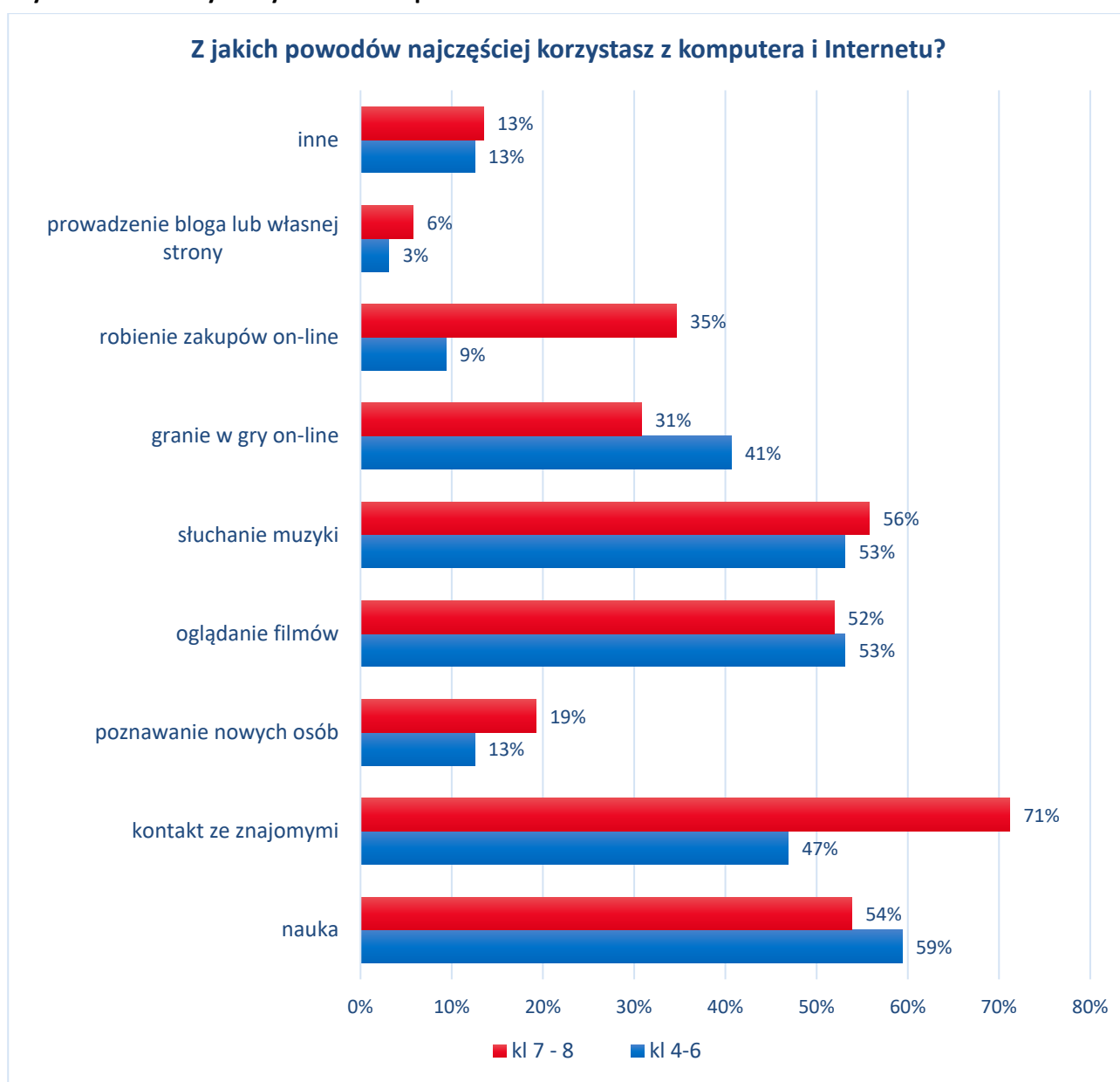
Ponad połowa odpowiedzi udzielonych w obu grupach wiekowych dowodzi, że uczniowie korzystają z komputera i Internetu w celu wielu różnorodnych aktywności społecznych i kulturalnych. Są to:

- **słuchanie muzyki** (53% uczniów z klas 4-6, 56% uczniów z klas 7-8),
- **oglądanie filmów** (53% uczniów z klas 4-6, 52% uczniów z klas 7-8),
- **nauka** (59% uczniów z klas 4-6, 54% uczniów z klas 7-8),

Starsi uczniowie zdecydowanie najczęściej wskazywali na korzystanie z Internetu w celu kontaktu ze znajomymi (71% odpowiedzi).

Tak duża różnica w tym zakresie w porównaniu z odpowiedziami uczniów młodszych (47%) może skłaniać do wniosku o mocno wzrastającej roli i popularności mediów elektronicznych, w tym społecznościowych dla prowadzenia relacji międzyludzkich.

Wykres 65. Powody korzystania z komputera i Internetu

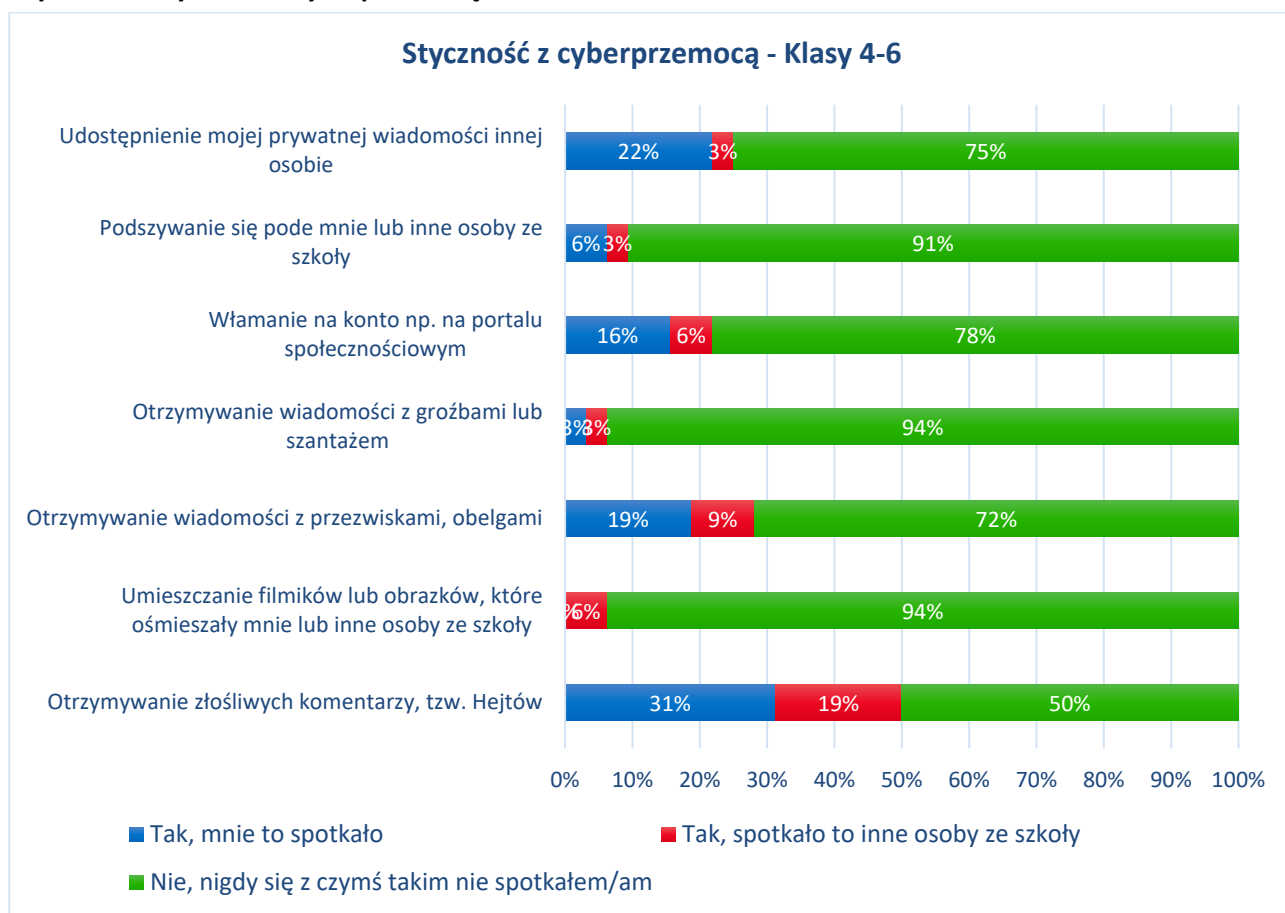
Z pozyskanych odpowiedzi wynika, że uczniowie ankietowani w obu przedziałach wiekowych mieli styczność z wszystkimi wymienionymi, najczęściej spotykanymi w sieci formami cyberprzemocy.

Najwięcej, bo łącznie połowa (50%) uczniów z klas 4-6 SP i 42% uczniów starszych, deklaruje, że doznała osobiście lub zaobserwowała wśród innych osób z ich szkoły zjawisko „hatingu” czyli kierowania wobec nich, najczęściej na publicznych forach i czatach oraz w mediach społecznościowych, obraźliwych i umniejszających komentarzy ad personam.

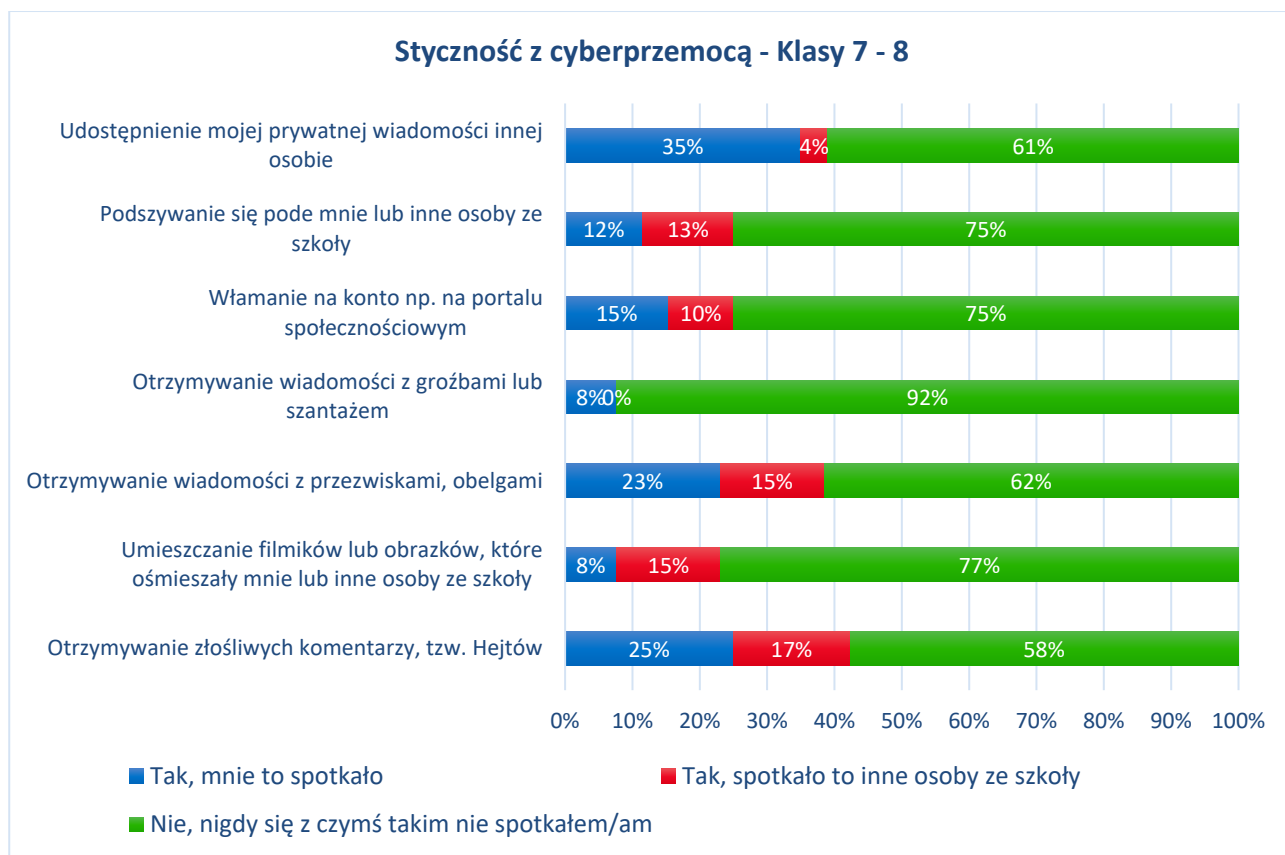
Pomijając zjawisko „hejtowania”, największa zmiana, która jest zauważalna wraz z wiekiem dotyczy publikowania w Internecie ośmieszających filmików lub obrazków, co stanowi odmianę hatingu.

Podczas gdy z tym zjawiskiem zetknęło się 6% uczniów młodszych, w klasach starszych jest to już 23% (co stanowi różnicę o 17%).

Wykres 66. Styczność z cyberprzemocą – kl. 4-6

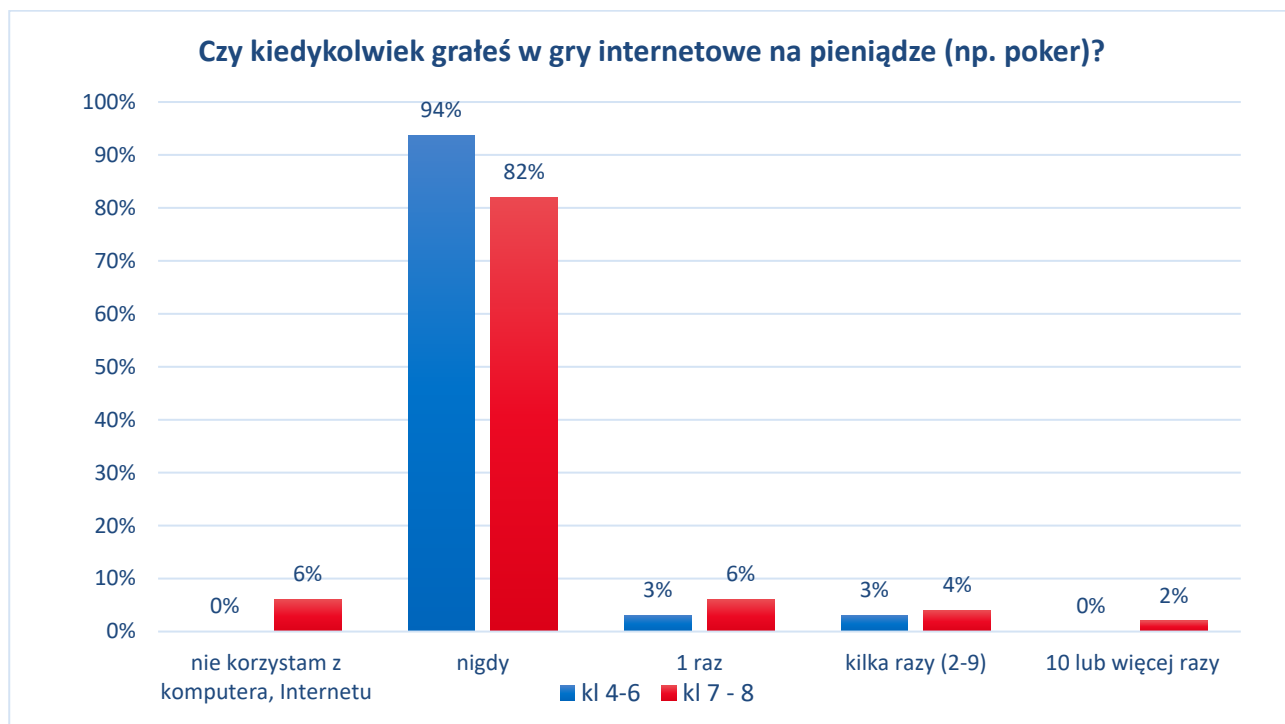

Wykres 67. Styczeń z cyberprzemocą – kl. 7-8

W zdecydowanej większości badani uczniowie nie grają w gry online na pieniądze, aczkolwiek odsetek ten maleje wraz z wiekiem (94% uczniów z klas 4-6, 82% uczniów z klas 7-8). W największej liczbie przypadków zdarzyło się to uczniom tylko raz (3% uczniów z klas 4-6, 6% uczniów z klas 7-8).

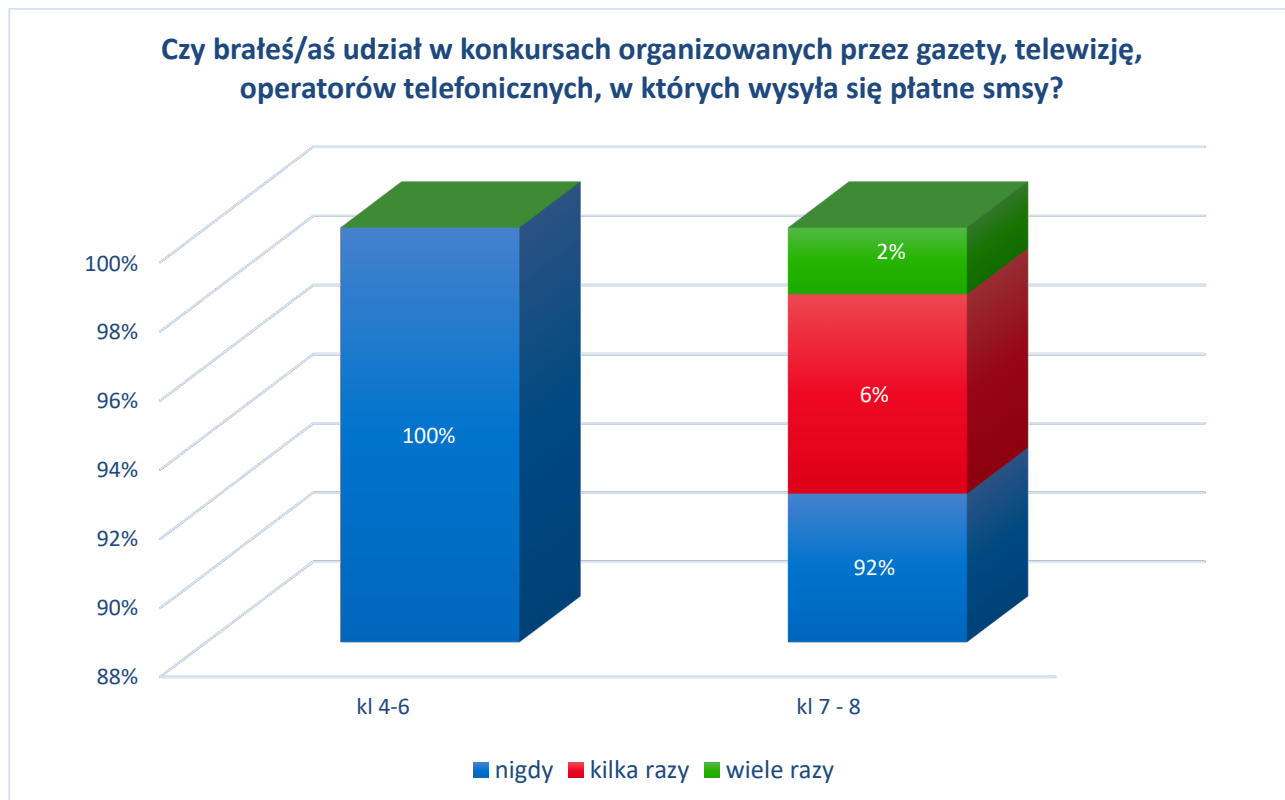
Wykres 68. Granie w gry na pieniądze

Dużo bardziej od gier online na pieniądze popularne są gry w formie płatnych sms-ów.

Podczas gdy żaden z uczniów klas 4-6 nie zadeklarował korzystania z tego rodzaju „rozrywki”, robi tak już łącznie 8% uczniów klas 7-8, w tym 6% twierdzi, że wielokrotnie.

Wykres 69. Granie w gry na wysyłanie płatnych sms-ów

Rozwój technologii komunikowania skłania do przeprowadzenia badań społecznych dotyczących nie tylko postaw wobec korzystania z komputera, ale również smartfonów.

Uczniowie szkół w gminie Koczała w zdecydowanej większości podają, że korzystają z telefonów komórkowych (87% uczniów z klas 4-6, 96% uczniów z klas 7-8).

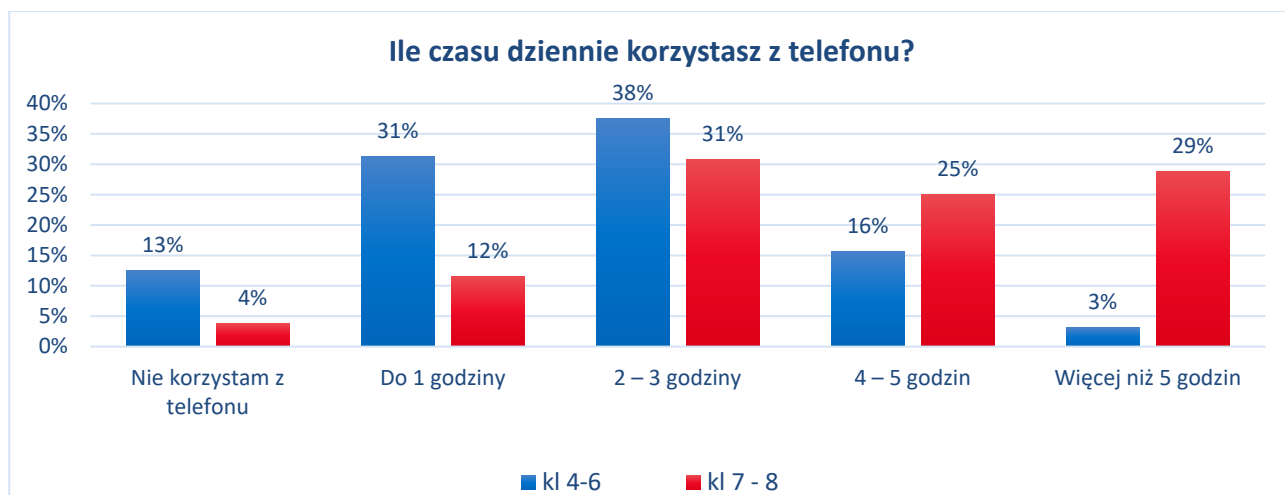
W obu przedziałach wiekowych, uczniowie twierdzą, że korzystają z telefonów mobilnych najczęściej od 2 do 3 godzin dziennie (38% uczniów z klas 4-6, 31% uczniów z klas 7-8).

Jest również liczna grupa, która deklaruje, że korzysta z takich urządzeń w dużo większym zakresie:

- od 4 do 5 godzin każdego dnia (16% uczniów z klas 4-6, 25% uczniów z klas 7-8),
- a nawet powyżej 5 godzin (3% uczniów z klas 4-6, 29% uczniów z klas 7-8).

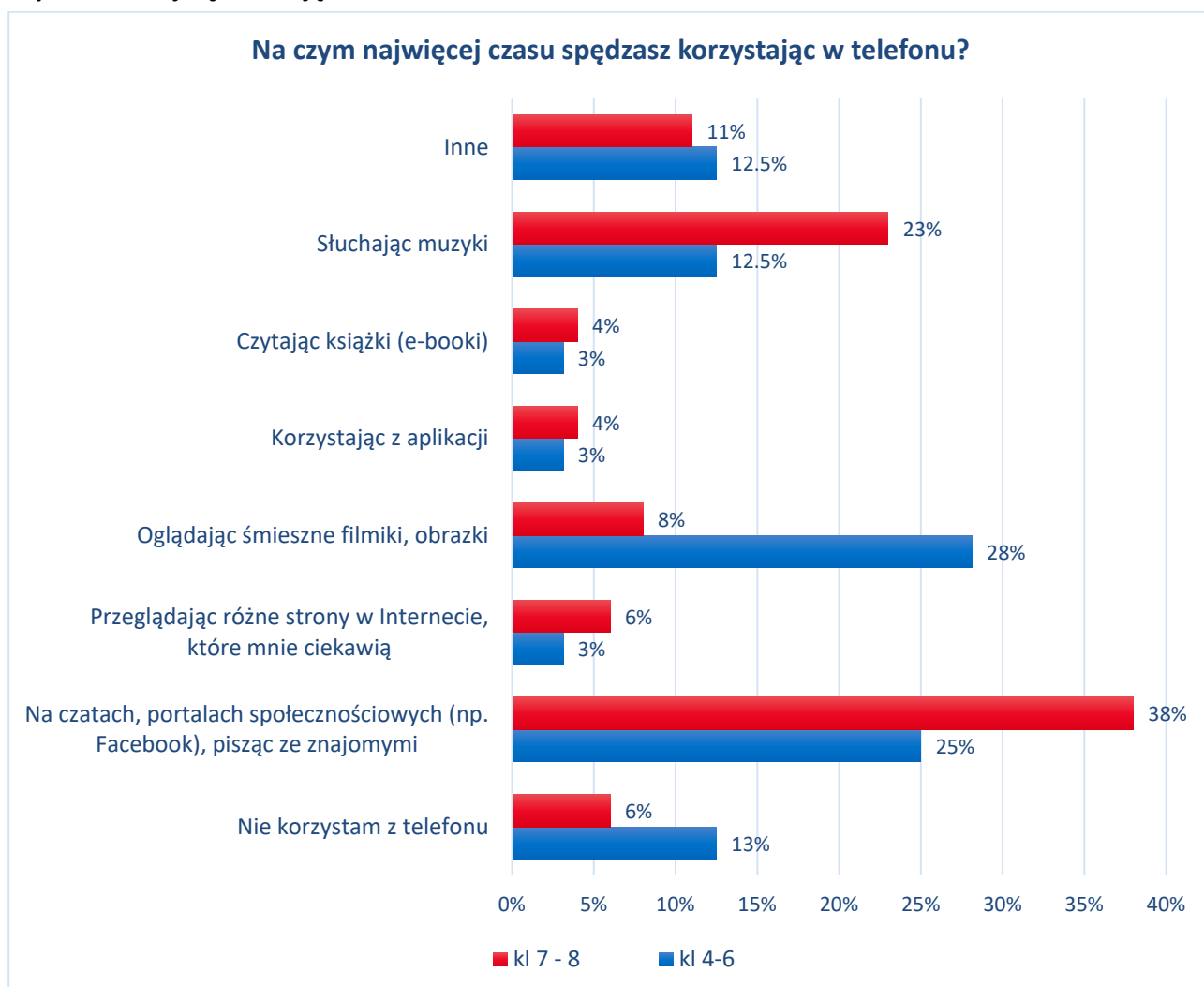
Wraz z wiekiem pojawia się tendencja do częstszego korzystania ze smartfonów.

Wykres 70. Częstość korzystania z telefonu

Uczniowie z klas 4-6 podają, że najczęściej korzystają ze smartfona, aby oglądać śmieszne filmiki i obrazki w Internecie (28% odpowiedzi), podczas gdy uczniowie z klas 7-8 najczęściej używają telefonu, aby obsługiwać czat i media społecznościowe (38% odpowiedzi).

Wykres 71. Najczęstsze zajęcie na telefonie

Zapytano samych uczniów o opinię na temat skali rozpowszechnienia poszczególnych uzależnień w ich środowisku.

Uzyskane odpowiedzi mogą dowodzić niepokojącej konstatacji, że badani uczniowie dostrzegają – choć w różnym stopniu – wszystkie z podanych, typowych uzależnień behawioralnych, czyli uzależnienie od smartfona i social mediów, od hazardu, Internetu, zakupów, a także różne rodzaje zaburzeń w odżywianiu.

Uczniowie z klas 4-6 uznali, że w ich otoczeniu najbardziej popularne jest uzależnienie behawioralne od używania smartfona i mediów społecznościowych (zdaniem 25%) oraz od Internetu (13%).

To przekonanie zdecydowanie umacnia i rozpowszechnia się z wiekiem, ponieważ już blisko połowa uczniów z klas 7-8 wskazała na popularność tego rodzaju uzależnień (46% - używanie smartfona i 43% - siecioholizm).

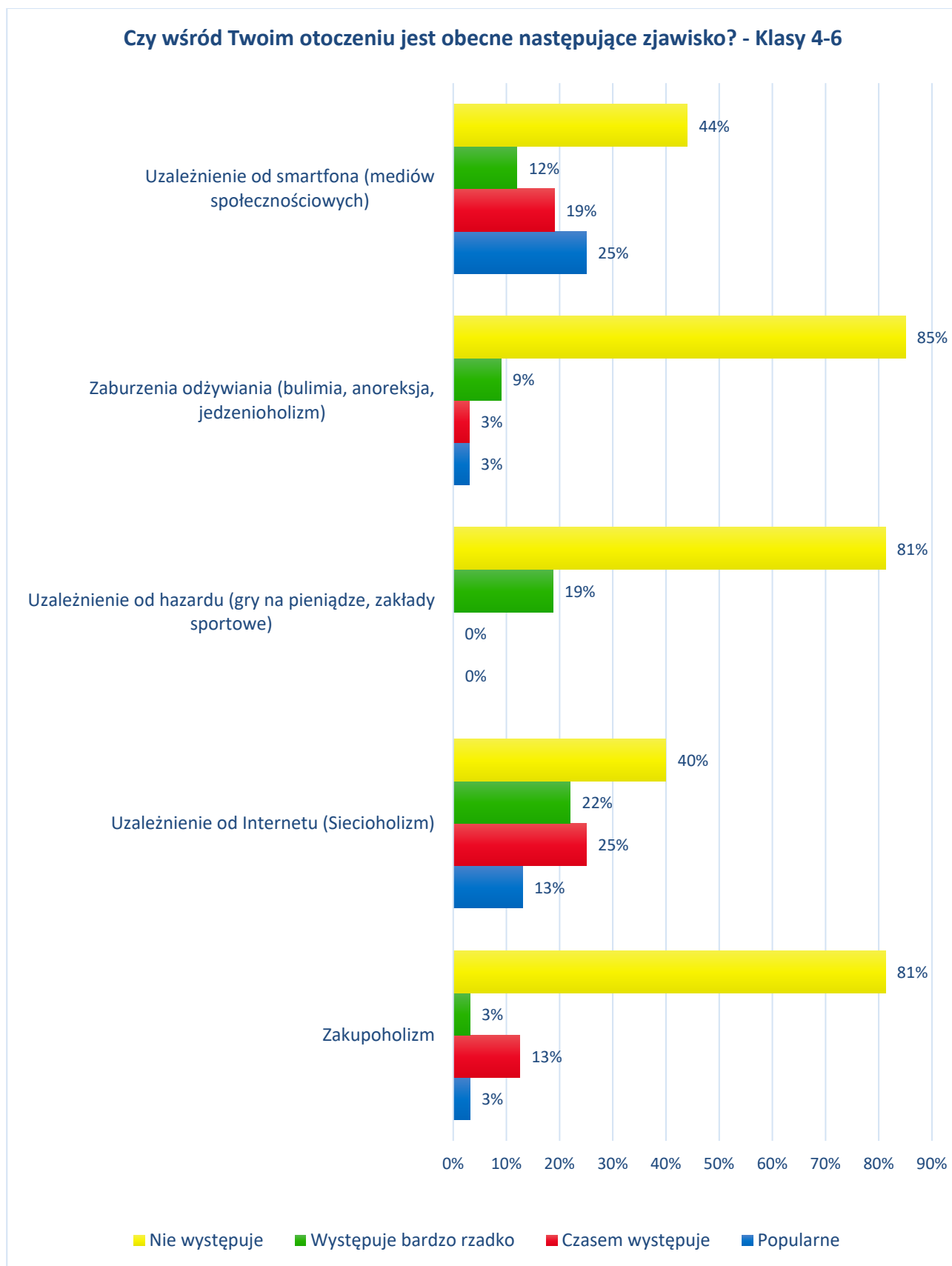
W przypadku **zaburzeń odżywiania i zakupoholizmu** rzuca się w oczy bardzo duża zmiana, która zachodzi z wiekiem wśród uczniów.

Aż 85% uczniów młodszych uważa, że zjawisko anoreksji i innych zaburzeń odżywiania nie występuje w ich otoczeniu, podczas gdy tego zdania jest już o połowa mniej uczniów starszych (44%).

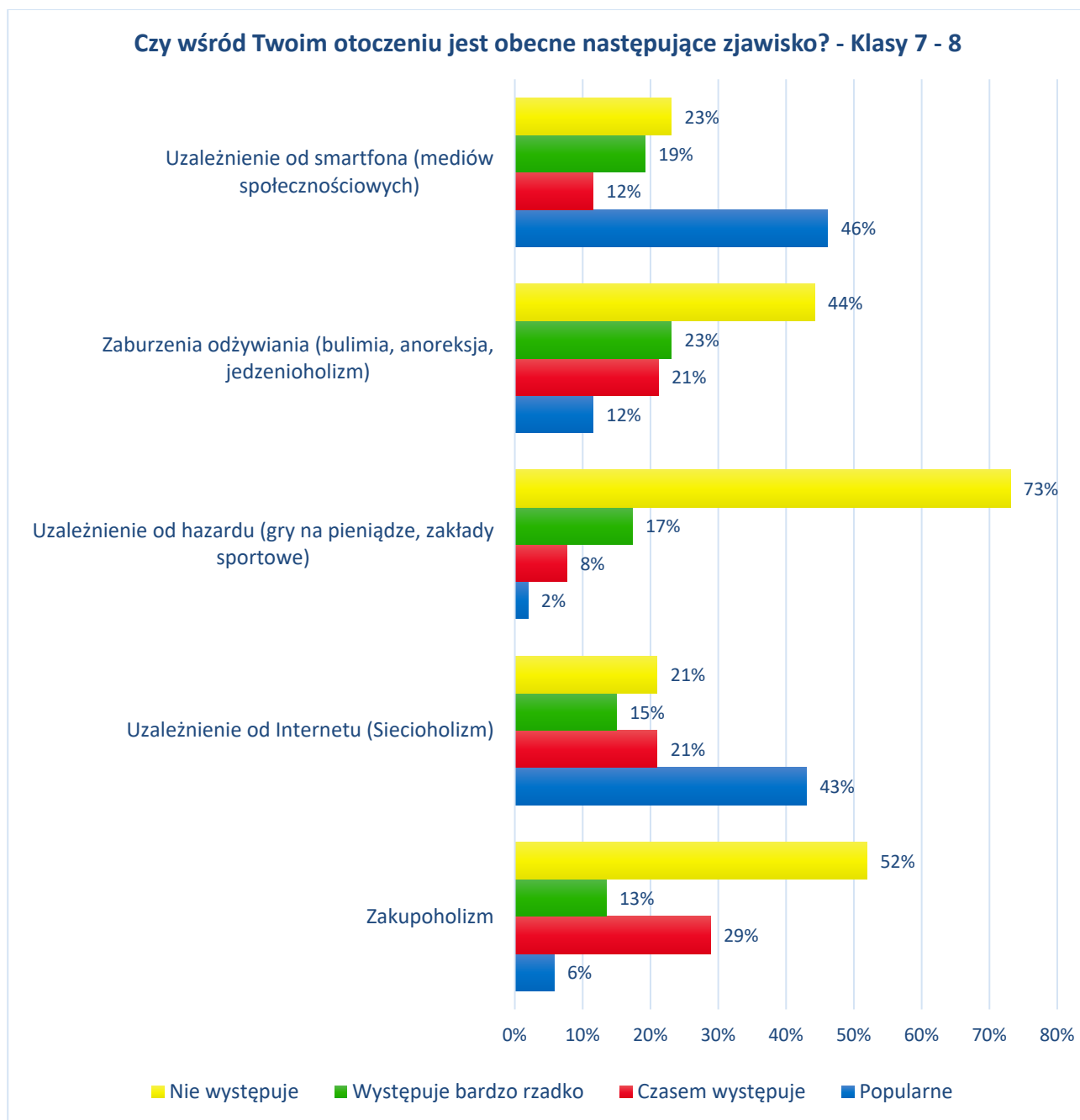
Natomiast 81% uczniów z klas 4-6 i już 52% z klas 7-8 uznaje, że nie dochodzi w ich środowisku do przejawów zakupoholizmu, co stanowi zmianę o blisko 1/3 (29%).

Dużo mniejsze różnice widać w postrzeganiu **uzależnienia od hazardu**, którego nie zaobserwowało w swoim otoczeniu 81% uczniów młodszych i 73% starszych, niemniej również w tym zakresie widać zmianę na gorsze wraz z wiekiem.

Wykres 72. Częste uzależnienia w środowisku dzieci i młodzieży – kl. 4-6

Wykres 73. Częste uzależnienia w środowisku dzieci i młodzieży – kl. 7-8

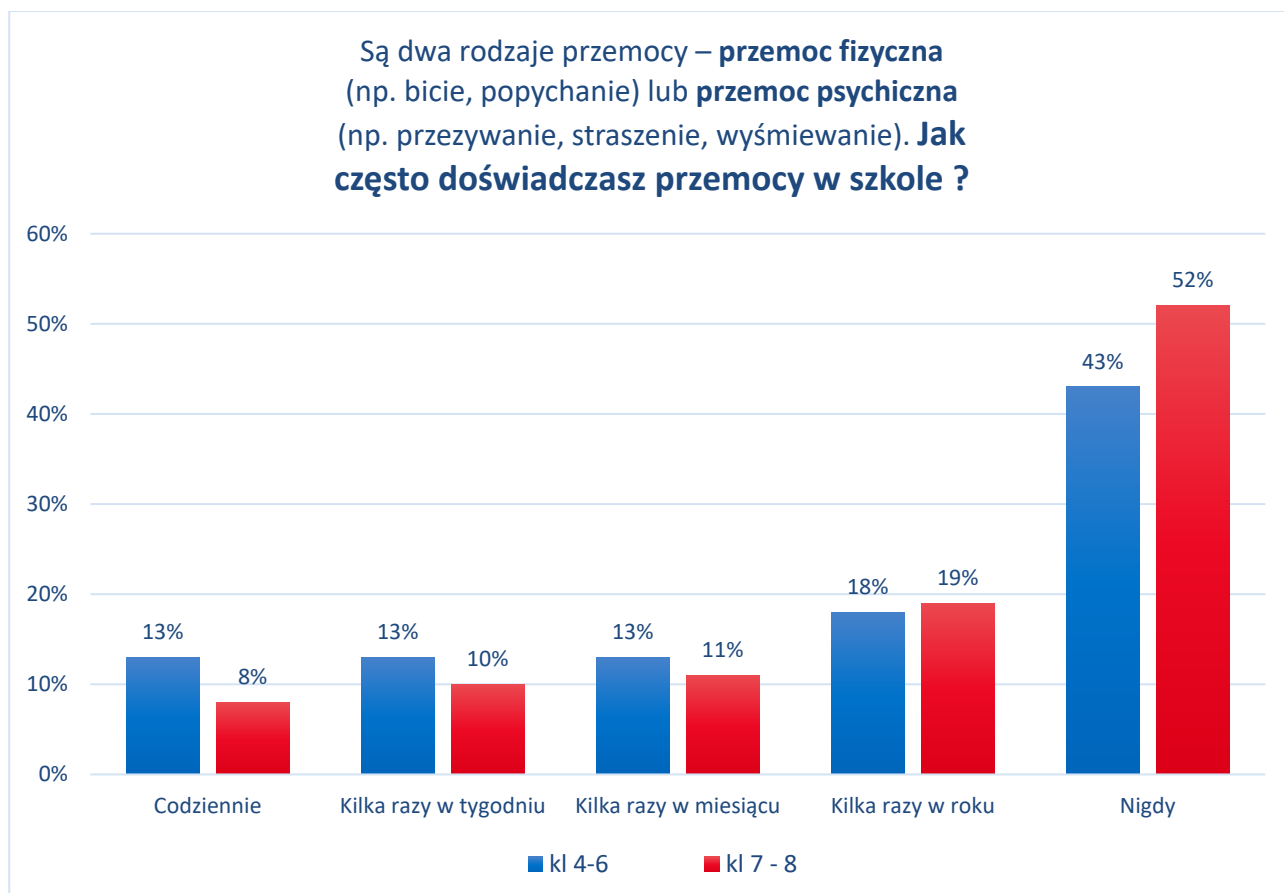

Ponad połowa uczniów z klas 4-6 deklaruje, że doświadcza przemocy w szkole (łącznie 57%, w tym najwięcej, bo 18% twierdzi, że dzieje się tak kilka razy w roku, a po 13%, że kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu czy wręcz codziennie.

Częstotliwość doświadczenia przemocy w szkole maleje wraz z wiekiem – takie doświadczenia ma 48% uczniów z klas 7-8, w tym najwięcej, bo 19% również twierdzi, że dzieje się tak kilka razy w roku.

Należy zaznaczyć, że w tym ogólnym pytaniu dotyczącym doświadczenia przemocy rówieśniczej celowo nie dokonano rozróżnienia i potraktowano wspólnie przemoc fizyczną i psychiczną.

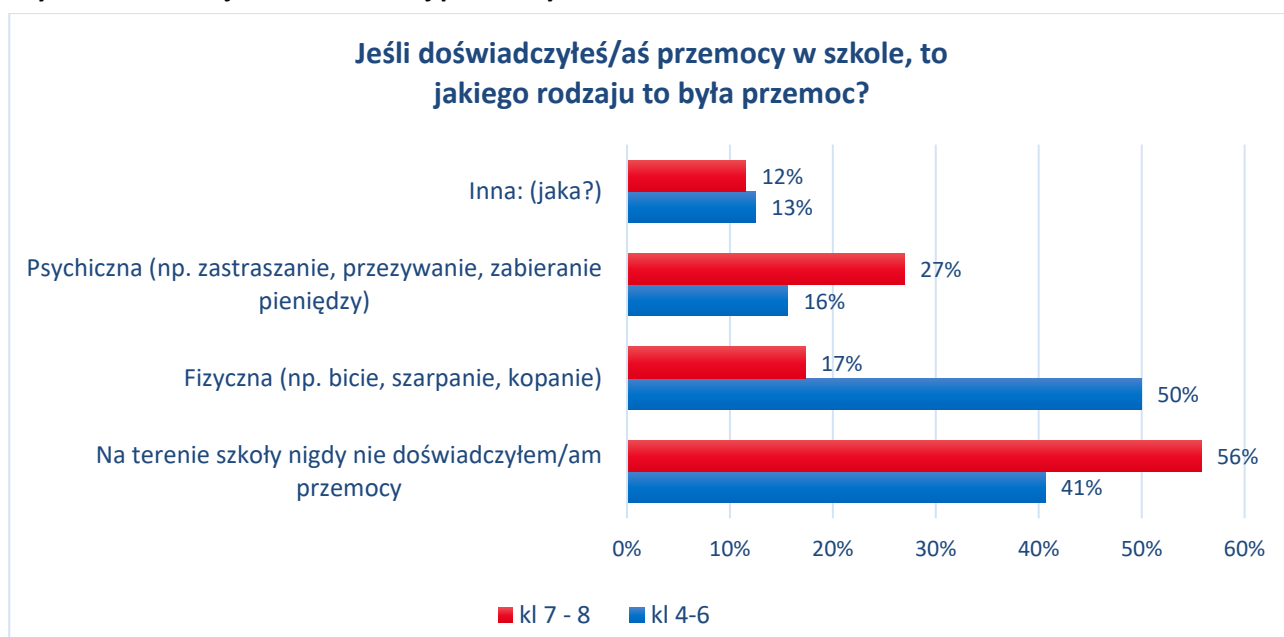
Wykres 74. Częstotliwość doświadczania przemocy w szkole

Na pytanie wielokrotnego wyboru o rodzaje przemocy doświadczanej w szkole, 50% uczniów z klas 4-6 podaje, że ma ona formę fizyczną czyli bicia i szarpania, a 27% uczniów z klas 7-8, że formę psychiczną.

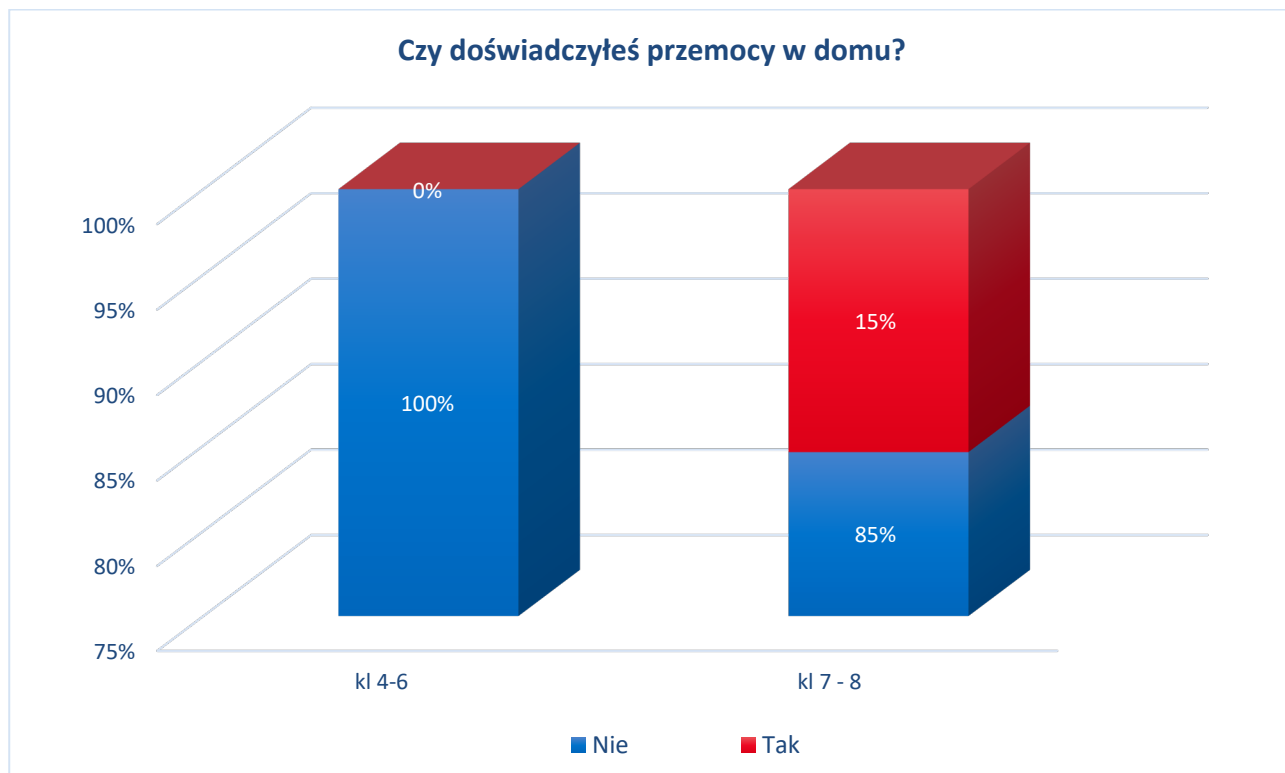
Jednocześnie uzyskano zbliżone wyniki do tych, w poprzednim pytaniu, ponieważ nieco więcej – 56% uczniów z klas 7-8 i nieco mniej, bo 41% z klas młodszych deklaruje, że nigdy nie spotkała się z przemocą w szkole.

Wykres 75. Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole

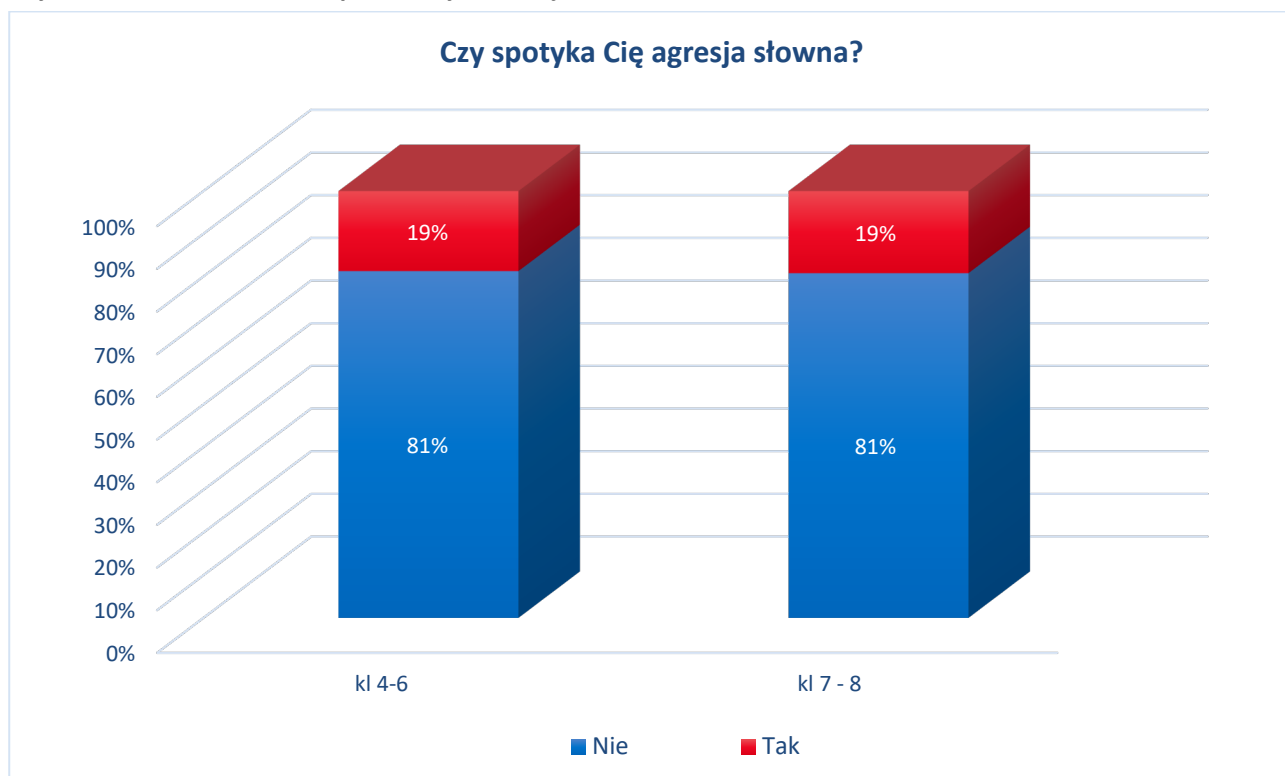
Uczniowie młodszy deklarują, że nie doświadczyli przemocy w domu, podczas gdy tak utrzymuje 85% uczniów z klas 7-8.

Wykres 76. Doświadczana przemoc w domu

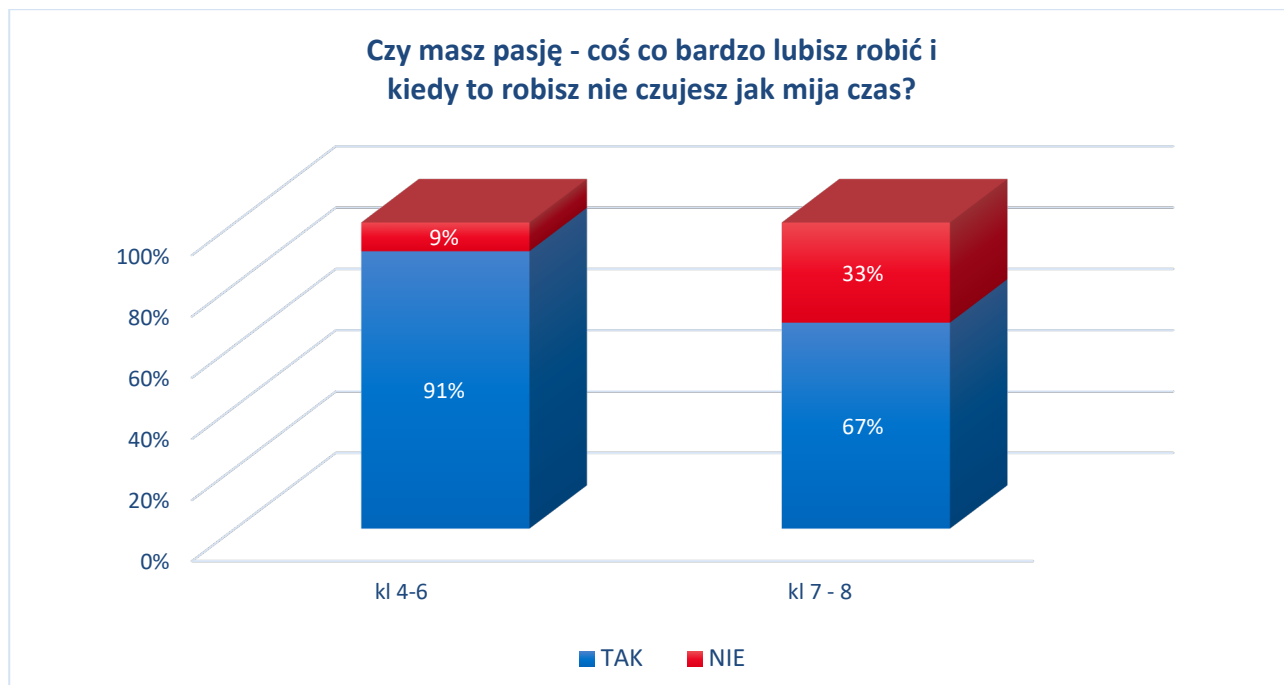
Na pytanie o doświadczanie agresji w formie werbalnej uzyskano identyczne wyniki w obu grupach ankietowanych uczniów – po 19% w każdym przedziale podaje, że zetknęło się z taką przemocą w formie słownej.

Wykres 77. Doświadczanie przemocy słownej

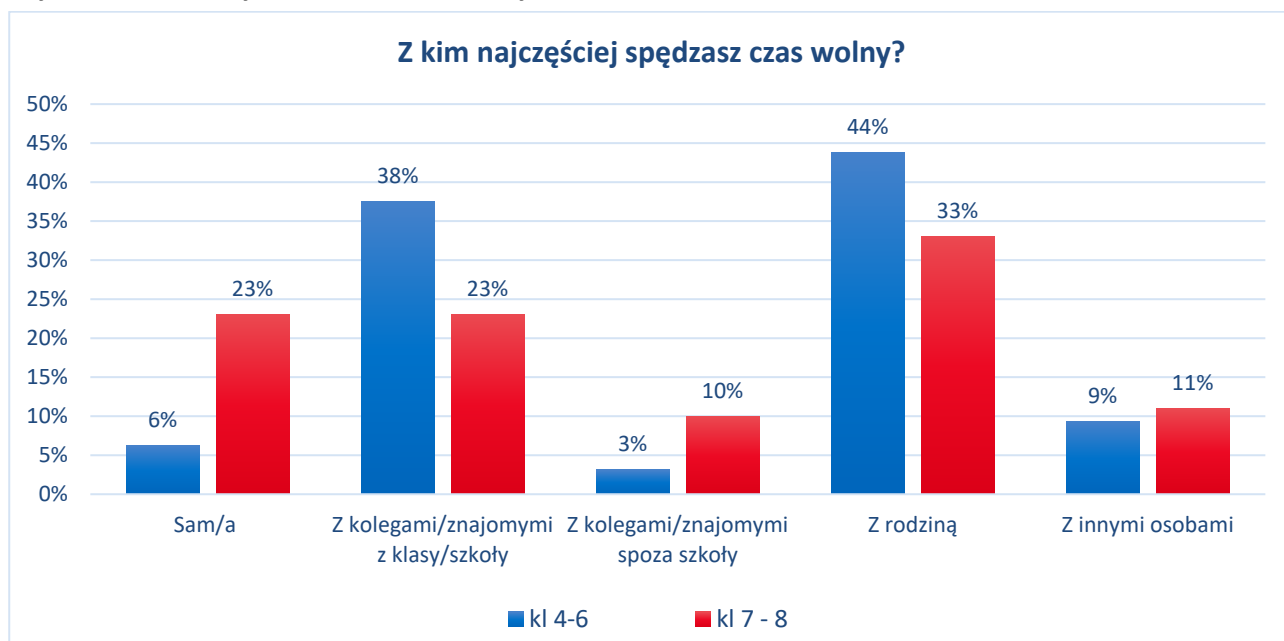
Swoją pasję lub hobby posiada 91% uczniów młodszych i mniej, bo 67% uczniów ze starszych klas, co jest dość niepokojącym zjawiskiem, wymagającym od władz szkoły i samorządu refleksji nad zapewnieniem zwłaszcza dorastającej młodzieży ciekawych form spędzania czasu wolnego.

Wykres 78. Posiadanie swoich pasji / hobby

W obu analizowanych grupach wiekowych uczniowie najczęściej deklarują, że wolny czas spędzają w gronie rodziny i krewnych (44% uczniów z klas 4-6, 33% uczniów z klas 7-8). Odsetek ten spada wraz z wiekiem, ponieważ starsi uczniowie w znacznej części spędzają czas w towarzystwie znajomych ze szkoły, spoza szkoły i z innymi osobami (łącznie 44%). Odzwierciedla to typowe postawy młodych ludzi wraz z wchodzeniem w wiek dojrzewania i rozszerzaniem puli interakcji na osoby spoza najbliższego otoczenia w domu rodzinnym.

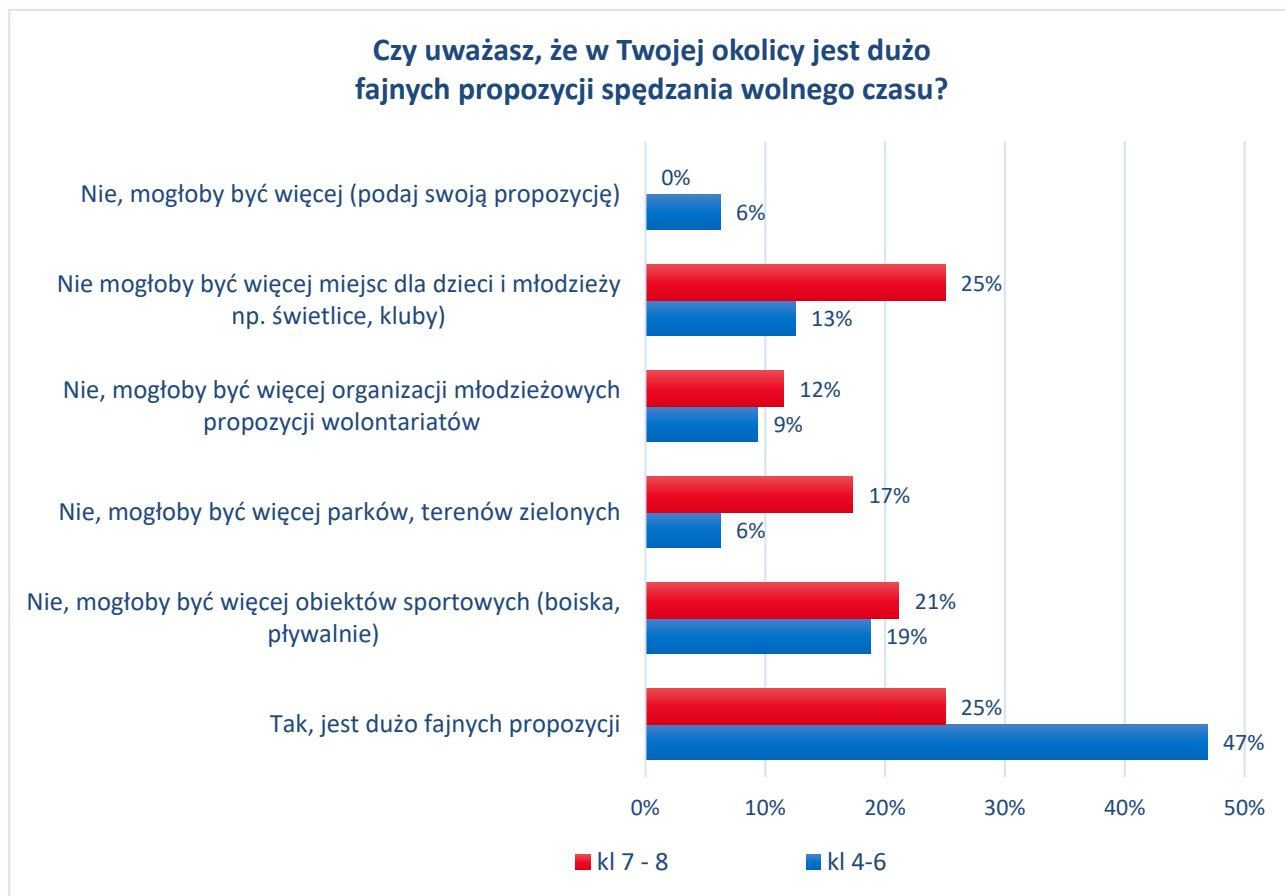
Wykres 79. Towarzystwo uczniów w wolnym czasie

Blisko połowa (47%) uczniów młodszych jest zadowolona z dostępnych w okolicy propozycji spędzania wolnego czasu. Tego zdania jest już tylko 25% uczniów z klas 7-8. Tyle samo (25%) sugeruje, że w okolicy mogłoby działać więcej miejsc dla dzieci i młodzieży, jak np. kluby i świetlice.

Niewiele mniej, bo 21% uczniów z klas 7-8, popiera pomysł rozbudowy bazy sportowej.

Wykres 80. Opinia nt. propozycji spędzania wolnego czasu w okolicy

VI PODSUMOWANIE: WNIOSKI I REKOMENDACJE DZIAŁAŃ

VI 1. DOROŚLI MIESZKAŃCY I PRACOWNICY OPS

Biorąc pod uwagę odpowiedzi uzyskane na pytania skierowane do dorosłej populacji w gminie Koczała, władze gminy i jej jednostki organizacyjne powinny uwzględnić w szczególności następujące działania z zakresu polityki społecznej:

1.
Zdaniem największej grupy badanych mieszkańców (łącznie 68%) najpoważniejszym problemem w społeczności gminy jest występowanie długotrwałych chorób. W tym dla 23% jest to problem raczej istotny, a dla 45% wręcz bardzo istotny. Jest to też jedyne z podanych w pytaniu zjawisk, przy którym żaden z mieszkańców nie wskazał opcji „zdecydowanie nieistotny”. Drugi w kolejności wagi jest problem uzależnienia od alkoholu (łącznie 60%, w tym 46% jest zdania, że jest to problem raczej istotny, a 14%, że bardzo istotny. Trzecim najważniejszym problemem dla mieszkańców gminy jest na równi bezrobocie oraz ubóstwo (W obu przypadkach uzyskano łącznie po 59% wskazań, w tym dla 44% są to problemy raczej istotne i dla 15% bardzo istotne). Jednocześnie wszyscy badani pracownicy OPS są zgodni (100%), że najistotniejszymi problemami społecznym w gminie są długotrwałe choroby i niepełnosprawność. Gmina powinna rozważyć skoncentrowanie swoich działań w sferze polityki społecznej na ww. trzech grupach problemów. Jest zalecane, aby gmina nadal zapewniała pomoc finansową i rzeczową m.in. dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzin i opiekunów faktycznych, jak również działać w kierunku ograniczenia występowania zjawiska ubóstwa i bezrobocia.
2.
Respondenci wskazują, że na terenie gminy niemal nie występuje problem uzależnienia od dopalaczy, ani narkotyków, lecz w zamian dostrzegają istotność problemu uzależnienia od alkoholu, ponieważ dla blisko połowy (46%) jest to zjawisko dość powszechne, a dla 14% wręcz bardzo powszechne, co daje po zsumowaniu wynik 60% badanych mieszkańców. Jednocześnie zdecydowana większość (62%) ankietowanych mieszkańców i wszyscy ankietowani pracownicy OPS (100%) dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania różnego rodzaju uzależnieniom. Należy kontynuować i zintensyfikować działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień, w tym alkoholowych, jak również zjawiska picia alkoholu w sposób ryzykowny i szkodliwy. W miarę możliwości należy zrealizować te formy działań profilaktycznych, które najczęściej wskazali ankietowani mieszkańcy (otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień - 22% badanych) oraz przedstawiciele pomocy społecznej (prowadzenie wsparcia psychologicznego dla rodzin - 100% badanych).
3.

Największa liczba ankietowanych (31%) nie ma zdania na temat współpracy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami trzeciego sektora. Niewiele mniej jednak, bo 28% ocenia tą kooperację, jako dobrą, a 27%, jako bardzo dobrą. Dla 9% badanych współpraca ta jawi się jako przeciętna, ale tylko 5% oceniło ją negatywnie. Jest zalecane, aby kontynuować działania w kierunku rozwoju sektora pozarządowego, jako silnego partnera władz samorządowych, jak również w celu rozwoju i utrwalenia postaw partycypacji społecznej mieszkańców. Do dalszego rozwoju i umacniania współpracy samorządu z ngo powinno przysłużyć się powierzanie do realizacji zadań publicznych oraz wsparcie pozafinansowe, w tym doradztwo. Korzystając ze zmian stanu prawnego i wejścia w życie Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. 2022, poz. 1812), należy tworzyć warunki sprzyjające rozwojowi podmiotów ekonomii społecznej w gminie.
4.
Większość badanych mieszkańców ocenia pozytywnie swoje relacje z najbliższymi sąsiadami – dla 44% są one poprawne, a dla 15% wręcz bardzo dobre, co daje łącznie ponad połowę respondentów (59%). Jest też zauważalna grupa (26%), która sygnalizuje konflikty sąsiedzkie, a dla pozostałych 15% takie relacje w ogóle nie występują. Korzystając z tak silnej podstawy w postaci więzów sąsiedzkich, jest rekomendowane, aby promować w społeczności lokalnej ideę wolontariatu oraz samopomocy sąsiedzkiej, zwłaszcza w celu pomocy samotnym seniorom oraz osobom i rodzinom w trudnej sytuacji materialno-bytowej.
5.
Ponad połowa (53%) badanych deklaruje, że w ciągu ostatniego roku od badania nie brało udziału w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych na terenie gminy. Należy jednak mieć na uwadze, że na przestrzeni lat 2020-2022 wprowadzono liczne i zmienne w czasie ograniczenia sanitarne spowodowane przez epidemię koronawirusa, co wiązało się ze zmniejszeniem liczby, a w pewnych okresach zawieszeniem lub całkowitym odwołaniem wielu imprez i wydarzeń masowych. O ile sytuacja dalsza sytuacja epidemiczna to umożliwi, należy zadbać o zapewnienie warunków odpowiednich do integracji społecznej mieszkańców i aktywnego spędzania przez nich czasu wolnego.
6.
Połowa badanych nie posiada zdania o aktualnej sytuacji seniorów w gminie. Zdaniem 45% jest ona dobra, a zaledwie dla 5% jest oceniana jako zła. Niemal jednomyślnie (95%) badanych ocenia, że oferta działań adresowanych do seniorów w gminie jest wystarczająca. Tak wysokie wskazanie nie upoważnia do zaprzestania rozwoju systemu wsparcia na rzecz osób starszych. Należy nadal zapewniać seniorom warunki do udziału w życiu społecznym oraz zawodowym, w tym poprzez udzielanie wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. Należy podjąć działania w celu zapobiegania marginalizacji seniorów oraz kształtować międzypokoleniową solidarność.
7.
Chociaż osoby z niepełnosprawnością są akceptowani przez członków społeczności gminy (tak podaje 57% badanych), to niestety zdaniem aż 40% badanych osoby takie nie mogą znaleźć zatrudnienia, z uwagi na brak ofert pracy, a w opinii 23% ankietowanych pracodawcy nie chcą przyjmować osób z niepełnosprawnością. Jedynie 12% uważa, że osoby z niepełnosprawnością nie mają problemów z podjęciem zatrudnienia. Należy zapewnić sprawny system służący wspieraniu i aktywizowaniu zawodowemu oraz społecznemu osób niepełnosprawnych. Wsparcie nie powinno ograniczać się do zapewnienia oferty pomocy finansowej, rzeczowej

i medyczno-opiekuńczej, ale również obejmować działania promujące zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym w warunkach pracy chronionej.
8.
Łącznie 47% mieszkańców deklaruje, że dostrzega w swoim otoczeniu problem przemocy w rodzinie. W tym 19% ma takie podejrzenia, a 28% uważa, że zna takie osoby. Aż 92% respondentów deklaruje, że wie, w jakich miejscach może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy. Jest zalecane, aby kontynuować działania w zakresie profilaktyki i pomocy na rzecz osób uwięzionych w przemoc w rodzinie . Należy przy tym podejmować aktywność zwiększającą zasób wiedzy i wrażliwości społecznej w zakresie rozpoznawania oraz reagowania na zjawisko przemocy w rodzinie.
9.
Mieszkańcy w zdecydowanej większości uważają, że potrzeby w sektorze życia społecznego w gminie nie są zaspokajane (78%). Tymczasem aż 67% badanych członków kadry pomocy społecznej, w gminie Koczała ma przeciwną opinię. Spośród sfer usług społecznych zdecydowanie najczęściej wskazywano na potrzebę poprawy sytuacji transportu osobowego (45% odpowiedzi mieszkańców i 67% pracowników OPS). Materia ta nie leży jednak w głównym zakresie polityki społecznej, choć powinna być wzięta pod uwagę przez właściwe jednostki gminne odpowiedzialne za komunikację i stan infrastruktury. Z polityką społeczną gminy ściśle wiążą się natomiast pozostałe główne obszary interwencji wskazane przez mieszkańców i badaną kadrę OPS, czyli profilaktyka uzależnień (13% odpowiedzi mieszkańców i 67% pracowników OPS) oraz stan służby zdrowia (10% odpowiedzi mieszkańców).
10.
Aż 66,7% badanych pracowników OPS w gminie Koczała deklaruje wypalenie zawodowe. Należy koniecznie podjąć działania zapobiegające i następne, aby zmotywować pracowników systemu pomocy społecznej do efektywnej pracy. Jest rekomendowane m.in., aby zapewnić personelowi realizującemu zadania w zakresie polityki społecznej stałą możliwość przyrostu swoich kompetencji.
11.
Należy rozwijać dostępność do pomocy psychologicznej (zdaniem 67% badanych członków personelu pomocy społecznej, mieszkańcy gminy najpilniej wymagają właśnie poradnictwa psychologicznego). Tym bardziej, że dwa lata egzystowania w warunkach epidemii Covid-19 nie pozostaje obojętne również dla zdrowia psychicznego. 100% badanych pracowników OPS uważa, że 3 najistotniejszymi problemami społecznym w gminie jest właśnie „pogorszenie kondycji psychicznej mieszkańców w związku z epidemią Covid-19” zaraz obok długotrwałych chorób i niepełnosprawności. Jedynie 7% badanych dorosłych mieszkańców posiadających dzieci, nie zaobserwowało żadnych zmian w ich zachowaniu podczas epidemii koronawirusa. Za to ponad 1/3 badanych (34%) uważa, że ich dziecko stało się bardziej wycofane i apatyczne. Zgodnie z obserwacją 26% - ich podopieczni zaczęli wykazywać większą agresję, a łącznie 17% oceniło zmianę w zachowaniu dzieci na plus. W realizacji polityki społecznej należy koniecznie uwzględnić przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi epidemii Covid-19 na wiele sfer życia społecznego.

Biorąc pod uwagę odpowiedzi uzyskane na pytania skierowane do uczniów szkół w gminie Koczała, władze gminy i jej jednostki organizacyjne powinny uwzględnić w szczególności następujące działania z zakresu polityki społecznej:

1.
Używki, jak alkohol, papierosy, narkotyki u dopalacze są obecne w środowisku uczniów szkół w gminie, choć w różnym stopniu. Uczniowie wraz z wiekiem deklarują, że więcej ich rówieśników spożywa alkohol. Zmiana jest bardzo widoczna – z 6% wśród uczniów młodszych do aż 23% wśród uczniów z klas 7-8 SP. Ponad połowa odpowiedzi uczniów w obu grupach wiekowych wskazała, że uczniowie sięgają po alkohol, aby zaimponowania innym (56% uczniów z klas 4-6, 54% uczniów z klas 7-8). Na pytanie o częstotliwość sięgania po alkohol, żaden z uczniów klas 4-6 nie zadeklarował, że alkohol spożywa. W przypadku uczniów z klas 7-8 - 4% twierdzi, że spożywa go rzadziej niż raz na miesiąc, a 2%, że co najmniej raz w tygodniu. Oznaczałoby to, że łącznie 6% uczniów z klas 7-8 spożywa napoje alkoholowe. Ci nieliczni uczniowie, którzy zadeklarowali, że sięgają po alkohol, deklarują najczęściej, że robią to, kierowani ciekawością (3% uczniów z klas 4-6, 4% uczniów z klas 7-8) Na pytanie nakierowane bezpośrednio na zachowanie ankietowanych, w zdecydowanej większości deklarują oni abstynencję nikotynową (81% uczniów z klas 4-6, 86% uczniów z klas 7-8)
2.
Niepokojące wnioski płyną z odpowiedzi na pytanie o kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami. Zdaniem 3% uczniów z klas 4-6 ich rówieśnicy zażywają tego rodzaju substancje psychoaktywne, podczas gdy tego zdania jest już czterokrotnie więcej (12%) uczniów z klas 7-8 SP. 2% uczniów z klas 4-6, 3% uczniów z klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą doświadczenia z takimi substancjami. Jest zalecane, aby nadal podejmować działania profilaktyczne oraz upowszechniać wiedzę o mechanizmach uzależnień, w szczególności wśród przedstawicieli młodego pokolenia.
3.
Gminna powinna m.in. zapewniać uczniom i osobom dorosłym alternatywne formy spędzania wolnego czasu. Należy w tym zakresie uwzględnić w miarę możliwości preferencje wyrażone w ankietach kierowanych do uczniów. Blisko połowa (47%) uczniów młodszych jest zadowolona z dostępnych w okolicy propozycji spędzania wolnego czasu. Tego zdania jest już tylko 25% uczniów z klas 7-8. Tyle samo (25%) sugeruje, że w okolicy mogłoby działać więcej miejsc dla dzieci i młodzieży, jak np. kluby i świetlice. Niewiele mniej, bo 21% uczniów z klas 7-8, popiera pomysł rozbudowy bazy sportowej.
4.
W ramach lokalnej polityki społecznej należy uwzględnić również problematykę uzależnień behawioralnych i upowszechniać wiedzę wszystkich grup wiekowych na temat zagrożeń związanych z rozwojem nowoczesnych technologii komunikowania, w których mieszczą się nie tylko uzależnienia od zachowań, ale również szerokie spektrum form cyberprzemocy. Badani uczniowie sami sygnalizują – choć w różnym stopniu – występowanie w ich otoczeniu wielu typowych uzależnień behawioralnych. Uczniowie z klas 4-6 uznali, że w ich otoczeniu najbardziej popularne jest uzależnienie behawioralne od używania smartfona i mediów społecznościowych (zdaniem 25%) oraz od Internetu (13%). To przekonanie zdecydowanie umacnia i rozpowszechnia się z wiekiem, ponieważ już blisko połowa uczniów z klas 7-8

wskazała na popularność tego rodzaju uzależnień (46% - używanie smartfona i 43% - sieciorholizm). W przypadku zaburzeń odżywiania i zakupoholizmu rzuca się w oczy bardzo duża zmiana, która zachodzi z wiekiem wśród uczniów. Aż 85% uczniów młodszych uważa, że zjawisko anoreksji i innych zaburzeń odżywiania nie występuje w ich otoczeniu, podczas gdy tego zdania jest już o połowa mniej uczniów starszych (44%). Natomiast 81% uczniów z klas 4-6 i już 52% z klas 7-8 uznaje, że nie dochodzi w ich środowisku do przejawów zakupoholizmu, co stanowi zmianę o blisko 1/3 (29%). Dużo mniejsze różnice widać w postrzeganiu uzależnienia od hazardu, którego nie zaobserwowało w swoim otoczeniu 81% uczniów młodszych i 73% starszych, niemniej również w tym zakresie widać zmianę na gorsze wraz z wiekiem. Z pozyskanych odpowiedzi wynika, że uczniowie ankietowani w obu przedziałach wiekowych mieli styczność z wszystkimi wymienionymi, najczęściej spotykanymi w sieci formami cyberprzemocy. Najwięcej, bo łącznie połowa (50%) uczniów z klas 4-6 SP i 42% uczniów starszych, deklaruje, że doznała osobiście lub zaobserwowała wśród innych osób z ich szkoły zjawisko „hatingu” czyli kierowania wobec nich, najczęściej na publicznych forach i czatach, obraźliwych i umniejszających komentarzy ad personam.
5.
Gmina powinna stale monitorować występowanie i skalę czynników zagrażających prowadzeniu procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży, aby zapewniać dzieciom i młodzieży dostęp do edukacji i umożliwić im wszechstronny rozwój, w tym poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych oraz ubogacanie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży.
6.
Jest rekomendowane, aby prowadzić działania w celu zapobiegania przemocy rówieśniczej. Ponad połowa uczniów z klas 4-6 deklaruje, że doświadcza przemocy w szkole (łącznie 57%, w tym najwięcej, bo 18% twierdzi, że dzieje się tak kilka razy w roku). Częstotliwość doświadczenia przemocy w szkole maleje wraz z wiekiem – takie doświadczenia ma 48% uczniów z klas 7-8, w tym najwięcej, bo 19% również twierdzi, że dzieje się tak kilka razy w roku.
7.
Należy zapewnić dzieciom i młodzieży dostęp do edukacji na możliwie najwyższym poziomie oraz umożliwić im wszechstronny rozwój zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i potrzebami.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Płeć ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy Koczała	5
Wykres 2. Wykształcenie mieszkańców gminy	6
Wykres 3. Istotne problemy w środowisku lokalnym	7
Wykres 4. Powszechność uzależnienia od substancji psychotropowych	8
Wykres 5. Ocena współpracy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi	9
Wykres 6. Źródło utrzymania gospodarstwa domowego	10
Wykres 7. Ocena sytuacji życiowej mieszkańców	10
Wykres 8. Ocena relacji z sąsiadami	11
Wykres 9. Ocena działań na rzecz lokalnej społeczności	12
Wykres 10. Ocena sytuacji seniorów w gminie	13
Wykres 11. Ocena oferty działań dla seniorów	13
Wykres 12. Akceptacja osób z niepełnosprawnością	14
Wykres 13. Praca dla osób niepełnosprawnych	14
Wykres 14. Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy	15
Wykres 15. Znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie	15
Wykres 16. Znajomość miejsc, gdzie pomoc może uzyskać osoba doświadczająca przemocy	16
Wykres 17. Przekonania mieszkańców na temat przemocy w rodzinie	17
Wykres 18. Zmiany w zachowaniu dziecka od czasu wybuchu pandemii koronawirusa	18
Wykres 19. Przekonania dotyczące wychowywania dzieci	18
Wykres 20. Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno--integracyjnych organizowanych na terenie Gminy	20
Wykres 21. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	20
Wykres 22. Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom	21
Wykres 23. Korzystanie w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej przez mieszkańców	22
Wykres 24. Powody korzystania z pomocy społecznej	22
Wykres 25. Zatrudnienie wśród mieszkańców gminy	23
Wykres 26. Powody bezrobocia wśród mieszkańców	23
Wykres 27. Zaspokajanie potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie	24
Wykres 28. Usługi społeczne wymagające większej uwagi w gminie	24
Wykres 29. Płeć ankietowanych pracowników	25
Wykres 30. Istotne problemy w środowisku lokalnym	26
Wykres 31. Najpilniejsze wsparcie społeczne dla mieszkańców	27
Wykres 32. Pomoc społeczna a zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym	27
Wykres 33. Wiedza władz gminy o potrzebach pomocy społecznej	28
Wykres 34. Współpraca władz gminy z OPS-em	28
Wykres 35. Potrzeba realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	29
Wykres 36. Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	29
Wykres 37. Zaspokajanie potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie Koczała	30
Wykres 38. Pilniejsze usługi społeczne w gminie	30
Wykres 39. Poczucie wypalenia zawodowego wśród pracowników	31
Wykres 40. Ocena relacji uczniów z ich bliskim otoczeniem – kl. 4-6	32
Wykres 41. Ocena relacji uczniów z ich bliskim otoczeniem – kl. 7-8	33
Wykres 42. Opinia o piciu alkoholu wśród uczniów	33
Wykres 43. Częste miejsce picia alkoholu przez uczniów	34
Wykres 44. Powody picia alkoholu przez uczniów	34
Wykres 45. Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów	35
Wykres 46. Wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów	35
Wykres 47. Rodzaj spożywanego alkoholu	36
Wykres 48. Powody picia alkoholu przez uczniów	37
Wykres 49. Krótka opinia nt. alkoholu – kl. 4-6	38

Wykres 50. Krótka opinia nt. alkoholu – kl. 7-8	38
Wykres 51. Opinia o paleniu papierosów przez uczniów	39
Wykres 52. Palenie papierosów przez uczniów	39
Wykres 53. Częstotliwość palenia papierosów przez uczniów w minionym miesiącu	40
Wykres 54. Przyczyny palenia papierosów przez uczniów	40
Wykres 55. Opinia o kontakcie uczniów z narkotykami/dopalaczami	41
Wykres 56. Chęć spróbowania narkotyku wśród uczniów	41
Wykres 57. Zażywanie narkotyków/dopalaczy przez uczniów	42
Wykres 58. Miejsca zażywania narkotyków/dopalaczy przez uczniów	42
Wykres 59. Pochodzenie spożytej substancji psychoaktywnej	43
Wykres 60. Potencjalne miejsce zakupu narkotyków/dopalaczy w miejscowości lokalnej	44
Wykres 61. Możliwe miejsce zakupu narkotyków/dopalaczy w miejscowości lokalnej	44
Wykres 62. Czas spędzany przed komputerem z innych powodów niż nauka	45
Wykres 63. Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu	46
Wykres 64. Częstotliwość grania w gry komputerowe	46
Wykres 65. Powody korzystania z komputera i Internetu	47
Wykres 66. Styczność z cyberprzemocą – kl. 4-6	48
Wykres 67. Styczność z cyberprzemocą – kl. 7-8	49
Wykres 68. Granie w gry na pieniądze	49
Wykres 69. Granie w gry na wysyłanie płatnych sms-ów	50
Wykres 70. Częstość korzystania z telefonu	50
Wykres 71. Najczęstsze zajęcie na telefonie	51
Wykres 72. Częste uzależnienia w środowisku dzieci i młodzieży – kl. 4-6	52
Wykres 73. Częste uzależnienia w środowisku dzieci i młodzieży – kl. 7-8	54
Wykres 76. Częstotliwość doświadczania przemocy w szkole	55
Wykres 77. Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole	55
Wykres 78. Doświadczana przemoc w domu	56
Wykres 79. Doświadczanie przemocy słownej	56
Wykres 81. Posiadanie swoich pasji / hobby	57
Wykres 82. Towarzystwo uczniów w wolnym czasie	57
Wykres 83. Opinia nt. propozycji spędzania wolnego czasu w okolicy	58